

Investeren in mensen

Sport en bewegen haalt het beste uit Limburg

Sportnota 2008-2012



provincie limburg



Colofon

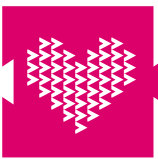
Uitgave:
Provincie Limburg
Afdeling Cultuur, Welzijn en Zorg
Postbus 5700
6202 MA Maastricht
Tel.: +31 (0)43 389 99 99
Fax: +31 (0)43 389 79 63

E-mail: postbus@prvlimburg.nl
Internet: www.limburg.nl



Sport en bewegen haalt het beste uit Limburg

Sportnota 2008-2012



Investeren in mensen:

“De mensen maken Limburg.
Investeren in een goed sociaal
klimaat. dat verbindt mensen met
elkaar en hun omgeving.”

Gedeputeerde Odile Wolfs



Haal het beste uit jezelf





Inhoudsopgave

Voorwoord	7
1. Van visie naar ambitie	9
1.1. Visie	9
1.2. Doelstellingen	11
1.3. Ambitie	11
2. Conclusies evaluatie uitvoering sportnota in 2006 en 2007	13
3. Een leven lang sporten en bewegen in limburg	17
3.1. PARTICIPEREN (sportontwikkeling/breedtesport)	19
3.2. PRESTEREN (topsport)	23
3.4. SPORTWAARDEN	26
4. Uitvoeringsprogramma 'Limburg sport'	27
4.1. Sportontwikkeling	27
4.2. Topsport	42
4.3. Evenementen	47
4.4. Sportwaarden	49
5. Werkwijze	51
5.1. Steunfunctietaken Provincie	51
5.2. Van provinciale speerpuntsporten naar A- en B-sporten	52
5.3. Provinciale sportplannen bij A- en B-sporten	53
5.4. Regionale uitvoeringsplannen	53
6. Communicatie	55
6.1. Promotie sport en bewegen in Limburg	55
6.2. Media-aandacht, om "sport te kunnen volgen"	55
7. Financiële kaders	57
7.1. Huis voor de Sport Limburg	57
7.2. Sportontwikkeling	57
7.3. Topsport	57
7.4. Evenementenplan	58
7.5. Sportpromotie	58
7.6. Totaalbegroting sportnota 2008-2011	58
8. Monitoring	59
8.1. Indicatoren	59
8.2. Economische impuls	59
8.3. Evaluatie	60

9.	Bijlagen	61
9.1.	Bijlage 1: Evaluatie sportnota 2006-2007	61
9.2.	Bijlage 2: Trends en ontwikkelingen	71
9.3	Bijlage 3: Gezondheid en bewegen in Limburg	77
9.4.	Bijlage 4: Landelijk beleid	83
9.5.	Bijlage 5: Sportaanbod voor mensen met een beperking in Limburg	85
10.	Begrippenlijst	91
11.	Lijst met relevante publicaties	95



Voorwoord

In de voorliggende nota wordt het sportbeleid voor de periode 2008-2012 gepresenteerd.

“Sport haalt het beste uit Limburg” is de titel waaronder de Provincie samen met de partners van de sport uitvoering wil geven aan het sportbeleid.

Met de Sportnota Provincie Limburg 2006-2008 heeft de Provincie ruim twee jaar geleden een impuls gegeven aan het sportbeleid. Kenmerkend van deze sportnota was de nauwe samenhang tussen topsport en breedtesport, waarbij topsportondersteuning alleen verleend werd als hierdoor tevens de breedtesport ondersteund werd. Bij de uitvoering van deze nota stond versterking van beleidsdoelen van andere sectoren zoals economie, zorg en onderwijs ook centraal.

Het in 2006 ingezette sportbeleid is door veel partijen positief gewaardeerd en benoemd als een goed fundament voor het toekomstige sportbeleid. Gezien de demografische ontwikkeling van Limburg, met een sterke vergrijzing en ontgroening en gezien de gezondheid van de Limburgers, die beneden het landelijk gemiddelde ligt, is het van belang om nu de kracht van de sport te benutten om voornoemde thema's positief te beïnvloeden. Ook zal de kracht van sport worden ingezet om een impuls te geven aan de economie in Limburg en om een aantrekkelijke woon-, leef-, werk- en studeeromgeving te realiseren.

Vanzelfsprekend doen wij dat niet alleen, maar vooral samen met de partners in de provincie, op basis van regionaal gestelde prioriteiten. Daar waar nodig zullen wij kansrijke ontwikkelingen aanjagen.

De voorliggende sportnota geeft invulling aan het programma “Investeren in Mensen” en legt sterke verbanden naar andere provinciale programma's zoals “Investeren in Steden en Dorpen”, “Innoveren in Limburg” en “Investeren in Ruimte”. Deze integrale aanpak wordt in een goede samenwerking tussen de verschillende portefeuillehouders opgepakt om een optimale synergie te realiseren tussen de verschillende programma's.



Odile Wolfs
Gedeputeerde Sport



1. Van visie naar ambitie

Met de Sportnota Provincie Limburg 2006-2008 'Sport verlegt grenzen in Limburg' heeft Provincie Limburg eind 2005 een trend gezet en zelfs grenzen verlegd in Nederland. Tot 2004 was het provinciale sportbeleid voornamelijk gefocust op de breedtesport. Tijdens de vorige coalitieperiode werd in het beleidsprogramma "Jong zijn in Limburg" de basis gelegd voor de ondersteuning van jeugdige sporttalenten en aankomende topsporters in Limburg. Deze ontwikkeling was aanleiding voor vragen in Provinciale Staten op welke wijze ondersteuning van topsport versterkend voor breedtesport kon zijn. Het antwoord op deze vraag werd gegeven in het Topsportplan (Provinciale Staten, september 2005), dat vervolgens als basis diende voor de Sportnota Provincie Limburg 2006-2008.

Met deze sportnota werd de sportinfrastructuur in Limburg op het gebied van top- en breedtesport versterkt en werd de kracht van sport gebruikt om een bijdrage te leveren aan de realisatie van diverse beleidsdoelen. Dit betrof een bijdrage geleverd aan de gezondheid van alle burgers, het versterken van de economie, het onderwijs, de sociale cohesie en het imago van Limburg. Vernieuwend was dat ondersteuning van topsport onlosmakelijk verbonden werd met de versterking van de breedtesport. Bij de uitvoering van de sportnota stond samenwerking met alle relevante actoren uit de sport, het bedrijfsleven, de onderwijs- en de zorgsector en de overheden centraal. Veel van deze actoren bundelden zich in de door Topsport Limburg geïnitieerde samenwerking "Go for Gold, haal het beste uit jezelf", waarbij de voorbeeldfunctie van een topsporter werd ingezet om te stimuleren dat iedere Limburger van jong tot oud het beste uit zichzelf probeert te halen. Deze brede bovensectorale samenwerking ten behoeve van de sport was in Nederland nog niet eerder op provinciaal niveau georganiseerd.

De uitvoering van de Sportnota Provincie Limburg 2006-2008 in de jaren 2006 en 2007 is door veel partijen gewaardeerd en opgepakt. Zo hebben diverse gemeenten het provinciale beleid als richtinggevend voor hun lokale sportbeleid genomen, zijn sportbonden gestimuleerd om actief bij te dragen aan de versterking van topsport en breedtesport in Limburg en hebben onderwijsinstellingen sport weer hoger op hun agenda gezet. Tijdens het provinciale sportdebat in maart 2007 met alle lijsttrekkers van de provinciale politieke partijen werd geconcludeerd dat de sportnota een goede basis was voor het toekomstige sportbeleid, maar dat er aan een aantal majeure onderwerpen een krachtige impuls gegeven moet worden gedurende de komende jaren. Deze majeure onderwerpen zijn gezondheid, ontplooiing van talent, een sterke positionering van Limburg als een aantrekkelijke woon-, werk-, studeer- en leefomgeving, een versterking van de economie en het imago van Limburg.

1.1. VISIE

De majeure onderwerpen, waaraan door investeringen in sport een krachtige impuls gegeven moet worden, zijn grotendeels verankerd in het provinciale coalitieakkoord 2007-2011 "Investeren en Verbinden" en met name in de programma's "Investeren in mensen", "Investeren in steden en dorpen" en "Innoveren in Lim-

burg". Ook zullen er cross-overs gemaakt worden met de programma's "Investeren in Ruimte" en "Bereikbaar en duurzaam Limburg".

Uitgangspunt is dat de mens in de 21e eeuw, de eeuw van de zelfsturing, zijn verborgen programma (zijn levensmotieven) moet kunnen ontwikkelen. Sport en bewegen ondersteunt dit proces en draagt bij aan het welzijn van de Limburgers. Ieder individu beschikt immers genetisch over kernwaarden zoals wilskracht, uithoudingsvermogen, doorzettingsvermogen, passie, ambitie, durf, creativiteit en trots. Sport en bewegen draagt actief bij aan het verder vormen van deze kernwaarden, waardoor iedere Limburger gestimuleerd wordt om het beste uit zichzelf te halen. Dit resulteert in Limburgers met passie, ambitie, trots, wilskracht en uithoudingsvermogen die vervolgens ondernemend zijn, grenzen verleggen, samenwerken, plezier hebben en vitaal zijn. Kortom, een Vitaal Limburg met: minder ziekteverzuim, een verhoogde arbeidssatisfactie en productiviteit, gezonde inwoners, verhoogd welzijn, een goed vestigingsklimaat voor bedrijven, een prettig woon en werkklimaat, meer talenten en topsporters.

Een gezondheidsscan van Limburg toont de noodzaak van een vitale burger. De gezondheid van de Limburgers is gemiddeld genomen slecht en ligt beneden het landelijk gemiddelde. Regio's als Parkstad en Maastricht/Heuvelland scoren op Limburgs niveau het slechtste.

De euregionale ligging van Limburg biedt vele kansen op het terrein van de economie, de zorg, het onderwijs en sport. Maar deze ligging is ook een bedreiging. De concurrentie op deze beleidsterreinen is groot en partijen uit deze sectoren zullen innovatiekracht moeten ontwikkelen om een vooraanstaande positie in te nemen in de Euregio. Vernieuwend onderwijs aanbod, werkgelegenheid, een aantrekkelijke woon- en leefomgeving hangen nauw met elkaar samen en zijn bepalend voor het behouden c.q. aantrekken van jongeren, goed opgeleide werknemers en de vestiging van nieuwe bedrijven. In het licht van de sterke ontgroening in Limburg de komende jaren, met grote gevolgen voor het onderwijs, zullen de kansen die sport in Limburg biedt voor de jongeren opgepakt moeten worden. De aandacht voor sport en bewegen is de laatste decennia sterk afgenomen in het basis- en voortgezet onderwijs, met als resultaat dat Limburg al enige jaren over de minste vakleerkrachten sport beschikt in het basisonderwijs in Nederland. Daarnaast veroorzaakt de ingezette krimp van leerlingenaantallen in relatie tot een bovenformatieve personele bezetting dat er niet of nauwelijks geïnvesteerd kan worden in sport- en bewegen.

Sport kan een krachtige bijdrage leveren aan een vitaal Limburg aangezien zij het onderwijs, de zorg, het bedrijfsleven en de overheden makkelijk samen kan brengen en binden. Investeren in een sterke sportinfrastructuur op het gebied van breedtesport, topsport, sportvoorzieningen en evenementen is noodzakelijk om de kracht van sport als middel maximaal te benutten.

Op basis van de Limburgse aanpak op het terrein van sport, is Provincie Limburg actief betrokken bij de ontwikkeling van het Olympisch Plan 2028. De Provincie neemt zitting in een landelijke werkgroep van sterke sportsteden in Nederland, zoals Rotterdam, Eindhoven, Amsterdam, Utrecht en Den Haag. Het Olympisch Plan 2028 houdt in het kort in dat onder aanvoering van NOC*NSF gestreefd wordt naar een (top)sportklimaat op Olympisch niveau in 2016 in Nederland. Onder een (top)sportklimaat wordt verstaan dat in Nederland de sportparticipatie in 2016 gegroeid is tot bijna 70% van de bevolking, dat Nederland veel succesvolle topspor-

ters heeft en dat Nederland in staat is om veel grote topsportevenementen te organiseren. Pas wanneer in 2016 Nederland een echt (top)sportklimaat heeft, zal een bidbook worden ingediend voor de kandidaatstelling van de Olympische Spelen 2028. Provincie Limburg kan NOC*NSF en daarmee andere provincies en steden beleidsmatig ondersteunen, door kennisoverdracht van de Limburgse aanpak. Daar staat tegenover dat Limburg ook ondersteuning ontvangt van NOC*NSF bij het versterken van de sportinfrastructuur in Limburg. Door aan te sluiten bij de lange termijn doelen van NOC*NSF kan een concrete vertaalslag gemaakt worden naar de actuele coalitieperiode. Het streven naar een sportparticipatie van 70% in 2016 houdt in dat de sportparticipatie in Limburg de komende jaren met ten minste 1 à 2% per jaar moet stijgen. NOC*NSF ondersteunt vervolgens op welke wijze deze groei gerealiseerd kan worden.

Door de betrokkenheid van de Provincie bij het Olympisch Plan en de aansluiting tussen landelijk en provinciaal beleid kan de Provincie optimaal de rol van intermediair innemen richting gemeenten. Het landelijke beleid biedt kansen voor de Limburgse gemeenten, waarbij de Provincie een stimulerende en ondersteunende rol heeft naar de gemeenten toe om deze kansen op het gebied van top- en breedtesport optimaal op te pakken.

1.2. DOELSTELLINGEN

Op basis van bovenstaande visie zijn de volgende hoofddoelstellingen geformuleerd voor een integraal provinciaal sport- en beweegbeleid:

- het verbeteren van de gezondheid van alle burgers, specifiek kwetsbare groepen en jongeren door het verhogen van de sportparticipatie naar 60%, c.q. naar het landelijk gemiddelde;
- Het creëren/versterken van een sportinfrastructuur waardoor een leven lang sporten en bewegen voor iedereen tot de mogelijkheden behoort;
- het versterken van de topsportinfrastructuur waardoor er meer sporttalenten in Limburg tot ontplooiing komen;
- (top)sport inzetten om het imago van Limburg te versterken (regiobranding);
- bijdragen aan de organisatie van (top)sportevenementen die een impuls geven aan de economie, aan sportstimulering en aan ontplooiing van jong talent;

Naast bovengenoemde hoofddoelstellingen zijn de volgende nevendoelstellingen eveneens relevant:

- bijdragen aan een vernieuwend onderwijsaanbod in relatie tot sport en bewegen;
- bijdragen aan een aantrekkelijk woon- en leefklimaat in steden en dorpen;
- het verbeteren van de afstemming tussen sportvoorzieningen- en sportaanbod op de veranderende vraag;

1.3. AMBITIE

Vanuit bovenstaande visie en doelstellingen formuleren wij onze ambities op het terrein van sport voor de komende jaren.

Op basis van de ingezette koers in de Sportnota Provincie Limburg 2006-2008 zal een krachtige impuls ge-

geven worden aan sport en bewegen in Limburg om een aantal majeure onderwerpen met succes te kunnen uitvoeren. Hiertoe behoren, zoals eerder genoemd, de fysieke en geestelijke gezondheid van de burgers, ontplooiingskansen van talent, een sterke positionering van Limburg als een aantrekkelijke woon-, werk-, studeer- en leefomgeving, en een versterking van de economie en het imago van Limburg. Als uitgangspunt wordt hierbij genomen dat iedere Limburger de gelegenheid moet krijgen om een leven lang te sporten en te bewegen, waarbij het individu zelf de keuze maakt om te presteren (topsport) of te participeren (breedtesport). Door het creëren van een sterke sportinfrastructuur in Limburg krijgt iedere burger ook de kans om keuzes te maken.

Om een impuls te geven aan de majeure onderwerpen zal de Provincie een ondersteunende, dan wel aanjagende en/of regierol op zich moeten nemen om de partijen uit het onderwijs, de zorg, de overheden, het bedrijfsleven en de sport bijeen te brengen en te stimuleren tot samenwerking. De Provincie zal stimuleren om de krachten van deze partijen te bundelen bij het realiseren van de gestelde doelen. Door versnippering van inspanningen en kleinschaligheid van projecten tegen te gaan, streeft de Provincie om het rendement van ieders inspanningen te vergroten. Investeren in krachtige kansrijke projecten staat centraal, hetgeen ook inhoudt dat zaken die in het verleden gewoon waren nu mogelijk niet meer op steun van de Provincie kunnen rekenen. Alleen door schaalvergroting en een focus op de majeure onderwerpen kunnen op termijn merkbare resultaten op provinciaal niveau geboekt worden.

Tot de grootschalige kansrijke projecten behoren:

- regionale sportstimuleringsplannen ten behoeve van de gezondheid van jong en oud die samen met de belangrijke actoren uit de voornoemde beleidsvelden ontwikkeld worden;
- provinciaal dekkende steunstructuren voor kansarme jongeren (Jeugdsportfonds Limburg), voor talentvolle sporters en topsporters (Topsport Talentenfonds Limburg, faciliteiten netwerk) en voor burgers met een beperking (o.a. vervoersregeling, Basissport Limburg). Bij deze steunstructuren is het uitgangspunt dat gemeenten hier in evenredigheid aan bijdragen, zodat individuele burgers uit deze gemeenten ook van de faciliteiten gebruik kunnen maken;
- de versterking van provinciale talentencentra bij een aantal sporttakken. Op basis van een in 2008 te ontwikkelen talentcentramatrix zal bepaald worden welke sporttakken dat zijn;
- sterke sportomgevingen op lokaal niveau, waarbij de brug geslagen wordt tussen onderwijs, sport en bedrijfsleven. Hierbij is het benutten van de financiële mogelijkheden die het Ministerie van VWS biedt om professioneel kader in te zetten om met name de brug te slaan tussen onderwijsinstellingen en sportverenigingen een belangrijk speerpunt;
- krachtige (top)sportevenementen (opgenomen in een evenementenplan) die een impuls geven aan regiobranding, sportstimulering, economie en ontplooiing van talent;
- de ontwikkeling van een sportzone in de Westelijke Mijnstreek als een “episch centrum” voor de sport in Limburg.

Deze ambities zullen in deze sportnota verder uitgewerkt worden.

2. Conclusies evaluatie uitvoering sportnota in 2006 en 2007

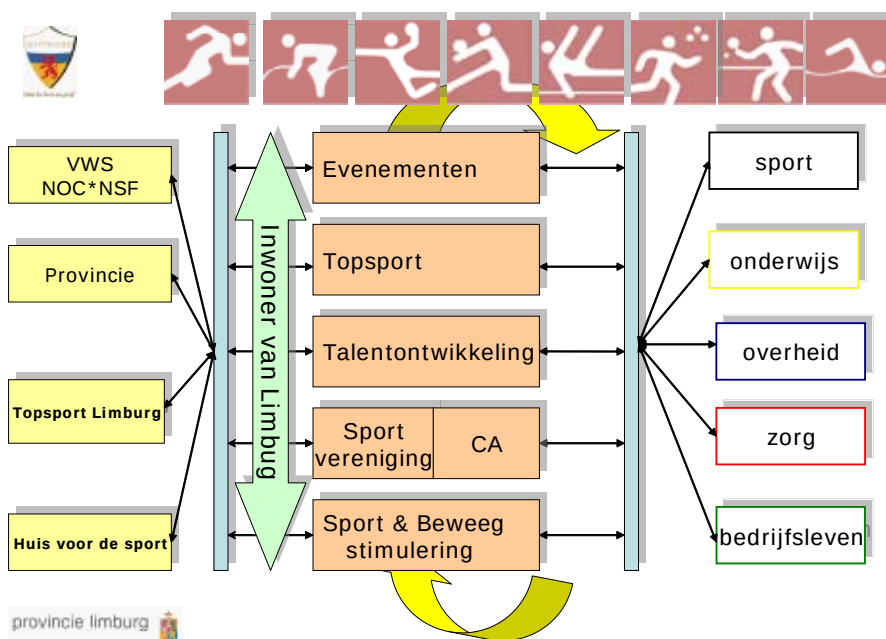
In december 2005 werd de Sportnota Provincie Limburg 2006 – 2008 in Provinciale Staten vastgesteld. Vanuit het provinciale beleidsthema “Jong zijn in Limburg” werd een extra financiële impuls gegeven aan het sportbeleid in de jaren 2006 en 2007. De aanpak in deze sportnota was op een aantal onderdelen vernieuwend in Nederland. Voor het eerst ontwikkelde de Provincie een echt topsportbeleid, waarbij ondersteuning van topsport onlosmakelijk verbonden werd aan versterking van de breedtesport en versterking van andere beleidsvelden. Topsportevenementen werden alleen financieel ondersteund wanneer zij ook de kracht van topsport actief benutten om inactieve burgers te stimuleren om structureel te gaan sporten. Diverse topsportevenementen hebben deze omslag (versterking van breedtesport) gerealiseerd gedurende de afgelopen tijd. Jonge talenten en topsporters werden ondersteund en als tegenprestatie hebben zij hun voorbeeldfunctie actief ingezet om inactieve burgers aan te zetten tot sport en bewegen.

Om binnen de acht provinciale speerpuntsporten (atletiek, handbal, tafeltennis, triathlon, turnen, volleybal, wielrennen en zwemmen) op provinciaal niveau de topsport en breedtesport in samenhang te versterken, werd de sportzuilenmethodiek (zie figuur 1 op pagina 14) ontwikkeld.

Op basis van deze methodiek werden diverse provinciale sportplannen ontwikkeld bij de sporttakken atletiek, wielrennen, handbal, zwemmen en volleybal. Bij de sporttakken triathlon, turnen en tafeltennis zijn deze in de eerste helft van 2008 gereed. Deze plannen werden ontwikkeld op basis van de ambities van de Limburgse sportverenigingen en – stichtingen, waarbij tevens duidelijk werd aangegeven welke noden en behoeften de betreffende sporttakken hebben om de gestelde ambities te realiseren.

De landelijke sportbonden tonen een grote betrokkenheid bij de ontwikkeling van de sportplannen. Daarnaast worden de verenigingen en stichtingen ondersteund door Topsport Limburg en Huis voor de Sport Limburg. De sportplannen vormen een belangrijke bouwsteen voor de samenwerking met het onderwijs, de zorg, de overheid en het bedrijfsleven.

Diverse grote incidentele topsportevenementen, zoals de aankomst van een Tour de France-etappe in Valkenburg, het WK Zitvolleybal in Roermond, het EK Wielrennen voor beloftes en junioren in Heerlen en Valkenburg en het NK Wielrennen in Maastricht/Margraten werden met steun van de Provincie mogelijk gemaakt.



Figuur 1

Op het gebied van talentontwikkeling is een eerste aanzet gegeven om een provinciaal Topsport Talentfonds te ontwikkelen waaruit jonge talenten en topsporters steun kunnen krijgen bij hun sportieve ontplooiing. Daarnaast hebben diverse topsportverenigingen (bij de speerpuntsporten) zich inzet voor de ontwikkeling van jonge talenten en hebben gefungeerd als provinciaal talentencentrum. In het kader van deze ontwikkeling hebben zij steun ontvangen van diverse partner, waaronder de Provincie, op provinciaal niveau. Een bijzonder succes was de vestiging van het nationale talentencentrum triatlon in Sittard-Geleen in 2007.

Bijzonder succesvol was de ondersteuning van de Limburgse gemeenten bij het binnenhalen van de landelijke subsidiemogelijkheden op het terrein van Buurt-Onderwijs-Sport (BOS). Als onderdeel van hun door de Provincie gesubsidieerde werkprogramma ondersteunde het Huis voor de Sport Limburg de gemeenten bij het schrijven van de landelijke aanvraag en werden Buurt-Onderwijs-Sport pilots ontwikkeld. Door prioriteit te geven aan de ondersteuning op het gebied van BOS, eindigde Limburg op de derde plaats op de ranglijst met gehonoreerde projecten. Veel BOS-projecten zijn nu opgestart in Limburg, waardoor een impuls is gegeven aan sportieve arrangementen in het onderwijs en op buurniveau achterstanden op het gebied van gezondheid en sociale cohesie worden aangepakt.

Bij diverse projecten heeft de Provincie tevens geïnvesteerd in sportaccommodaties, die een noodzakelijke randvoorwaarde vormen bij de uitvoering van BOS-projecten.

Tot slot heeft de sportnota geleid tot een krachtige samenwerking tussen de overheid, het onderwijs, het bedrijfsleven en de zorg. Deze partijen benutten de kracht van sport en zijn hierbij bereid om in de sport te investeren. Dit samenwerkingsverband heeft zich gebundeld onder de vlag "Go for Gold". Deze partijen willen het gedachtegoed "haal het beste uit jezelf", dat het beste verbeeld wordt door een (aankomende) topsporter, vertalen naar hun eigen organisatie. Een uitstekend voorbeeld is de samenwerking die de Provincie geïnitieerd heeft met en tussen de Limburgse wielergemeenten. Onderlinge concurrentie bij het binnenhalen van wielerevenementen veroorzaakten onnodig hoge overheidsuitgaven op gemeentelijk niveau. Door afstemming van ambities en samenwerking bij het binnenhalen van wielerevenementen worden betere resultaten geboekt, hetgeen natuurlijk geen garantie is dat alle ambities gerealiseerd zullen worden.

In totaal werd er voor de uitvoering van de sportnota in 2006 en 2007 een bedrag geïnvesteerd ter grootte van € 1.800.000,00 gemiddeld per jaar. Dit bedrag was inclusief het regulier beschikbare sportbudget, het budget voor Huis voor de Sport Limburg en de jaarlijkse bijdrage van het Ministerie van VWS (€ 113.445,00) voor de uitvoering van de breedtesportimpuls.





3. Een leven lang sporten en bewegen in Limburg

Een leven lang sporten en bewegen voor iedere Limburgse burger staat centraal in deze sportnota. De kracht van sport en bewegen moet optimaal benut worden om een vitaal Limburg te realiseren. Een vitaal Limburg met gezonde burgers die passie, trots, wilskracht en uithoudingsvermogen hebben; Limburgers die het beste uit zichzelf halen (“Go for Gold”).

Iedere burger heeft recht op sport en bewegen, jong of oud, met of zonder een functiebeperking. De onderhavige sportnota geeft een antwoord op de vraag hoe de sportinfrastructuur in Limburg eruit moet zien, zodat iedereen de gelegenheid heeft om te sporten en bewegen.

Sporten en bewegen kan opgedeeld worden in twee sectoren:

- wedstrijd sport (presteren)
- recreatief sporten en bewegen (participeren).

Beide sectoren hebben een aparte aanpak en specifieke behoeften, maar beide sectoren zijn ook sterk afhankelijk van elkaar. Prestatiesport/topsport is afhankelijk van een continue instroom van jongeren die gaan sporten en zich willen ontwikkelen tot topsporter.

Afhankelijk van de leeftijd en het moment waarop een kind begint met sporten, doorloopt hij/zij verschillende fases bij het sporten:

- fase 1: spel element staat voorop
- fase 2: oriëntatie (op een speelse wijze basisvaardigheden meester maken bij één of meer sporttakken)
- fase 3: leren trainen (basis sporttechnische vaardigheden en fysieke trainingsvormen)
- fase 4: trainen voor omvang
- fase 5: trainen voor hoog niveau (de “motor” optimaliseren en sporttak/onderdeel/positie specifieke vaardigheden ontwikkelen)
- fase 6: trainen om te winnen (maximaliseren fysieke training, specifieke vaardigheden – onderdeel, positie – en internationaal podium)

Het doorlopen van deze fases wordt de sportloopbaan genoemd en heeft een prestatief karakter.

Afhankelijk van diverse omstandigheden en individuele keuzes kan iemand de sportloopbaan slechts kort bewandelen of hij/zij doorloopt iedere fase en bereikt de status van topsporter.

Jongeren die de sportloopbaan verlaten kunnen vervolgens op recreatief niveau blijven sporten (blijven participeren) of stoppen met sporten. Kenmerkend voor prestatiesporten is dat deze nagenoeg alleen in verenigingsverband mogelijk zijn. Een talent of topsporter dient namelijk lid van een vereniging lid te zijn, die

aangesloten is bij een door NOC*NSF aangesloten sportbond. Alleen dan kan er deelgenomen worden aan NK's, EK's, WK's of Olympische Spelen. Sporten zonder prestatief karakter kan op vele manieren al dan niet in verenigingsverband: funsporten, bedrijfssport, senioren sport, schoolsport, ongebonden sport.

In onderstaande figuur 2 staat de relatie tussen presteren en participeren schematisch weergegeven.



Figuur 2

(Top) sportevenementen hebben grote waarde voor topsport en breedtesport. Topsportevenementen zijn het podium waarop topsporters en talenten zich kunnen etaleren en kunnen presteren. Diverse topsportevenementen zijn tevens aanjagers voor de breedtesport. Vooral in de wielersport en de atletieksport (hardlopen) nemen zowel wereldtoppers als vele recreanten deel. Het wielerevenement Amstel Gold Race bestaat uit twee dagen. Eén dag strijden de beste wielrenners ter wereld voor de overwinning en één dag eerder fietsen 12.000 recreatieve wielrijders hetzelfde parcours als de grote wielervedetten. Om aan dit evenement te kunnen deelnemen moeten de vele recreatieve wielrenners wel maanden trainen en zo draagt een topsportevenement bij aan structurele sportdeelname.

Een ander voorbeeld zijn de drie grote Limburgse hardloopevenementen Venloop, Parelloop en Maastrichts Mooiste. Ook deze (top)sportevenementen weten jaarlijks vele honderden inactieve burgers te stimuleren, via speciale trainingsprogramma's, om structureel te gaan sporten. Alleen op basis van een goede getraindheid is het mogelijk om op een verantwoorde wijze aan voornoemde evenementen te kunnen deelnemen. Naast de waarde voor de sport zijn sterke (top)sportevenementen ook van belang voor de economie en het imago van een stad, regio of de Provincie.

Om de sportdeelname in Limburg te verhogen is het van groot belang dat de burgers sportwaarden belangrijk vinden. De belangrijkste sportwaarden zijn:

- presteren
- zelfvertrouwen/zelfwaardering
- sociaal gedrag
- Gezondheid/well being

Als de burgers ervan overtuigd zijn dat sport een belangrijke bijdrage levert aan het verhogen van waarden zoals onder andere het vermogen om te kunnen presteren en het gezond voelen én zij deze waarden ook erg belangrijk vinden, dan zullen zij het sporten hoger op hun agenda plaatsen. Een leven lang sporten en bewegen is voor veel mensen dan een vanzelfsprekendheid.

3.1. PARTICIPEREN (SPORTONTWIKKELING/BREEDTESPORT)

Voor het ontwikkelen van sportstimuleringsprogramma is inzicht in diverse onderwerpen zoals de gezondheid van de burgers, de beweegnorm, de bevolkingsopbouw en – samenstelling, de sportinfrastructuur en een op de behoefte van de burgers afgestemd sportaanbod van groot belang. Onderstaand wordt op deze onderwerpen ingegaan.

Gezondheid in Limburg

De gezondheid van onze burgers is een belangrijke reden om sporten en bewegen te stimuleren. Een actieve en gezonde leefstijl van onze burgers is een van de speerpunten van het provinciale programma “Investeren in Mensen”. Uit diverse onderzoeken van het RIVM en de GGD is duidelijk zichtbaar geworden dat de gezondheid van de Limburgers slechter is dan gemiddeld in Nederland. Diverse hart- en vaatziekten en een ziekte zoals diabetes 2 worden deels toegeschreven aan een ongezonde leefstijl (onvoldoende beweging, ongezonde voeding). Ook de cijfers over sterfte ten gevolge van onder andere coronaire hartziekten, acuut hartinfarct en beroerte tonen aan dat Limburg negatief afwijkt van de rest van Nederland. Vooral de regio's Parkstad en de Westelijke Mijnstreek hebben een hoog sterftecijfer ten gevolge van coronaire hartziekten (in bijlage 3 zijn de cijfers op het terrein van gezondheid nader uitgewerkt).

Uit de cijfers kan niet één op één de conclusie getrokken worden dat de hoge sterftecijfers veroorzaakt worden door een ongezonde leefstijl (onvoldoende bewegen en ongezonde voeding). Wetenschappelijk onderzoek heeft wel aangetoond dat een ongezonde leefstijl een van de belangrijke veroorzakers van overgewicht en hart- en vaatziekten is.

Het overgewicht bij jong en oud is de laatste jaren schrikbarend toegenomen en het Ministerie van VWS verwacht de komende jaren een verdere stijging van het aantal mensen met overgewicht en diabetes 2 ten gevolge van een ongezonde leefstijl. Het Ministerie van VWS geeft aan als we deze ontwikkelingen en de demografische ontwikkelingen op de toekomst projecteren, dat er in de toekomst fors geïnvesteerd moet worden om Nederland vitaal en gezond te houden (24 september 2007, Ministerie van VWS – Kaderbrief 2007-2011, visie op gezondheid en preventie).

Bevolkingsopbouw en samenstelling in Limburg

Bij de ontwikkeling van sportstimuleringsprogramma's is het van belang om inzicht te hebben in de leeftijdsopbouw, de afkomst en het opleidingsniveau van de bevolking in Limburg. Sportstimuleringsprogramma's dienen namelijk afgestemd zijn op de behoeften en mogelijkheden van de doelgroep. In bijlage 3 van deze nota is dit onderwerp nader uitgewerkt.

Beweegnorm(en)

In het kader van sportstimulering ten gunste van de gezondheid is het van belang om inzicht te hebben in de minimale lichaamsbeweging die nodig is voor de instandhouding en verbetering van de gezondheid en de fysieke fitheid. Deze minimale lichaamsbeweging wordt uitgedrukt in een beweegnorm. Sportstimulering in het kader van de gezondheid, dient er dan ook op gericht te zijn dat de beweegnorm te halen. In Nederland worden een aantal beweegnormen gehanteerd, die in bijlage 3 worden toegelicht. Het halen van een beweegnorm leidt echter niet vanzelfsprekend tot een maximale gezondheidswinst. Ook onderwerpen zoals leef- en eetgedrag zijn mede bepalend voor de gezondheid.

Sportinfrastructuur

Om provinciebreed, grootschalig sportdeelname te stimuleren is een sterke sportinfrastructuur op lokaal en regionaal niveau een belangrijke succesfactor.

Tot op dit moment worden er door diverse partijen uit onder andere de sport, de lokale overheid, het onderwijs, het bedrijfsleven en de zorgsector (ziekenhuizen, GGD, fysiotherapeuten) diverse sportprojecten georganiseerd, waarbij relatief weinig samenwerking tussen deze partijen aanwezig is en dus weinig gebruik gemaakt wordt van elkaars expertise en kracht. Daarnaast zijn deze projecten dikwijls niet gericht op een structurele sportdeelname. Het benutten van elkaars krachten is essentieel. Een zorgaanbieder moet zich bijvoorbeeld vooral op de medische- en gezondheidsfactoren richten en de sportaanbieder verzorgt het reguliere sport- en beweegaanbod.

Grote sportstimuleringsprogramma's zijn dus gebaat bij een goede samenwerking tussen partijen die allen een bijdrage aan sporten, bewegen en de overige factoren voor een gezonde leefstijl kunnen leveren. Deze partijen moeten betrouwbaar zijn en voldoende kwaliteit en kwantiteit kunnen leveren op de onderdelen waarvoor ze verantwoordelijk zijn. De partijen verschillen sterk van achtergrond. Lokale overheden, professionele zorgaanbieders, onderwijsinstellingen, commerciële sportaanbieders (fitnesscentra, sportscholen) en niet-commerciële sportaanbieders (sportverenigingen met vrijwilligerskader). Vooral het vrijwilligerskarakter van de sportverenigingen (de grootste sportaanbieder) kan een kwetsbare schakel zijn, maar het biedt ook grote kansen. Sportverenigingen die een rol willen vervullen in grote sportstimuleringsprogramma's dienen te beschikken over goede accommodaties en voldoende kader dat op de gevraagde tijden inzetbaar is. Niet iedere vereniging kan hieraan voldoen. Het zijn vooral de grotere en sterke verenigingen die nieuwe initiatieven op het gebied van sportstimulering in relatie tot onderwijs, bedrijfsleven en zorg kunnen oppakken om inactieve burgers aan het bewegen te krijgen. De sterke en kansrijke verenigingen dienen in dit proces ondersteund te worden, zodat zij deze rol professioneel kunnen invullen. De versterking speelt op het gebied van het multifunctionele karakter van de sportaccommodaties (in paragraaf 4.1.c. wordt dit nader uitgewerkt) en de professionalisering van het kader door de inzet van combinatiefuncties (in paragraaf 4.1.d. wordt dit nader toegelicht).

Bij de ontwikkeling van sportstimuleringsplannen en de versterking van sportverenigingen is het van belang

dat deze aansluiten bij de koers van de nationale sportbonden. De meeste landelijke sportbonden hebben recentelijk beleids- en marketingplannen ontwikkeld voor de komende jaren, hoe zij hun sporttak gaan versterken op het gebied van breedte- en/of topsportgebied.

Sportaanbod

Om veel inactieve burgers te stimuleren om te gaan sporten en bewegen, dient het sportaanbod aan te sluiten bij de behoeften van de burger. Afhankelijk van de doelgroep zal de behoefte en het aanbod variëren. Belangrijk bij (grootschalige) sportstimuleringsprogramma's is dat deze laagdrempelig zijn. Met laagdrempelig wordt bedoeld dat het sportaanbod betaalbaar is, dat de fysieke belasting aangepast is (niet te intensief of technisch te moeilijk), dat de sportvoorziening-en bereikbaar en veilig zijn, dat de sociale contacten prettig zijn (gelijkgestemden, soortgenoten die het prettig vinden om samen te bewegen), een flexibel aanbod (het individu kan bewegen op het tijdstip dat zij/hij dat wilt) en een deskundig kader, dat inspirerend is en ervoor zorgt dat mensen zich veilig en vertrouwd voelen.

Er zijn diverse "vindplaatsen" (settings) waaronder we groepen burgers kunnen bundelen. Deze settings zijn:

- Het onderwijs
- Het bedrijfsleven
- De zorg
- De buurt
- De sport

Setting onderwijs

Het onderwijs vormt de poort naar de jeugd in Limburg. Het sportaanbod binnen primair onderwijs kent een achterstandssituatie in Limburg. Slechts 12% van de basisscholen heeft een vakleerkracht lichamelijke opvoeding en dat terwijl landelijk dit percentage op 40% ligt en in de Randstad zelfs op 64%. Er zijn gemeenten in Limburg die zelfs ver beneden de 10% scoren. Door onvoldoende beleidsmatige aandacht van onderwijsinstellingen voor sport en bewegen gedurende de afgelopen decennia, door de krimp van leerlingenaantallen in Limburg en door het feit dat door fusies van onderwijsinstellingen deze veelal beschikken over te veel onderwijzend personeel, kunnen de meeste onderwijsinstellingen niet investeren in nieuwe vakleerkrachten. Deze signalen worden door de onderwijsinstellingen zelf afgegeven. Daarnaast zijn sportarrangementen op dit moment maar marginaal opgenomen in de naschoolse opvang en is er onvoldoende samenwerking met sportorganisaties.

In het voortgezet onderwijs verschilt het aantal vakleerkrachten (gemiddeld 1 per 211 leerlingen, bron Huis voor de Sport – oktober 2007) sterk per school. Naast het reguliere sport-lesprogramma worden extra sport- en beweegactiviteiten belemmerd door een gebrek aan financiën en faciliteiten. Veel scholen hebben behoefte aan ondersteuning hoe zij een uitbreiding van het sportaanbod mogelijk kunnen maken. Veel scholen hebben de behoefte om als proef meer sportactiviteiten te organiseren, met het oog op een reguliere inbedding in de schoolactiviteiten. Ook onderwijsinstellingen op MBO-, HBO- en universitair niveau slagen er onvoldoende in om een aantrekkelijk sport- en beweegaanbod vorm te geven. Extra activiteiten op het gebied van sport en cultuur in het programma van deze instellingen zijn belangrijke factoren in de overwegingen van

studenten bij de keuze van een onderwijsinstelling.

Bovenstaande geeft aan dat sportstimulering gericht op de setting onderwijs een bijzondere aanpak behoeft, waarbij samenwerking tussen onderwijs, sportorganisaties en overheden een noodzakelijke randvoorwaarde is.

Setting bedrijfsleven

Het is van belang dat medewerkers van bedrijven gezond zijn. Natuurlijk is deze gezondheid van primair belang voor de medewerker zelf, maar is zij niet minder belangrijk voor de werkgevers. Uitval door ziekte is duur voor een bedrijf; in het perspectief dat de gemiddelde leeftijd van een medewerker steeds ouder wordt zullen ook de kosten bij ziekte rechtevenredig toenemen.

Steeds meer bedrijven en instellingen investeren in sport en bewegen voor hun medewerkers. Ook hier is het van belang dat deze investeringen renderen op lange termijn. Een slimme samenwerking met sportaanbieders gericht op een structurele sportdeelname is een belangrijke succesfactor.

Setting zorg

Mensen die door ziekte (tijdelijk of chronisch) in een zorgsituatie verkeren en hierdoor onvoldoende sporten en bewegen lopen extra gezondheidsrisico's door deze inactiviteit. Sportdeelname aan reguliere activiteiten is veelal niet mogelijk. Via maatwerk beweegprojecten, met specifieke begeleiding, is het van belang dat de burger uit de zorgsituatie komt of een zodanige gezondheidsverbetering heeft gerealiseerd dat deelname aan reguliere sportactiviteiten weer tot de mogelijkheden behoort. Essentieel hierbij is dat bij dit soort maatwerkprojecten al op voorhand wordt nagedacht over structurele sportdeelname in de reguliere sportomgeving ná de zorgfase. Als dit niet gebeurt, dan blijkt uit de praktijk dat veel mensen weer stoppen met sporten en terugvallen in de zorgsituatie.

Setting buurt

De buurt, de woonomgeving van de burger, is eveneens een belangrijke vindplaats van burgers. Hier bevinden zich veel inactieve burgers die vaak moeilijk te benaderen zijn om te participeren in sport- en beweegprojecten. Een laagdrempelig sportaanbod, bereikbare accommodaties, een goede communicatie en samenwerking met organisaties die dicht bij de burger staan (buurtorganisaties, woningcorporaties, welzijnsorganisaties, GGD) zijn belangrijke ingrediënten sportprojecten op buurtniveau te organiseren.

Setting sport

Natuurlijk zijn aan de sportsector zelf ook veel burgers verbonden. Van de duizenden leden in Limburg, aangesloten bij een sportorganisatie, is echter niet iedereen actief en daarnaast is het van belang dat actieve sporters lid blijven van een sportvereniging.

3.2. PRESTEREN (TOPSPORT)

Binnen de sector presteren spreken we van een “sportloopbaan” die het individu in zijn ontwikkelingsfase doorloopt. Afhankelijk van de leeftijd, de ambitie en de mate van talent

Tijdens deze sportloopbaan zijn er diverse partijen verantwoordelijk voor dat een individuele sporter op basis van zijn talent zich kan ontwikkelen tot topsporter. Deze sportieve ontwikkeling dient hand in hand te gaan met de maatschappelijke ontwikkeling van de sporter, waarbij het succesvol afronden van een (onderwijs) opleiding een belangrijk onderdeel uitmaakt. Die partijen bevinden zich primair op lokaal en nationaal niveau. Op lokaal niveau zijn dit sportverenigingen, onderwijsinstellingen, gemeenten en op nationaal niveau zijn dit sportbonden, NOC*NSF en de overheid (VWS/OCW). Zie tabel 2a en 2b waarin schematisch de lokale en respectievelijk de landelijke positie is weergegeven.

	Lokaal		
	Sportverenigingen	Onderwijsinstellingen	Gemeente
Spel Orientatie	■ Sportverenigingen ■ Sportaccommodaties ■ Kennismaking sport	■ Lager onderwijs ■ Sportaccommodaties ■ Kennismaking sport	■ Ongeorganiseerde sport ■ Coördinatie onderwijs en sport ■ Sportaccommodaties ■ Kennismaking sport
Leren trainen	■ Sportverenigingen met wedstrijd-sport ■ Keuze wedstrijd-sport ■ Faciliteiten voor speciale sporten (veel training op zeer jonge leeftijd)	■ Lager onderwijs of vervolgonderwijs ■ Faciliteiten voor speciale sporten (veel training op zeer jonge leeftijd)	■ Sportaccommodaties (Beschikbaarheid en kosten) ■ Sport en onderwijscombinaties faciliteren
Trainen voor omvang Trainen voor hoog niveau	■ Sportvereniging met opleiding voor talenten ■ Sportvereniging met opleiding topsporters (BVO, trainingscentrum, internationale competitie) ■ Training en begeleiding wedstrijd-sporters, naar dagelijkse trainingen	■ LOOT scholen ■ Centra voor Topsport en onderwijs: faciliteiten voor talentvolle wedstrijd-sporters., aansluitend op fulltime programma (mits WCPP-norm) ■ Opleiding voor het beroep van topsporter	■ Sportaccommodaties (Beschikbaarheid en kosten) ■ Ondersteuning talentcentra en Centra voor Topsport en Onderwijs
Trainen om te winnen	■ Training en begeleiding talenten, kennismaking topsport		
Loopbaan wisseling			

Tabel 2a (bron NOC*NSF)

	Nationaal		
	Sportbond	NOC*NSF	Overheid (VWS/OCW)
Spel Oriëntatie	■ Ondersteuning sportverenigingen ■ Kaderscholing ■ Kijkwijzer	■ Ontwikkeling sporttakspecifieke kijkwijzers bonden	■ Sport en Onderwijs ■ Ongeorganiseerde sport
Leren trainen	■ Meerjaren Opleidingsplan op verenigingsniveau ■ Talent volgsysteem op verenigingsniveau ■ Begeleiden talenten, ouders en coaches	■ Ontwikkeling sporttakspecifieke Meerjaren Opleidingsplannen bonden. ■ Ontwikkeling sporttakspecifieke talent volgsystemen bonden	■ Sport en onderwijs projecten ■ TO/Olympische netwerken
Trainen voor omvang Trainen voor hoog niveau	■ Meerjaren Opleidingsplan, centraal aangestuurd. ■ Talent volgsysteem decentraal / centraal ■ Samenvoegen centraal en decentraal programma (certificering) ■ Doorstap naar fulltime programma (mits WCPP norm) ■ Opleiding voor het beroep van topsporter	■ Opleidings- en topsportprogramma's bonden ■ Certificering TO programma's ■ Coördinatie infrastructuur: Centra Topsport en Onderwijs, trainingsaccommodaties	■ Regionale infrastructuur TO: Olympische Netwerken ■ TO en onderwijs infrastructuur ■ TO programma's bonden ■ Talentcoaches
Trainen om te winnen	■ Meerjaren Opleidingsplan, centraal aangestuurd. ■ Talent volgsysteem wordt carrièreplanning en trainingssturing ■ Instroom Nationale Selecties Senioren, kennismaking topsport	■ Opleidings- en topsportprogramma's bonden ■ Certificering TO programma's ■ Topsport Programma assessment ■ HP status, voorzieningen topsporters	■ TO programma's bonden ■ Talentcoaches ■ HP Status ■ Stipendium A en B sporters
Loopbaan wisseling	■ Uitstroom Nationale Selecties Senioren ■ Ondersteuning keuze nieuwe loopbaan	■ Ondersteuning keuze nieuwe loopbaan	

Tabel 2b (bron NOC*NSF)

Als een talentvolle sporter zich prestatief ontwikkelt tot topsporter, dan heeft hij steeds meer behoeften aan goede kwalitatieve ondersteuning, aan goede accommodaties, aan diverse faciliteiten en aan een goede afstemming met onderwijs en/of werk. Op lokaal niveau is het van belang dat topsportverenigingen behouden blijven binnen de prestatiesporten, om de ontwikkeling van de sportloopbaan mogelijk te maken. Deze steun wordt op lokaal niveau meestal onvoldoende of niet aangeboden. Als een talent nog geen landelijke topsportstatus heeft, dan kan hij ook geen gebruik maken van de landelijke faciliteiten van NOC*NSF en Nationale trainingscentra. Het is dan essentieel dat in de ontwikkelingsfase van sporter steun wordt gegeven op provinciaal niveau. Om in de behoeften van het Limburgse talent te voldoen heeft Topsport Limburg met steun van diverse partijen een faciliteiten netwerk ontwikkeld, zijn er provinciale talentencentra opgestart, zijn er samenwerkingsverbanden met onderwijs (Scholen met de status topsportvriendelijk onderwijs en LOOT-scholen) en het bedrijfsleven ontwikkeld en is een Topsport Talentenfonds Limburg gelanceerd. Kortom, een provinciale topsportinfrastructuur is noodzakelijk om het individu de kans te geven om zich te ontwikkelen tot topsporter. Sporters de mogelijkheid geven om hun talenten te ontplooien is een van de speerpunten van het provinciale programma "Investeren in Mensen".

Verder is het van belang dat er in Limburg sterke topsportevenementen worden georganiseerd waarin Limburgse talenten en topsporters voor eigen publiek hun prestaties kunnen demonstreren. Dit werkt zeer stimulerend voor de bestaande sporters en hun voorbeeldfunctie zet anderen aan om te gaan sporten. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de Limburgse Handbal Dagen eind 2007 waarin het Limburgse talentteam handbal in een topsportarena met veel publiek een wedstrijd speelde tegen een Belgische talentsselectie, om vervolgens internationale topteams met hun grote voorbeelden aan het werk te zien.

In hoofdstuk 4 van deze nota staat aangegeven welke inspanningen er geleverd moeten worden om een krachtige provinciale topsportinfrastructuur te realiseren.

3.3. EVENEMENTEN

Topsportevenementen zijn het podium waarop topsporters kunnen presteren en zich kunnen meten met de wereldtop. Topsportevenementen binden en boeien een groot publiek en zijn daarom een uithangbord om een sporttak te promoten. We gebruiken sport als middel om evenementen naar Limburg toe te halen. Ook in het kader van branding. Niet alleen sport kan gepromoot worden door topsportevenementen; deze evenementen kunnen ook uitstekend fungeren om als kapstok te dienen als promotor van een stad, provincie, land, bedrijfsleven etc. Daarnaast kunnen topsportevenementen ook direct een economische impuls opleveren voor een regio wanneer er veel deelnemers en/of bezoekers zijn. Afhankelijk van de omvang van een evenement, kan dit een impuls miljoenen euro's voor de economisch/toeristische sector opleveren. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van het provinciale beleidsprogramma "Innoveren in Limburg" en de daaraan verbonden programma's op het gebied van Leisure.

In feite bestaan er twee soorten topsportevenementen:

- Structurele topsportevenementen
- Incidentele topsportevenementen

Structurele topsportevenementen

Gedurende de afgelopen jaren heeft Topsport Limburg diverse jaarlijks terugkerende topsportevenementen gecertificeerd als TopEvent, op basis van het topsportniveau van deze evenementen. De TopEvents zijn: de Amstel Gold Race, de Hel van het Mergelland, de Sabic Triatlon, de Parelloop, de Powerman, het JIM en de Limburgse Handbal Dagen. Gezien de spin off van deze evenementen voor breedtesport, economie, topsport en het imago van een regio of Provincie hebben deze evenementen provinciale steun ontvangen gedurende de afgelopen jaren. Een onlosmakelijke voorwaarde voor provinciale steun was, dat deze evenementen sportstimuleringsactiviteiten (breedtesport) moesten organiseren en dat zij jonge Limburgse talenten de mogelijkheid moesten bieden om zich te meten met internationale topsporters.

Ook de komende jaren komen structurele (topsport)evenementen voor provinciale steun in aanmerking. Hierbij zal niet alleen naar topsportevenementen gekeken worden. Er zijn ook evenementen die niet aan de topsportcriteria voldoen, maar gezien hun omvang en activiteiten wél een grote bijdrage leveren aan sportstimulering, talentontwikkeling, een gezonde en actieve leefstijl, economie en het imago van een stad of regio. Alle evenementen, ook de bestaande Topevents, zullen aan een nieuw te ontwikkelen evenementenmatrix getoetst worden. In deze matrix zullen harde criteria worden opgenomen waaraan deze evenementen moe-

ten voldoen op het gebied van sportstimulering, gezondheidsverbetering, ondersteuning van talent, publieke belangstelling, economische impuls en imagoversterking van een stad of regio.

Incidentele topsportevenementen

Naast bovengenoemde jaarlijks terugkerende topsportevenementen, zijn er ook grootschalige topsportevenementen die incidenteel in Limburg georganiseerd (kunnen) worden. Voorbeelden zijn het FIFA WK Voetbal onder 20 jaar in 2005 in Kerkrade, de aankomstetappe Tour de France in Valkenburg aan de Geul en het WK Zitvolleybal in Roermond in 2006.

Zijn bij de jaarlijks terugkerende topevenementen veelal vrijwilligersorganisaties of organisatiebureaus die het evenement jaarlijks initiëren en organiseren, bij incidentele topsportevenementen zijn de gemeenten meestal initiator van het evenement. Gemeenten organiseren dit soort evenementen dikwijls vanwege het economisch/toeristische belang of om het imago van een stad of regio te versterken. Evenals bij de Topevents was de afgelopen jaren aan de provinciale steun voor deze evenementen de voorwaarde verbonden dat er activiteiten georganiseerd werden om de structurele sportdeelname te stimuleren.

Incidentele grootschalige topsportevenementen zijn ook de komende jaren een speerpunt van het provinciale beleid, als zij hun meerwaarde voor de economie, de sport (talentontwikkeling en sportstimulering), de gezondheid en het imago van Limburg versterken. Deze evenementen zullen getoetst worden of ze inderdaad voornoemde sectoren wezenlijk versterken. Hiervoor zal de hierboven genoemde evenementenmatrix ingezet worden.

De mate waarin internationale topsportevenementen in onze provincie georganiseerd worden (kwalitatief en kwantitatief) geeft ook een oordeel over het (top)sportklimaat in Limburg en draagt bij aan de eerder genoemde nationale ambities van het Olympisch Plan 2028.

3.4. SPORTWAARDEN

Om de sportwaarden “presteren”, “zelfvertrouwen/zelfwaardering”, “sociaal gedrag” en “gezondheid/well being” onder de aandacht van veel Limburgers te krijgen dienen de sportwaarden als onderdeel van sportstimuleringsprogramma’s in de vorm van bewustwordingsprogramma’s te worden ingebed. De reeds ingezette provinciale samenwerking “Go for Gold – haal het beste uit jezelf” benut reeds de kracht van de sportwaarden.

Diverse Limburgse organisaties uit de sport, de overheid, het bedrijfsleven, het onderwijs en de zorg werken samen om de kracht van sport in te zetten om mensen, medewerkers het stimuleren om het beste uit zichzelf te halen.

Met de inzet van Limburgse sporttalenten en topsporters zal de komende jaren deze provinciale samenwerking uitgebreid worden, zodat meer burgers de sportwaarden belangrijk vinden voor hun eigen welzijn.

4. Uitvoeringsprogramma 'Limburg sport'

4.1. SPORTONTWIKKELING

Om de sportdeelname in Limburg structureel te verhogen en het bestaande aanbod te behouden en te versterken worden ingezet op: grootschalige sportstimuleringsprogramma's, versterking van Buurt-Onderwijs-Sport projecten, de realisatie van sportieve omgevingen en ondersteuning van kwetsbare en moeilijk bereikbare doelgroepen zoals mensen met een beperking en kinderen uit achterstandssituaties.

4.1.a. Sportstimuleringsprogramma's

Sportstimulering

In hoofdstuk 3 is aangegeven dat de gezondheidssituatie in Limburg een directe aanleiding geeft om een actieve en gezonde leefstijl te stimuleren in Limburg. Daarnaast draagt sport en bewegen actief bij aan het verder vormen van kernwaarden zoals wilskracht, uithoudingsvermogen, doorzettingsvermogen, passie, ambitie, durf, creativiteit en trots, waardoor iedere Limburger gestimuleerd wordt om het beste uit zichzelf te halen.

Om op provinciaal niveau te stimuleren dat 1% meer burgers gaan sporten of dat zij de beweegnorm halen, dan zijn dit ruim 10.000 personen. Dit zijn grote aantallen, die niet bereikt worden met kleinschalige projecten. De sportstimulering zal dus grootschaliger van aanpak dienen te zijn waarbij een goede samenwerking op regionaal niveau tussen de lokale overheden, sportaanbieders, onderwijs- en zorginstellingen en bedrijfsleven een must is. Gezamenlijk zullen deze partijen bepalen welke sporttakken laagdrempelig en aantrekkelijk zijn en hoe de verschillende doelgroepen benaderd zullen worden. Bij de bepaling van de doelgroepen zal aangesloten worden bij de uitgangspunten van het rapport van het

W.J.H. Mulier Instituut (Van 60 naar 75. Bouwstenen voor een beleid gericht op een hogere sportdeelname). In dit rapport staat aangegeven bij welke groepen burgers de sportdeelname het meest effectief te verhogen valt. Bij drie leeftijdsgroepen, jongeren van 14-22 jaar, ouders van 25-34 jaar (met jonge kinderen) en de 45-plussers, onder te verdelen in 45-54 jarigen (masters, herintreders) en 60+'ers (senioren, afhakers) valt op dat de sportdeelname duidelijk waarneembaar afneemt. Door bij sportstimulering een accent te leggen op deze voornoemde leeftijdsgroepen is de meeste winst te behalen. De uitvoeringspartners (sportorganisaties) dienen kwalitatief en kwantitatief in staat te zijn om grote groepen beginnende sporters te begeleiden.

Als onderdeel van de sportstimuleringsplannen wordt een healthcheck ontwikkeld. Deze healthcheck meet de gezondheidssituatie van de burger bij de aanvang van een sport- en beweegproject en na een jaar sporten en bewegen. De healthcheck zal in goed onderling overleg door een aantal zorginstellingen ontwikkeld worden en uniform toegepast worden in heel Limburg. Op dit moment worden al een aantal varianten van een

healthcheck in Limburg toegepast (bij de sportstimuleringsprojecten van de sportevenementen Maastrichts Mooiste, Venloop en Parelloop); bij deze evenementen is de kennis van regionale ziekenhuizen ingezet. Niet alleen medische onderwerpen zullen onderdeel uitmaken van de check, maar ook onderwerpen zoals plezier in het sporten en bewegen en het al of niet verbeteren van sociale contacten zullen gemeten worden. De resultaten zullen op een centraal provinciaal coördinatiepunt gebundeld en gemonitord worden. Dit coördinatiepunt dient nog bepaald te worden, maar het geniet de voorkeur dat aangesloten wordt bij een bestaande (sportgerelateerde) zorginstelling.

Om provincie breed de sportdeelname te vergroten, zal Provincie Limburg er naar streven dat in 2009 alle vijf de Limburgse regio's (Noord- en Midden Limburg, Westelijke Mijnstreek, Parkstad, Maastricht Mergelland) beschikken over een sportstimuleringsplan, waarin alle belangrijk regionale partners participeren.

Virtuele sportomgevingen

Recentelijk is door TNO onderzoek gedaan naar de effecten van actieve computergames als hulpmiddel om kinderen meer te laten bewegen. Diverse games zijn intensief genoeg en bieden voldoende speelplezier om als vorm van bewegingsstimulering in te zetten.

Tijdens het onderzoek is de zuurstofopname van basisscholieren gemeten om te kunnen bepalen of actieve computergames voldoende intensief zijn om bij te dragen aan het behalen van de beweegnorm voor kinderen.

Ook is gekeken naar het plezier dat kinderen beleven aan de games. Zowel jongens als meisjes vinden Laserquash het leukst, op de voet gevolgd door Apartgame en Wii. De uitdaging die de computergame biedt, blijkt van doorslaggevend belang. Bij het ontwikkelen van nieuwe, actieve computergames is het aan te bevelen verschillende levels aan te brengen. Kinderen kunnen zo op hun eigen niveau instappen en zullen langere tijd geboeid blijven door de computergame en het daardoor langer en met meer plezier spelen. Of de computergames ook op de lange termijn aanzetten tot meer bewegen en of dit ook voor andere (leeftijd)groepen geldt, zal nader onderzocht moeten worden. Ook kan vervolgonderzoek uitwijzen of actieve computergames kinderen helpen in de strijd tegen overgewicht. Het is belangrijk om deze ontwikkelingen te volgen; waren computergames in het verleden alleen een bedreiging voor een actieve en gezonde leefstijl, nu bieden zij ook kansen. Belangrijk in dit kader is tevens om te onderzoeken hoe actieve computergames kunnen worden ingezet om jongeren te stimuleren om lid te worden van een sportvereniging die gerelateerd is aan de computergame.

4.1.b. Versterking Buurt-Onderwijs-Sport

Als gevolg van de landelijke regeling "de BOS-impuls" van het Ministerie van VWS is door veel Limburgse gemeenten en de Provincie geïnvesteerd in BOS-projecten. De meeste projecten richten zich op het organiseren van sport- en beweegactiviteiten voor jongeren van 4 tot 18 jaar om ze zo gezonder te laten leven en probleemgedrag terug te dringen. Bij BOS-projecten wordt door diverse partijen samengewerkt, zoals welzijns-, onderwijs- en zorginstellingen, sportorganisaties, buurtverenigingen etc. en dragen bij aan het versterken van de leefbaarheid op kern- en buurniveau. Veel BOS-projecten in Limburg zijn inmiddels gestart of zullen op korte termijn tot uitvoering komen. De BOS-impulsregeling heeft een sterke rol beoogd van de sportvereniging in relatie tot de buurt en het onderwijs. In praktijk blijkt dit geen eenvoudige opgave te zijn, omdat sportverenigingen veelal vrijwilligersorganisaties zijn met beperkte capaciteit overdag. Professionalisering van sportverenigingen is noodzakelijk om de kansen op te pakken die de BOS-impulsregeling voor

hen biedt. Het huidige kabinet ziet de school als een springplank naar succes in het leven. Zij geeft aan dat het onderwijs de komende jaren beter moet worden en het beroep van leraar aantrekkelijker. Zij acht een gezonde levensstijl van groot belang en daarom krijgen de sport en de sportverenigingen een financiële impuls; ook kunst en cultuur worden door deze impuls voor een breed publiek bereikbaar.

Combinatiefuncties

De landelijke regeling van de Ministeries van VWS en OCW genaamd Impuls brede scholen, sport en cultuur" gaat de steun aan de sportwereld vormgeven door financiering van de zogenaamde combinatiefuncties. In 2012 dienen landelijk 2500 fte's gerealiseerd te zijn. De uitvoering van de regeling loopt via de gemeenten, waarbij een gemeente zelf het aantal functies bepaalt, met een maximum aantal Fte per gemeente (dit wordt berekend op basis van het aantal jongeren jonger dan 18 jaar in een gemeente). De landelijke middelen zijn structureel beschikbaar; eerst zullen de G 31 aan bod komen, daarna in tranches de overige gemeenten, naar verwachting eerst de grotere gemeenten, later de kleinere. Verdeelsleutel op basis van aantal jongeren onder de 18 jaar. Kleinere gemeenten zullen naar verwachting pas in 2011 ondersteund worden door het Rijk.

Het normbedrag van één fte is € 45.000,-- .In het eerste jaar wordt dit volledig gefinancierd door het Rijk, volgende jaren cofinanciering, waarbij 40% rijks geld en 60% cofinanciering. Naar verwachting is de cofinanciering de eerste jaren voornamelijk gemeentelijk geld. Het onderwijs en de sportverenigingen zullen moeite hebben om op korte termijn extra geld vrij te maken. Bij prioritering van de inzet van combinatiefuncties kan aangesloten worden bij de te ontwikkelen Limburgse wijkenaanpak, als onderdeel van het programma Investeren in Steden en Dorpen, waarbij een selectie van wijken zal plaatsvinden om in partnerschap met diverse organisaties de leefbaarheid te vergroten.

Definitie combinatiefunctie

Een functie waarbij de werknemer in dienst is bij één werkgever maar werkt binnen 2 sectoren/ werkvelden.

Doel van de impuls

- Uitbreiden sport en cultuuraanbod binnen brede scholen en primair onderwijs
- Versterken van de sportvereniging
- Stimuleren dagelijks sport en beweegaanbod
- Bevorderen kennismaking actieve cultuur en kunstbeoefening

Beoogt doel van het dagelijks sport en beweegaanbod

- Verbeteren schoolprestaties
- Verminderen schooluitval
- Overdracht normen en waarden
- Meer zelfvertrouwen
- Voorkomen overgewicht, bewegingsarmoede en gerelateerde ziektes

Versterking van de vereniging van de toekomst

- Doelgroepenbeleid kan door de vereniging ingevuld worden
- Aansluiting met BOS-projecten
- 12 uur sport en beweegaanbod
- Multifunctioneel gebruik accommodaties

Uitgangspunten van het cultuurbeleid

Stimuleren kennismaking

Vergroten actieve beoefening

Versterken samenwerking school en culturele omgeving

Beoogde landelijke verdeling over sectoren van de 2.500 fte's (afpraak OCW/VWS/VNG)

- | | |
|-------------------------------|-------|
| ■ 1.250 in de sport | (50%) |
| ■ 850 in primair onderwijs | (34%) |
| ■ 250 in voortgezet onderwijs | (10%) |
| ■ 150 in cultuur | (6%) |

Verdeling over sectoren van de 163 Fte in Limburg (inschatting)

- | | |
|------------------------------|-------|
| ■ 81,5 in de sport | (50%) |
| ■ 55,5 in primair onderwijs | (34%) |
| ■ 16 in voortgezet onderwijs | (10%) |
| ■ 10 in cultuur | (6%) |

Procedure

In 2008 start de uitvoering bij de G 31, voor Limburg betekent dat de gemeenten Venlo, Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen

Cofinancieringsbronnen

- Onderwijs (Primair Onderwijs + Voortgezet Onderwijs)
- Gemeenten (onderwijs + sport)
- Sportvereniging
- Provincie

Voorbeelden combinatiefuncties

- Muziekleraar die ook les geeft op de muziekschool
- De bredeschool coördinator die ook verenigingsmanager is
- De vakleerkracht bewegingsonderwijs die ook trainer is bij de sportclub
- Andere combinaties zijn mogelijk mits ook de betreffende sector, waarin hij werkt mee betaald
- Kinderopvang, school, vereniging

Werkgeverschap

Een landelijke Task Force buigt zich op dit moment over divers items zoals CAO, Werkgeverschap vanuit

welke organisatie / stichting etc, BTW afdracht bij detachering en functieprofielen. De resultaten hiervan zullen in de loop van 2008 beschikbaar komen. Er is een ondersteuningsnetwerk in oprichting. De Vereniging Nederlandse Gemeenten en de Vereniging Sport en Gemeenten hebben hierbij een landelijke coördinerende rol.

Het is belangrijk voor Limburg dat de kansen van de combinatiefuncties worden opgepakt, echter diverse gemeenten geven aan dat er knelpunten zijn die belemmerend werken. Veel gemeenten kunnen op korte termijn niet de vereiste middelen uit hun begroting inzetten om de co-financiering van jaar 2 en de volgende jaren te waarborgen.

Positie Provincie Limburg bij de combinatiefunctie

1. Flankerend beleid

Er zijn geen specifieke middelen voor flankerend beleid. Inzet ondersteuning gemeenten via werkprogramma Huis voor de Sport Limburg als steunfunctie. Deze beoogde ondersteuning is vergelijkbaar met de opzet zoals bij de BSI-regeling en de BOS-impuls van het Rijk, toen het Huis voor de Sport Limburg de provinciale taak kreeg om gemeenten te ondersteunen bij de aanvraagprocedure en de uitvoering van de BSI-regeling en de BOS-impuls.

Cofinanciering 50% + 50% gemeenten – Provincie Limburg

Om het belang van de sportieve omgevingen bij de gemeenten aan te geven, dienen de volgende activiteiten te worden uitgevoerd:

Voorlichting (vergelijkbaar als bij de BOS-impuls)

- Campagne
- Congres
- Accountbezoeken gemeenten
- In kaart brengen kansrijke omgevingen

Inzet flankerend beleid

- Implementatie
- Proces begeleiding
- Advisering
- Deskundigheidsbevordering / kennisoverdracht
- Evaluatie bijeenkomsten

Stichting oprichten in verband met de werkgeverschapproblematiek

Een van de grootste knelpunten op dit moment bij de inzet van combinatiefuncties is het werkgeverschap regelen voor gemeenten, onderwijs, verenigingen. Omdat nog geen duidelijkheid is over de structurele financiering van de combinatiefuncties durven voornoemde organisaties geen langlopende verplichtingen aan te gaan. Daarnaast is de begeleiding en bijscholing van de combinatiefunctie.

Over deze problematiek wordt op dit moment landelijk aan een oplossing gewerkt. Ook het Huis voor de Sport Limburg heeft een mogelijke oplossing bedacht door de oprichting van een aparte rechtsvorm/stichting die het werkgeverschap van de combinatiefuncties op zich neemt.

3. Cofinanciering combinatiefunctie

In tweede en navolgende jaren bedraagt de Rijksbijdrage maximaal 40%

De cofinanciering van 60% komt vanuit

- Gemeenten *(onderwijs + sport, oud BSI in jaar 2010 ev oud BOS geld)
- Onderwijs ** (komende 5 jaar nog beperkte bovenlokale middelen voorhanden)
- Verenigingen *** (komende 5 jaar weinig tot geen middelen)

* Gemeenten zullen structurele middelen moeten vrijmaken vanuit onderwijs, sport en cultuur.

Ook de WMO moet aangesproken indien de combinatiefunctie ook ingezet wordt voor andere doelgroepen waaronder senioren, chronisch zieken en mensen met een beperking.

Oorspronkelijk moet de combinatiefunctie ingezet worden voor jongeren onder de 18 jaar.

Indien de combinatiefunctie vanuit de vereniging werkt mag hij echter ingezet worden voor doelgroepenbeleid.

** Onderwijs kampt momenteel met bovental aan personeel tengevolge van fusies schoolbesturen en teruglopende leerlingenaantallen.

Binnen 5 jaar wordt er een grote uitstroom verwacht waardoor de kans op inzet van nieuwe vakleerkrachten toeneemt. Primair onderwijs is bereid om voor te investeren in combinatiefuncties via mobiliteitsbureau (Onderwijsstichting MOVARE) en bovenlokale middelen van bijvoorbeeld dagarrangementen.

***Verenigingen zijn veelal niet in staat om professionele krachten aan te nemen. Overheden zullen moeten (voor)investeren. Middelen komen op termijn via derde geldstromen door toename (flexibele)lidmaatschappen, kinderopvang en maatschappelijke sponsoring bedrijven.

Via talentencentra en Limburgse sportzuilen wordt de haalbaarheid van professioneel kader grote door inzet van de combinatiefunctie.

De Provincie kan bijvoorbeeld 20% van de combinatiefunctie cofinancieren tot 2011 onder voorwaarden:

- Inzet combinatiefunctie bij verenigingen (breedtesport- en/of topsportactiviteiten).
- Inzet doelgroepen activiteiten
- Sport en Cultuur
-

Dit kost maximaal in de periode 2008 tot en met 2011 aan lokale bijdrage (naast de Rijksbijdrage) door gemeenten, Provincie, onderwijs en sportorganisaties:

2008

Heerlen, Maastricht, Sittard-Geleen en Venlo: maximaal 25,4 FTE volledig middels Rijksbijdrage

2009

G31 + overige gemeenten: $58.7 \text{ FTE} \times 45.000 = 1.457.493 - 582.997$ (40% Rijk) resteert 874.496 (60% lokale cofinanciering) waarvan 20% Provincie Limburg € 174.889,-

2010

G31 + overige gemeenten: $117,8 \text{ FTE} \times 45.000 = 5.303.842 - 2.121.537$ (40% Rijk) resteert 3.182.305 (60% lokale cofinanciering) waarvan 20% Provincie Limburg € 636.461,-

2011

G31 + overige gemeenten: $144.84 \text{ FTE} \times 45.000 = 6.524.955 - 2.609.982$ (40% Rijk) resteert 3.914.973 (60% lokale cofinanciering) waarvan 20% Provincie Limburg € 782.995,-

Volgens bovenstaand model zou de provinciale co-financiering over vier jaar in totaal € 1.594.345,- bedragen.

Mogelijke inzet middelen vanuit:

- Provincie Limburg
- Sport + cultuur
- Vrijwilligersbeleid
- Werkgelegenheid/economie
- Onderwijs

4.1.c. Sportieve omgevingenplan

Sportieve culturele onderneming / vereniging van de toekomst

In elke gemeente ligt minimaal één omgeving waar op loopafstand meerdere sport - beweeg en cultuur en onderwijs gerelateerd activiteiten plaatsvinden, zoals:

een sportpark met diverse bespelers, commerciële sportaanbieders, onderwijsinstellingen binnen primair onderwijs waaronder bredescholen, voortgezet of speciaal onderwijs, buurthuizen, zorginstellingen, zwembaden, sporthallen. Het versterken van de fysieke multifunctionele infrastructuur op het gebied van sportaccommodaties is een van de speerpunten van het provinciale programma "Investeren in Steden en Dorpen". Vaak ontbreekt het aan de verbinding tussen de voornoemde initiatieven. Het ontbreekt aan sociale infrastructuur. Alleen structurele inzet van professionals kan een brug slaan tussen deze partijen.

De combinatiefunctie is hier dan ook een van de meest belangrijke oplossingsrichtingen.

Aanbod sportieve-culturele onderneming / vereniging van de toekomst

- breed en modern aanbod
- de ultieme BOS omgeving
- 12 uur per dag sport en bewegen
- doelgroepen beleid
- structurele uitvalsbasis voor sportstimulering en verenigingsondersteuning van een gemeente
- sport als middel aan voor de meest uitlopende thema's
- meer mogelijkheden voor structurele inkomsten door het genereren van derde geldstromen
- kinderopvang

- WMO
- Sportieve en culturele arrangementen
- flexibel lidmaatschap
- multifunctioneel gebruik

Aantal locaties sportieve-culturele onderneming / vereniging van de toekomst

- In elke gemeente minimaal 1 omgeving
- 25.000 inwoners als standaard
- Maastricht (5)
- Heerlen, Sittard-Geleen, Venlo (11)
- Roermond, Weert, Venray, Landgraaf, Leudal, Kerkrade, Brunssum (10)
- Overige gemeenten (24)

Planning realisatie sportieve-culturele onderneming / vereniging van de toekomst:

- 15 sportieve ondernemingen in 2010
- 50 sportieve ondernemingen in 2016

Accommodatievormen sportieve-culturele onderneming / vereniging van de toekomst

Dit kan nieuwbouw zijn maar dan multifunctioneel en/of bestaande accommodaties; veel voorkomende aanpassingen zijn:

- Kunstgras
- Trendy aanbod
- Kleine materialen
- Logistieke aanpassingen
- School en sportgebruik
- Kind en senior vriendelijk
- Toegankelijkheid
- Opvangruimte conform GGD

Positie Provincie Limburg bij de sportieve omgeving

1. Flankerend beleid

Inzet ondersteuning gemeenten via werkprogramma Huis voor de Sport Limburg als steunfunctie.

Cofinanciering 50% + 50% gemeenten – Provincie Limburg

Om het belang van de sportieve omgevingen bij de gemeenten aan te geven, dienen de volgende activiteiten te worden uitgevoerd:

Voorlichting (vergelijkbaar als bij de BOS-impuls)

- Campagne
- Congres
- Accountbezoeken
- In kaart brengen kansrijke omgeving

Inzet flankerend beleid

- Implementatie
- Proces begeleiding
- Advisering
- Deskundigheidsbevordering / kennisoverdracht
- Evaluatie bijeenkomsten

2. Subsiëren en investeren

Cofinanciering 50% regeling vergelijkbaar met het leefbaarheidfonds onder strikte voorwaarden, te weten:

- Gemeente voert een integraal sport en beweegbeleid
- Maakt gebruik van de combinatiefuncties
- Zet deze functie ook breed in voor andere doelgroepen dan jeugd
- PPS constructies zijn mogelijk

3. Te verwachten investeringen

Op basis actuele ontwikkelingen bij gemeenten zijn gedurende de periode 2008-2011 de volgende investeringen te verwachten:

Gemeenten	2008	2009	2010	2011	Totale investeringen in euro's
Aantal sportieve omgevingen	2	3	5	6	16
50.000	100.000	150.000	250.000	300.000	800.000
75.000	150.000	150.000	375.000	450.000	1.125.000
100.000	200.000	300.000	500.000	600.000	1.600.000
125.000	250.000	375.000	625.000	750.000	2.000.000
150.000	300.000	450.000	750.000	900.000	2.400.000

Bovenstaand overzicht is gebaseerd op verbouwingen/aanpassingen van bestaande sportaccommodaties. In de eerste kolom zijn indicatieve bedragen opgenomen, die de Provincie zou kunnen investeren in sportieve omgevingen. Aangezien de gemeenten minimaal een bedrag van gelijke omvang dienen te investeren, ontstaat zo een totaalbeeld van het beschikbare budget. Door een vijftal voorbeelden op te nemen, wordt duidelijk hoe hoog de investeringen de komende jaren kunnen oplopen.

Maandelijks bereiken de Provincie (financiële) ondersteuningsverzoeken voor (lokale) sportaccommodaties. Door het stimuleren van de realisatie van sportieve omgevingen gedurende deze coalitieperiode, kan er een wezenlijke bijdrage geleverd worden aan het planmatig leggen van verbindingen tussen sportaccommodaties, -organisaties, onderwijsinstellingen, sportstimulering, na-schoolse opvang etc. Hierdoor wordt er ook een inhoudelijke en versterkende verbinding gelegd tussen de provinciale beleidsprogramma's "Investeren in Mensen" en "Investeren in Steden en Dorpen". Bij prioritering van de ondersteuning van sportieve omgevingen kan (evenals bij de combinatiefuncties) aangesloten worden bij de te ontwikkelen Limburgse wijkenaanpak, als onderdeel van het programma Investeren in Steden en Dorpen, waarbij een selectie van wijken zal

plaatsvinden om in partnerschap met diverse organisaties de leefbaarheid te vergroten.

Het “stand alone” investeren in sportaccommodaties, waarbij geen plan ontwikkeld is hoe de sportaccommodatie een wezenlijke bijdrage levert aan de uitgangspunten van deze sportnota, is geen provinciale verantwoordelijkheid.

4.1.d. Versterking infrastructuur gehandicaptensport

Inleiding

Het uitgangspunt van het provinciale sport- en beweegbeleid is gericht op het zoveel mogelijk kunnen laten meedoen van burgers aan sport. Ook voor mensen met een beperking is bewegen goed. Een actieve leefstijl heeft niet alleen een goed effect op de gezondheid maar ook op het gevoel van welbevinden. Naast de waarde van het individu kunnen sport- en beweegactiviteiten ook in een breder maatschappelijk perspectief benut worden. Sport en bewegen kan mensen met een beperking kansen bieden te integreren. Een laagdrempelig en toegankelijk sport- en beweegaanbod levert een bijdrage aan de sociale kwaliteit van de samenleving, waarin verbondenheid, cohesie en het voorkomen van sociale uitsluiting van groot belang zijn.

Het aanbod van sport en beweegmogelijkheden heeft de laatste jaren een positieve vlucht genomen, op regionaal en lokaal niveau zijn tal van initiatieven van de grond gekomen. Desondanks staan een aantal ontwikkelingen (deconcentratie) en het ontbreken van randvoorwaarden (zoals een dekkend vervoersysteem voor sporters met een beperking) een samenhangende en op de doelgroepafgestemde infrastructuur in de weg. Realisatie van deze infrastructuur veronderstelt samenwerking tussen een groot aantal partijen. Daarbij wordt gedacht aan samenwerking tussen gemeenten, zorginstellingen, Huis voor de Sport Limburg, Huis voor de Zorg, reguliere sportverenigingen voor mensen met en zonder beperking en welzijnsinstellingen.

Het sport- en beweegbeleid voor mensen met een beperking richtte zich in het verleden teveel op organisatorische integratie en topsport. Echter bij een zeer grote groep van mensen met een beperking werkt organisatorische integratie binnen reguliere sportclubs niet. Hiervoor zal een apart aanbod gerealiseerd moeten worden. Basissport Limburg, een vrijwilligersorganisatie, is hiervan een goed voorbeeld. Zij geven mensen met een verstandelijke en meervoudige handicap, die niet binnen het reguliere verenigingsverband kunnen sporten, de mogelijkheid om op een laagdrempelige wijze en onder goede begeleiding met sport en spelactiviteiten bezig te zijn. De afgelopen twee jaar heeft de Provincie geïnvesteerd om de activiteiten die basissport Limburg uit te breiden over heel Limburg.

Belangrijke ontwikkelingen

Een aantal ontwikkelingen is van invloed op de vraag naar en het aanbod van sport en beweegmogelijkheden voor mensen met een beperking. Hieronder worden de belangrijkste beschreven.

1. Deconcentratie

Door de ingezette deconcentratie vallen veel sport en bewegingsmogelijkheden die van oudsher binnen de muren van een zorginstelling georganiseerd werden weg. Doordat steeds meer gehandicapten verhuizen naar decentrale en kleinschalige woonvormen¹, kunnen de intramurale zorginstellingen hun sport en beweegaanbod niet handhaven. Dit leidt ertoe dat de specifieke deskundigheid van bewegingsagogen voor deze doelgroep verloren gaat en specifieke sportvoorzieningen (zoals zwembaden/ gymzalen) financieel onrendabel worden en dikwijls afgestoten worden. Hierdoor zijn mensen met een beperking veelal aange-

wezen op de reguliere sport en bewegingsmogelijkheden of op een aangepast aanbod wat meestal ver van hun woonplaats gelegen is. Door het ontbreken van professionele begeleiding wordt een groot deel ingevuld door de inzet vrijwilligers. Opleiding en begeleiding van deze vrijwilligers is van groot belang om zorgvuldig en verantwoord de activiteiten uit te kunnen voeren. Ervaringen van Basissport Limburg leren dat de begeleiding van vrijwilligers een zeer intensief proces is. Tenslotte belemmert de deconcentratie het verkrijgen van een overzicht waar mensen met een beperking zich in de samenleving bevinden. Doordat mensen met een beperking steeds meer verspreid wonen binnen de lokale situatie wordt het steeds moeilijker deze mensen op te sporen en te bereiken.

2. Vervoer en vervoersregeling

Vervoer voor mensen met een beperking vraagt in veel gevallen extra aandacht. Aangezien sportbeoefening door mensen met een beperking in veel gevallen extra eisen aan de accommodatie stelt (wat betreft toegankelijkheid, bruikbaarheid, beschikbaarheid en aanwezigheid van aangepast materiaal) zijn deze sportaccommodaties over een grotere afstanden verspreid dan reguliere accommodaties. Deze grote spreiding leidt tot een toename van de reisafstand en de vervoerskosten. Daarnaast is het openbaar vervoer minder toegankelijk voor groepen sporters (in teamverband) en kan er onvoldoende worden voorzien in een goede bereikbaarheid van sportaccommodaties (i.v.m. aanwezigheid van haltes/ station in nabijheid van huis en sportaccommodatie). Voor sporters met een beperking bestaan er een aantal vervoersvoorzieningen, die per regio of gemeente kunnen verschillen (o.a. regiotaxi en valys). Onderzoek van het Huis voor de Sport laat zien dat deze vervoerssystemen veelal niet aansluiten op de behoeften van sporters met een beperking.

Dit is een van de redenen geweest dat de Provincie in 1998 samen met de Limburgse gemeenten een vervoersregeling voor gehandicapten sporters heeft opgezet. Deze regeling biedt verenigingen een financiële tegemoetkoming in de kosten van de bovenlokale kilometers. De bij de vereniging aangesloten sporters kunnen zelf een vorm van vervoer kiezen. Het geld voor deze regeling wordt bij elkaar gebracht door Limburgse gemeenten en de Provincie. De afgelopen jaren is het aantal participerende gemeenten van 23 in 2004 toegenomen tot 31 in 2006. Ook het aantal gedeclareerde kilometers kent een toename in 2006 een toename van 78 % ten opzicht van 2004. De Provincie heeft in 2006 en 2007 maximaal € 25.000,00 beschikbaar gesteld als bijdrage voor de vervoersregeling. Ondanks de gestegen bijdrage door de gemeenten daalde de kilometervergoeding. Deze daling is een gevolg van de fors gestegen gedeclareerde kilometers, als gevolg van de extramuralisering. Mede gezien de gestegen brandstofkosten de afgelopen jaren is een hogere kilometervergoeding (€ 0,08) te rechtvaardigen.

	2004	2005	2006
Aantal participerende gemeenten	23	26	31
Aantal participerende verenigingen	29	38	33
Aantal gedeclareerde Kilometers	781.770	1.190.632	1.394.892
Bijdragen gemeenten	€ 33.512,00	€ 43.521,00	€ 45.988,00
Bijdrage Provincie	€ 29.030,00	€ 27.917,00	€ 23.757,00
Vergoeding per afgelegde kilometer	€ 0,08	€ 0,06	€ 0,05

Tabel 3

3. Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Binnen deze nieuwe wet staat participatie centraal: iedereen moet kunnen deelnemen aan alle facetten van de samenleving. Gemeenten zijn hiervoor primair verantwoordelijk. Zij dienen dusdanig beleid te voeren zodat zoveel mogelijk burgers mee kunnen doen aan het sociale leven. De gemeenten kunnen op grond van lokale wensen en behoeften zelf prioriteiten stellen. Wel schrijft de wet voor dat de gemeenten een compensatieplicht hebben. Dit laatste houdt in dat gemeenten verplicht zijn om burgers in staat te stellen om een huishouden te kunnen voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen en de medemens te kunnen ontmoeten.

Op grond van dit compensatiebeginsel zijn gemeenten verplicht om vervoer aan te bieden aan mensen die niet zelfstandig kunnen reizen en geen gebruik kunnen maken van het reguliere openbaar vervoer. Bijna altijd maken gemeenten hierbij gebruik van de regiotaxi. Uit onderzoek (Huis voor de Sport Limburg, 2006) blijkt dat dit type vervoer niet voldoet aan de vervoersbehoeften van deze doelgroep. Groot nadeel van dit systeem is dat reizigers een half uur eerder of een half uur later dan het afgesproken tijdstip opgehaald mogen worden, wat kan leiden tot ongewenste situaties zoals het te laat komen op een training of alleen moeten wachten in de avonduren.

Gemeentes krijgen met de komst van de Wmo als participatiewet meer verantwoordelijkheden en mogelijkheden om sport en bewegen voor mensen met een beperking op te pakken. Veel gemeenten hebben of zijn bezig om sport en beweegmogelijkheden voor mensen met een beperking een plek te geven binnen hun Wmo beleid. Zij kunnen hiertoe op lokaal niveau een belangrijke stimulerende rol spelen door een goed toekenningbeleid voor sport en beweeghulpmiddelen en accommodatiebeleid.

De Limburgse situatie

Om een goed beeld te krijgen van de infrastructuur voor sporten en bewegen met een beperking is een inventarisatie gemaakt van de vraag en het aanbod. Hiertoe heeft het Huis voor de Sport Limburg in 2007 een onderzoek verricht. Deze inventarisatie biedt een goed beeld over de wensen en behoeften van de doelgroep zelf, het bestaande aanbod en het netwerk van betrokken partijen op het gebied van sporten en bewegen met een beperking.

1. Aanbod en deelname

In totaal heeft Limburg 58 takken van sport die mensen met een beperking kunnen beoefenen (zie bijlage 5). Hiervoor staan zo'n 220 verenigingen en ten minste 120 commerciële aanbieders ter beschikking. De sport die het meest wordt beoefend is zwemmen. Wandelen, fitness, fietsen en dansen completeren de top-5. Ook

bij de landelijke cijfers van de gehele bevolking van 6-79 jaar zijn zwemmen, fitness, wandelen/joggen en fietsen het meest populair.

Onderzoek door het Huis voor de Sport Limburg laat zien dat ongeveer 68 % van de mensen met een beperking voldoet aan de ondergrens van 12 keer sporten per jaar, inclusief wandelen en fietsen. Gemiddeld over Limburg doen de 55-plussers met een beperking iets vaker minmaal 12 keer per jaar aan sport dan de groep 18 tot 55. Als het gaat om het voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, is het echter niet genoeg om 12 keer per jaar te sporten. De volwassen bevolking moet daarvoor minimaal 5 dagen in de week een half uur matig intensief lichamelijk actief zijn. Veel mensen met een beperking halen deze beweegnorm niet en hebben een grote bewegingsachterstand. Ongeveer een kwart van de mensen met een beperking is inactief (sport of beweegt nooit). Redenen voor inactiviteit liggen bij het geen tijd of zin hebben; mensen niet te kunnen sporten, het sporten dan wel het vervoer te duur vinden of niet weten wat er aangeboden wordt.

2. Netwerk

Binnen het netwerk van sporten en bewegen voor mensen met een beperking, is een groot aantal partijen betrokken. Veel organisaties die sport en beweegmogelijkheden voor mensen met een beperking aanbieden werken nog te veel los van elkaar. Zij maken onderling te weinig gebruik van elkaars mogelijkheden. Vaak ontbreekt afstemming tussen overheid, onderwijs, sportbonden- verenigingen en zorginstellingen, waardoor versnippering en problemen in de continuïteit kan ontstaan. Noord- Limburg heeft door middel van een samenwerkingsverband tussen deze partijen een flinke impuls aan de gehandicaptensport in deze regio gegeven. Juist door regionalisering kunnen sportactiviteiten opgericht en in stand worden gehouden die op lokaal niveau niet levensvatbaar zouden zijn. De grootschaligheid kan kosten drukken, teamsporten mogelijk maken, expertise bundelen en voorzieningen en aanpassingen meer rendabel maken.

Met name nu extramuralisering de boventoon voert, bestaat het risico dat kennis over bewegen, die eerst binnen een instelling aanwezig was, door deconcentratie niet optimaal behouden blijft. Goed overleg blijkt echter veel te kunnen oplossen. Het gaat er dan met name om dat mensen met een specifieke expertise aanschuiven bij diegenen, die wel een groot deel van de doelgroep onder hun hoede hebben maar niet persé een kwalitatief sport- en beweegaanbod kunnen verzorgen. Verwacht wordt dat er de komende jaren ook een grotere inmenging zal worden gezocht van met name commerciële partners zoals commerciële sportaanbieders en zorgverzekeraars.

3. Investeringslijnen

- Inzetten op verdergaande regionalisering: Er zijn te weinig goed aangestuurde praktische overlegmomenten tussen betrokken partijen. Een project in Noord-Limburg leert dat expertmeetings een goed platform bieden voor samenwerking en het uitwisselen van kennis met collega's uit de regio. Een regionaal afgestemd aanbod kan het sportaanbod kansrijk maken, waar het dat bij lokaal kleinschalig initiatief niet zou zijn.
- Stimuleren van de vervoersmogelijkheden: Vervoer is vaak een ontmoediging als het gaat om sportdeelname, voor zowel mensen met een verstandelijke of lichamelijke als meervoudige beperking. Het is duur en veelal omslachtig. En dat terwijl de doelgroep niet zelden verder moet reizen vanwege het beperkte aanbod. De bijdrage van de Provincie in bovenlokale vervoerskosten wordt erg gewaardeerd en als essentieel gezien. Een landelijke vervoersregeling kent weinig bekendheid en weinig participatie.

Blijven investeren in gemeentelijke, provinciale en landelijke bijdragen aan bovenlokale vervoerskosten (Vervoersregeling) heeft nog steeds prioriteit. Het totale budget voor de vervoersregeling dient vergroot te worden, gezien de gestegen brandstofkosten en de toegenomen extramuralisatie. Daarnaast dient op lokaal niveau de bereikbaarheid van accommodaties een agendapunt van de gemeentelijke vervoersafspraken (wmo) te worden.

- Versterken van het aanbod: Reguliere aanbieders financieel en inhoudelijk stimuleren om binnen witte vlekken een regionaal aanbod op te zetten, met de nadruk op continuïteit. Werken aan een ruimer en evenwichtiger aanbod voor mensen met een ernstige (meervoudige) beperking in de hele provincie, vergelijkbaar met en/of in samenwerking met Basissport Limburg.
- Stimuleren van sportdeelname: Veel mensen met een beperking, hun familieleden en/of begeleiders weten onvoldoende welke sport- en beweegbod er voor hun is. Sportstimulering bij deze doelgroep is belangrijk, gezien hun beweegachterstand.

4.1.e. Jeugdsportfonds Limburg

Het landelijke Jeugdsportfonds wil kinderen uit achterstandssituaties een kans bieden om te sporten en te bewegen, onder het motto: "Elk kind heeft recht op de plezierbeleving en positieve effecten van sport en bewegen". Het gaat veelal om jongeren uit gezinnen met een maximaal inkomen van 105% van het sociaal minimum. Door verschillende redenen hebben deze jongeren een verhoogde kans om in een sociaal isolement te raken. Door hen de kans te geven structureel deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten in sportverenigingen of dansscholen, probeert het Jeugdsportfonds dat te voorkomen.

De jongeren die in aanmerking komen voor steun kunnen zich niet zelf aanmelden. Professionele intermediairs uit onderwijs, bureau Jeugdzorg, sportbuurtwerk of Stichting Leergeld kunnen een kind bij het Jeugdsportfonds voordragen. Indien de aanmelding aan de voorwaarden voldoet, stelt het Jeugdsportfonds een bijdrage beschikbaar van maximaal € 225,00 per kind per jaar. Het geld wordt besteed aan sportkleding en contributie en zal rechtstreeks aan de intermediair en de sportvereniging worden voldaan. Door deze effectieve en laagdrempelige werkwijze laat het fonds zoveel mogelijk van de beschikbare middelen bij de jongeren terechtkomen.

Het Jeugdsportfonds Limburg heeft in 2007 financiële steun ontvangen van de Provincie om de start in Limburg mogelijk te maken. Bij de start van de proef was de doelstelling 450 kinderen te helpen. Uiteindelijk zijn het er 500 geworden. Alle kinderen kwamen uit geïndiceerde gezinnen en zijn voorgedragen door Bureau Jeugdzorg. In de tweede fase wil Jeugdsportfonds Limburg alle kansarme kinderen benaderen. Dat is een ambitieuze inzet, die niet alleen om meer middelen vraagt, maar ook om meer commitment dan alleen van het landelijke en provinciale Jeugdsportfonds. Ook van de lokale en provinciale overheid is een structurele bijdrage noodzakelijk. Hierbij wordt ook aangesloten bij de uitgangspunten van het armoedebeleid. Armoedebestrijding is een verantwoordelijkheid van alle burgers en niet alleen van de Provinciale of lokale overheden.

De aanpak voor de komende jaren, onder regie van Jeugdsportfonds Limburg, kunnen we kort samenvatten in vier aandachtspunten:

- Samenwerking Stichting Leergeld
- Oprichting lokale jeugdsportfondsen
- Prestatieafspraken maken met gemeenten
- Fondsenwerving

Jeugdsportfonds en Stichting Leergeld

Het Jeugdsportfonds werkt nauw samen met Stichting Leergeld. Stichting Leergeld is een stichting die zich ook inzet voor schoolgaande kinderen uit minima gezinnen. De stichting probeert te voorkomen dat deze kinderen, als gevolg van armoede, niet kunnen deelnemen aan het sociaal maatschappelijke leven op en rond de school. De organisatie is voor het Jeugdsportfonds een belangrijke intermediair. Zij kunnen alle aanvragen voor participatie van sport- en beweegactiviteiten doorverwijzen, waardoor zijzelf financieel ontlast wordt. De coördinatie van activiteiten op het gebied van muziek en cultuur behoort tot de taken van de Stichting Leergeld. De overheadkosten kunnen tot een minimum beperkt worden door zeer nauw samen te werken met Stichting Leergeld op het gebied van sportparticipatie en gebruik te maken van reeds bestaande structuren.

Oprichting lokale jeugdsportfondsen

Het ministerie van VWS heeft het landelijk Jeugdsportfonds opdracht te geven om 30 lokale fondsen op te richten. In beginsel komen de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners hiervoor in aanmerking. In Limburg zullen naar verwachting Venlo, Maastricht en Parkstad hiervoor in aanmerking komen. Maar ook steden als Sittard-Geleen, Roermond en Weert zullen benaderd worden. Er zijn Limburgse gemeenten die reeds voorzieningen hebben op het gebied van armoedebeleid en jeugdsportstimulering. De middelen die hiervoor beschikbaar zijn kunnen ook als matchgeld worden ingezet. Het landelijke jeugdsportfonds zal met elk van de op te richten lokale fondsen een franchiseovereenkomst sluiten.

Lokale Jeugdsportfondsen kunnen niet alleen profiteren van de bijdrage van het landelijke fonds. Ook kunnen zij meeliften op de landelijk bekendheid, het CBF keurmerk dat de fondsen mogen dragen en de uniforme communicatiemiddelen die voorhanden zijn zoals posters, flyers en een standaard website. Indien de gemeente zelf de administratieve handelingen verzorgt, kunnen zij gebruik maken van een landelijk ontwikkeld automatiseringssysteem. De lokale stichtingen zullen fondswerving starten binnen haar eigen gemeente. Ook hebben zij direct contact met de detailhandel en lokale sportverenigingen. Een lokaal fonds kan er voor kiezen om de backoffice functie en de daaraan gekoppelde administratie onder te brengen bij het provinciale fonds. De lokale middelen worden dan in depot gezet bij het provinciale fonds en worden aangevuld met landelijke en provinciale gelden. De lokale fondsen die gebruik maken van de backoffice betalen per aanvraag € 10,-- handelingskosten.

Prestatieafspraken gemeenten

Gemeenten die niet in staat zijn om een fonds op te richten kunnen kiezen voor een samenwerking op basis van prestatieafspraken. Jaarlijks worden er afspraken gemaakt over de inleg in het fonds. Dit geld wordt in depot gezet bij het provinciale fonds en blijft gelabeld voor jongeren uit de betreffende gemeente. Het geld zal volgens een formule gematched worden met middelen uit het landelijke en provinciale fonds. De admini-

stratie en afhandeling van de aanvraag wordt door het provinciale fonds verzorgd. De gemeentelijk website van het Jeugdsportfonds, die gelinkt is aan de gemeentelijke website wordt onderhouden. In samenwerking met de gemeenten worden intermediairs gezocht binnen de gemeente. De gemeente betaalt per aanvraag € 15,-- handelingskosten.

Fondsenwerving

Jeugdsportfonds Limburg zal bij de grote Limburgse bedrijven en werkgevers sponsoracquisitie plegen en bestaande fondsen aanspreken voor een bijdrage. Ook heeft de stichting een structurele bijdrage aan de Provincie Limburg gevraagd.

De lokale fondsen verrichten binnen de gemeente sponsor- en fondsenwerving. Daarnaast zullen zij een eigen bijdrage leveren. Dat geldt ook voor de gemeenten waarmee prestatieafspraken gemaakt worden. Afspraken met de detailhandel en sportverenigingen moeten leiden tot korting op kleding en contributie.

Jeugdsportfonds Limburg en de lokale fondsen kunnen gebruikmaken van het CBF keurmerk. Zij verrichten op landelijke niveau fondsenwerving en kunnen putten uit de bekende stichtingen zoals VSB fonds, Stichting Doen en de Sponsor Loterij. Daarnaast worden zij als goed doel aangemerkt bij landelijke acties. Zo zal onder andere de opbrengst van de Nationale Sportweek dit jaar naar het Jeugdsportfonds gaan.

Het Jeugdsportfonds Limburg vraagt om een jaarlijkse bijdrage van € 75.000,00 aan de Provincie, waarbij dit bedrag procentueel nooit meer dan 1/3 bedraagt van de totale inkomsten.

De opgezette structuur van het Jeugdsportfonds Limburg is op dit moment de meest effectieve weg om in contact te komen kinderen uit achterstandssituaties, zodat zij een kans krijgen om te gaan sporten en bewegen.

4.2. TOPSPORT

4.2.a. Provinciale Talentencentra

Algemeen

Er gebeurt op (top)sportgebied qua talentontwikkeling relatief veel op dit moment in Nederland. Landelijk wordt werk gemaakt van het certificeren van opleidingsprogramma's, de aanstelling van talentcoaches, de vaststelling van talentprofielen en daaraan gekoppeld, de aanwijzing van talenten door de betrokken sportbond, alsmede de ontwikkeling van zogenaamde talentcentra.

Een provinciaal Talentencentrum is een organisatievorm (géén fysieke plek) waarin voor een (op basis van vooraf gestelde criteria) geselecteerde groep talenten van een bepaalde tak van sport in hun directe leefomgeving (op verschillende plaatsen in Limburg) onafhankelijk van en aanvullend op hun eigen vereniging extra faciliteiten worden georganiseerd. Met extra faciliteiten wordt bedoeld: (extra) centrale trainingen onder leiding van toptrainers/coaches, voorlichtingsactiviteiten, (para)medische begeleiding, onderwijsafstemming, etc.

Een Talentcentrum is tevens het expertisecentrum en de uitwisselingsplek van kennis en ervaringen voor talenten, ouders, verenigingen en (top)trainers/coaches binnen de betreffende sport(tak) in Limburg.

Waar op landelijk niveau sportbonden, NOC*NSF en VWS opereren op het gebied van topsport, zijn dat op regionaal niveau in principe de afdelingen van sportbonden, de Olympische Netwerken en de provincie. Op lokaal niveau geldt primair een rol voor de sportorganisaties die gericht zijn op topsport (TSO's) en gemeenten.

Een belangrijk aspect bij de talentontwikkeling en verdere ontwikkeling van de talentcentra is de aansluiting tussen de verschillende infrastructurele niveaus, van lokaal naar (sub)regionaal en verder naar (sub)nationaal.

Naast goede eigenstandige ontwikkeling op elk van deze niveaus borgt synergie en onderlinge aansluiting de maximalisering van rendement / resultaat. Er is vooralsnog geen universeel format voor een talentcentrum.

In regio's ontwikkelen zich meerdere initiatieven langs verschillende lijnen en uitgangspunten. Toch is ten behoeve van de beleidsvorming en duidelijkheid naar "het veld" voldoende gemeenschappelijkheid en uniformiteit qua vorm en (in)richting aan te bevelen. Het belang en de kansen van betrokken partijen is evident.

Voor talentvolle en ambitieuze sporters verbeteren in een talentcentrum de omstandigheden en dat heeft voor hen rechtstreekse waarde omdat dat de prestaties ten goede komt. Clubs profiteren doordat sporters prestatief beter ontwikkelen in goede trainingsomstandigheden, faciliteiten, begeleiding en omringd door kader en sporters van niveau. Dat draagt bij aan de prestaties van de sporter binnen en voor de club. Bond en sport profiteren doordat de sportbeoefening op een hoger prestatieniveau wordt gebracht, een bredere basis krijgt en aansluiting krijgt op regionale en landelijke selecties.

Nederland kan door versterking van topsportinfrastructuur sportief komen tot de top 10 van de wereld. Dat is een in de georganiseerde (top)sportwereld inmiddels alom geadopteerde ambitie.

Limburgse Talentcentra

Gedurende de afgelopen 4 jaar is in Limburg een start gemaakt met een provinciale aanpak van Talentcentra bij de acht speerpuntsporten. Bij een aantal speerpuntsporten zijn deze talentcentra al operationeel (handbal, gymnastiek, triatlon, atletiek, tafeltennis en volleybal). De Triatlonbond heeft zelfs recentelijk met steun van de Provincie en Topsport Limburg een Nationaal Trainingscentrum gevestigd in Sittard-Geleen. Daarnaast heeft ook de paardensport een talentcentra geopend in Weert, waarbij samengewerkt is met Topsport Limburg, het Citaverde College en de Provincie. Bij de wielersport en het zwemmen bevinden de talentcentra zich in de oprichtingsfase.

Ook op het gebied van sporten met een beperking zijn er initiatieven ontwikkeld, om sporters met een beperking de kans te geven om zich te ontwikkelen tot topsportniveau. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld te vinden bij volleybal en tennis.

De talentcentra zijn allen onderdeel van de Limburgse sportplannen bij deze sporttakken en dragen actief bij aan de versterking van de breedtesport. Diverse partijen uit het bedrijfsleven, het onderwijs, de zorg, de overheid en de sportbonden participeren in meer of mindere mate in de talentcentra.

Door verder te investeren in deze talentencentra wordt de kans groter dat er medaillekandidaten op Olympisch niveau worden afgeleverd. In het verleden (2005) heeft een goede structuur in de atletiek al bijgedragen aan het behalen van een goede medaille door Rens Blom bij het WK Atletiek. Om meer talent in Limburg op te leiden tot succesvolle topsporters, een van de doelen van het Olympisch Plan 2028, dienen de bestaande en mogelijk nieuwe talentcentra (door)ontwikkeld en versterkt te worden. Belangrijk hierbij is de centrale coördinatie die door Topsport Limburg wordt uitgevoerd. Hierdoor kunnen verbindingen gelegd worden tussen de behoeften en de beschikbare faciliteiten van diverse talentencentra (zoals trainers, medische voorzieningen, accommodaties etc.) zodat deze op elkaar afgestemd en ingezet worden. Dit leidt tot een vergroting van de kennis en tot meer rendement uit de beschikbare financiën voor de sport.

Ambities 2008-2012

De Olympische Spelen 2012 in London zijn voor de meeste talentencentra het doel op middenlange termijn. De Olympische ambities 2012 van de Limburgse talentencentra zijn richtinggevend voor de inrichting van deze centra. Zijn ambities realistisch, passen ze bij Limburg, dragen ze bij aan de ontplooiing van Limburgs talent, versterken ze de ambities van het NOC*NSF? Dit zijn allemaal vragen die gesteld moeten worden, alvorens bepaald kan worden hoe en welke talentcentra in Limburg versterkt dienen te worden.

Om een antwoord te krijgen op deze vragen dienen twee stappen gezet te worden:

- Een meting van de ambities: de huidige situatie 2008 en de gewenste situatie in 2012. In dit kader dienen de volgende onderwerpen gemeten te worden: kader, medische begeleiding, mentale begeleiding, voedingsspecialist, testen, accommodaties, woonaccommodatie, stages, sportprogramma's, relatie met LOOT school/ Topsportvriendelijk onderwijs/ Fontys Sporthogeschool
- Een "krachtmeting" van de provinciale talentencentra op basis van een te ontwikkelen Matrix Talentencentra Limburg. Met deze matrix wordt de sterkte en de ontwikkelpotentie van een talentcentrum in kaart gebracht.

Beide metingen dienen in 2008 uitgevoerd te worden, alvorens een impuls gegeven kan worden aan de versterking van meerdere kansrijke talentencentra in Limburg. Bij de handbalsport is inmiddels een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd of tophandbal op Europees niveau haalbaar is in (Zuid-)Limburg. Het haalbaarheidsonderzoek, uitgevoerd door de heren Alberda en Van den Wall Bake, heeft uitgewezen dat tophandbal mogelijk is. Op basis van de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek zal een businessplan worden uitgewerkt, om de kosten, baten en bronnen van Tophandbal Zuid-Limburg, zoals opgenomen in het onderzoek, te verifiëren en nader te onderbouwen..

Van belang bij de ontwikkeling van talentencentra is dat deze aansluiting op landelijke ontwikkelingen, het Masterplan Talentontwikkeling 2006-2010 van NOC*NSF.

De mate waarin een provinciaal talentencentrum op financiële steun van de Provincie kan rekenen is afhankelijk van de resultaten van de krachtmeting aan de hand van de Matrix Talentencentra Limburg. Hierbij wordt ook rekening gehouden met sporters met een beperking. Van belang hierbij is dat, naast het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen, ook gemeenten financieel bijdragen ook al is een talentencentrum niet gevestigd in hun gemeente. Mogelijk dat wel jonge talenten van betreffende gemeenten gebruik maken van de faciliteiten in

een talentencentrum in een andere gemeente.

4.2.b. Sportzone

In het Stedelijk Netwerk Zuid-Limburg is overeenstemming bereikt om het aandachtsgebied sport toe te wijzen aan de Westelijke Mijnstreek, met als kerngemeente Sittard-Geleen. De gemeente Sittard-Geleen heeft hierbij gekozen voor de werktitel "sportzone".

De Westelijke Mijnstreek, in het bijzonder Sittard-Geleen, kent een rijke historische sportinfrastructuur. Momenteel zijn er talentencentra gevestigd voor atletiek, handbal en triatlon. Daarnaast zijn er Topsport Limburg en Huis voor de Sport Limburg gevestigd, hebben de onderwijsinstellingen (Fontys Sporthogeschool, Leeuwenborgh Opleidingen, Johan Cruyff College, DaCapo College en Trevianum zich gebundeld onder de vlag van Topsport en Onderwijs, heeft het nieuwe Orbis ziekenhuis een (top)sportpoli en zijn woningcorporaties bereidheid om te investeren in aantrekkelijke woonvormen. Zij willen de infrastructuur voor sporttalenten en topsporters in relatie tot het onderwijs versterken. De Westelijke Mijnstreek heeft met de multinational DSM een bedrijf die innovatie in sports als een van haar speerpunten heeft.

Ook de aanwezigheid van diverse (top)sportaccommodaties draagt bij aan de huidige sportinfrastructuur. Gezien de grote concentratie van topsportactiviteiten en onderwijsinstellingen ligt het voor de hand dat wanneer er een topsportaccommodatie op minimaal Europees niveau moet komen in Limburg, dat die in deze regio gevestigd wordt. De realisering van deze topsportaccommodatie kan mede mogelijk gemaakt worden door het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat van ondernemingen die actief zijn op het gebied van sport en leisure. Belangrijk is wel dat deze bedrijven aansluiten bij de behoeften van de regio Westelijke-Mijnstreek en de omliggende gemeenten uit Limburg en de Euregio. De sportzone levert dan ook een bijdrage tot het versterken van de economie in deze regio.

Voor de Westelijke Mijnstreek is de sportzone van primair belang om de infrastructuur van sport, in relatie tot de sport zelf, het onderwijs, bedrijfsleven en zorginstellingen te versterken. Met name gemeente Sittard-Geleen kan hiermee een invulling geven aan de behoeften van het onderwijs in de Westelijke Mijnstreek, zij kan sportstimulering en topsport krachtiger ondersteunen en nieuwe werkgelegenheid mogelijk maken. Sittard - Geleen kan hierdoor tevens primair haar regiofunctie als sportgemeente verder vorm en inhoud geven. Afstemming over aanbod en sportstimulering met omliggende gemeenten zijn hierbij belangrijke aandachtsgebieden.

Investerings in de sportzone zullen ook de versterking van de provinciale infrastructuur ten goede komen, waardoor ook andere partijen zullen investeren in het realiseren van een professionele sportinfrastructuur in de sportzone.

Een sportzone in de Westelijke Mijnstreek, sluit echter niet uit dat in andere regio's krachtige centra actief zijn. Tophandbal wordt bijvoorbeeld ook gespeeld in Helden-Panningen; handbalvereniging Bevo heeft de laatste jaren een behoorlijke kwaliteit en expertise opgebouwd. Een nauwe samenwerking tussen Bevo en het talentencentrum handbal in Sittard-Geleen is dan ook noodzakelijk om tophandbal in Limburg op een hoger niveau te krijgen.

Noordelijker is in Wessem een talentencentrum gevestigd van tafeltennis. In de regio Weert zijn talentencentra gevestigd van paardensport, volleybal en basketbal. Daarnaast is in de regio Weert een unieke Paardenacademie gevestigd in samenwerking met het Citaverde College.

Het is de ambitie om de komende jaren te investeren in een Sportzone, waarbij de Provincie samenwerking stimuleert tussen diverse organisaties uit voornoemde sectoren om de sportinfrastructuur, de onderwijs- en de zorgsector en de economie te versterken. De regio Westelijke Mijnstreek is hierbij het episch centrum voor de (top)sport in Limburg met verbindingen naar sterke satellietregio's in Limburg.

4.2.c. Faciliteitennetwerk voor talenten en topsporters

Om Limburgse talenten en topsporters, die zijn aangesloten bij de Topsport Academie Limburg van Topsport Limburg, op een adequate wijze te kunnen begeleiden en het hun mogelijk te maken zich zowel sportief als maatschappelijk te ontplooiën, wordt de komende jaren een optimaal ondersteuningsklimaat gecreëerd. Dit betreffen sporters met en zonder beperking. Hiertoe zal Topsport Limburg het bestaande faciliteitennetwerk en de financiële ondersteuningsmogelijkheden voor talenten en topsporters uitbreiden en optimaliseren met als doel dat meer Limburgers gaan behoren bij de Top 10 van de wereld. Het ondersteuningsnetwerk zal de begeleiding mogelijk maken van ca. 1000 talenten en topsporters in Limburg.

Het faciliteitennetwerk is een netwerk van organisaties, instellingen en bedrijven die diensten, producten en middelen beschikbaar stellen aan (aankomende) topsporters met een topsportstatus. De diensten die binnen het netwerk aangeboden worden zijn van hoogwaardige kwaliteit en voldoen aan de criteria opgesteld door NOC*NSF.

De navolgende faciliteiten worden aangeboden:

Medische faciliteiten:

Dopingvoorlichting, inspanningsfysiologie, mentale training, oogtesten, lenzen en brillen, sportartsen, sportfysiotherapie en revalidatie, sportmassage, voedingsadvies en begeleiding, voetanalyse en schoenaanpassingen, ziektekostenverzekering

Sporttechnische faciliteiten:

Sportaccommodatie, sportartikelen en sportmaterialen, sportbraces en sportbescherming

Maatschappelijke faciliteiten:

Huisvesting, loopbaanbegeleiding, meldpunt voor seksuele intimidatie, onderwijs

Juridische faciliteiten:

Juridisch advies

Financiële faciliteiten:

Advies over sponsoring, gemeentelijke subsidies voor topsporters en talenten, Topsport Talentenfonds Limburg

Overige faciliteiten:

Fotografie, lease auto's, topsportspoedpakket / rijbewijs, website, workshops en informatieavonden

Topsport Limburg coördineert dit faciliteitenennetwerk in samenwerking met het bedrijfsleven, onderwijs- en zorginstellingen, overheden en sportorganisaties; waarbij gestreefd wordt naar een gestage groei van de waarde van het faciliteitenennetwerk.

4.3. EVENEMENTEN

De kracht van (top)sportevenementen is toegelicht in hoofdstuk 3.3. van deze nota. Afhankelijk van de mate waarin (top)sportevenementen bijdragen aan de realisatie van provinciale doelstellingen zal bepaald worden óf deze evenementen ondersteund worden door de provincie en wat de omvang van de provinciale steun is in kennis en financiën.

Een sporttak springt er op evenementniveau duidelijk boven alle andere sporttakken uit: de wielersport.

Limburgs Wielerevenementenplan

Gezien het unieke landschap, feitelijk de enige “topsportlocatie” van Limburg op A-niveau, wordt Limburg erkend als dé wielersprovincie. De grote wielerevenementen dragen al jaren bij aan het versterken van de economisch/toeristische infrastructuur in Limburg. Veel gemeenten hebben de ambitie om de kracht van de wielerevenementen te blijven inzetten om lokale ambities te ondersteunen en te versterken.

Eind 2006 heeft de Provincie het initiatief genomen om de ambities van de Limburgse wielergemeenten op elkaar af te stemmen om samen te werken bij de realisatie van deze ambities. Deze samenwerking is nodig in verband met een efficiënte besteding van overheidsmiddelen bij de “bieding” voor evenementen en om kennis en ervaring uit te wisselen bij het organiseren van wielerevenementen, waardoor eveneens kostenbesparingen gerealiseerd kunnen worden. Daarnaast is het binnenhalen en organiseren van grote evenementen, zoals WK's en EK's, nagenoeg onmogelijk geworden voor een lokale gemeente. Ook hier is provinciale en landelijke samenwerking in het lobbytraject en het organiseren en financieren door meerdere partijen een must geworden om de kansen die grote evenementen bieden te verzilveren.

Het overleg met de gemeenten heeft geleid tot een Limburgs Wielerevenementenplan voor de periode 2008 tot en met 2016. Dit plan wordt momenteel besproken met de Koninklijke Nederlandse Wielers Unie (KNWU). Essentieel voor het slagen van het plan is dat de verantwoordelijke sportbond de provinciale ambities ondersteunt. Het plan is inmiddels met groot enthousiasme ontvangen door de KNWU en zij zijn bereid om hier steun aan te geven.

In het Limburgse Wielerevenementenplan zijn grootschalige evenementen, zoals onder andere aankomstetappes van de Ronde van Spanje en de Ronde van Italië, het WK Wielrennen op de weg en een meerjarrenplan voor de organisatie van het NK Wielrennen op de weg, opgenomen.

Naast het wielerevenementenplan zal er steun gegeven worden aan structurele en incidentele (top)sport-evenementen die een sterke bijdrage leveren aan de resultaatdoelen van deze sportnota. Om te toetsen of evenementen de potentie hebben om deze resultaatdoelen te versterken, worden ze getoetst aan een in 2008 te ontwikkelen evenementenmatrix.

Euregionaal evenementenbudget

Het afgelopen jaar zijn er met regelmaat financiële verzoeken ontvangen voor een laagdrempelige steun aan Euregionale sportevenementen. Veel vrijwilligersorganisaties vinden de administratieve werklast voor aanvragen bij de Euregio te hoog waardoor dit een rem veroorzaakt op het organiseren van initiatieven. Daarnaast is er geen budget meer beschikbaar voor kleinschalige euregionale evenementen, zoals voorgaande jaren wel het geval was; deze regeling was zeer laagdrempelig opgezet.

Om euregionale sportuitwisseling te ondersteunen wordt een laagdrempelige Euregionale sportevenementenregeling ontwikkeld. Als voorwaarde geldt om voor subsidie in aanmerking te komen geldt hierbij dat de deelnemers ten minste uit drie euregio deelgebieden afkomstig moeten zijn en dat de provinciale bijdrage maximaal € 10.000,00 bedraagt, zijnde maximaal 30% van de begroting.

Doorkijk 2012-2016

Naast topsportevenementen die plaatsvinden in de huidige coalitieperiode, zijn er ook topsportevenementen die plaatsvinden in de periode 2012-2016. Om deze evenementen in Limburg mogelijk te maken moeten er in de huidige coalitieperiode voorbereidende activiteiten worden uitgevoerd. Hiertoe behoren haalbaarheids-onderzoeken en lobbyactiviteiten, waarvoor in deze sportnota een beperkt budget wordt begroot om deze werkzaamheden te verrichten.

Medische ondersteuning sportevenementen

Veel organisaties van sportevenementen, vooral vrijwilligersorganisaties, hebben behoefte aan richtlijnen voor wat betreft hun verantwoordelijkheid voor de medische voorzieningen en afstemming met hulpdiensten. Het betreft hier niet alleen de sportmedische richtlijnen (alles wat “binnen de hekken” gebeurt), maar ook de veiligheid daarbuiten voor deelnemers, publiek, omwonenden en het verkeer. De richtlijnen zijn per sporttak al of niet duidelijk uitgewerkt en op op lokaal niveau wordt er verschillend beleid gehanteerd door gemeenten, brandweer, overige hulpdiensten en de GHOR.

In 2009 zal er een handboek ontwikkeld zijn, dat inzicht geeft in bovenstaande problematiek.

4.4. SPORTWAARDEN

De komende jaren wordt gestimuleerd dat meer Limburgers de sportwaarden (presteren, zelfvertrouwen/zelfwaardering, sociaal gedrag en gezondheid/well being) belangrijk vinden, ze scoren zelf hoog op die waarden en beseffen dat sport een grote rol speelt in de bevordering van die waarden. Dit streven maakt onderdeel uit van de ambities van het Olympisch Plan 2028 en moet bijdragen tot een stijging van de sportparticipatie in Limburg.

Het stimuleren van waardering van sportwaarden, zal niet als een zelfstandig programma worden uitgevoerd, maar er zal zoveel mogelijk aangesloten worden bij de te ontwikkelen sportstimulerings- en talentontwikkelingsprogramma's op regioniveau. In deze programma's wordt al actief gewerkt aan beter presteren, gezonder leven etc. Aanvullend op deze programma's zullen bewustwordingsprogramma's worden opgenomen bij projecten verspreid over heel Limburg. Hierbij zal gestreefd worden naar een goede spreiding over alle settings. De kwaliteit van begeleiders, onderwijzers en trainers is essentieel om de bewustwordingsprogramma's succesvol uit te voeren. Daar waar nodig, zal opleiding en deskundigheidsbevordering van trainers, begeleiders en onderwijzers plaatsvinden.

Op landelijk niveau zal afstemming plaatsvinden met NOC*NSF, de initiator van dit onderwerp, waarbij onze provincie zich open opstelt om landelijke pilots uit te voeren.

De aandacht voor sportwaarden zal ook onderdeel uitmaken van de sportpromotie (communicatie).



5. Werkwijze

5.1. STEUNFUNCTIETAKEN PROVINCIE

Bij de uitvoering van de sportnota is het van belang welke rol en positie Provincie Limburg inneemt. De Provincie wil nadrukkelijk niet treden in de verantwoordelijkheid van de lokale overheden, commerciële partijen of andere (sport)organisaties.

Uit gesprekken met gemeenten, bedrijven, zorginstellingen, onderwijsinstellingen en sportorganisaties is duidelijk geworden welke rol men van een provincie verwacht en hoe het provinciale beleid uitgevoerd dient te worden. Daarnaast kan de Provincie, daar waar kansrijke situaties niet worden opgepakt, proactief het voortouw nemen.

Gemeenten geven aan dat de Provincie het voortouw moet nemen, daar waar afstemming moet plaatsvinden op het gebied van evenementen. Gemeenten vinden het ook belangrijk om ondersteund te worden bij het oppakken van landelijke kansen voor gemeenten, zeker in complexe situaties (zoals bij de combinatiefuncties en accommodatiebeleid) en bij financiering in de aanloopfase van projecten. De ambtelijke capaciteit (kwalitatief en kwantitatief) op het terrein van sport is op lokaal niveau bij veel gemeente te gering om kansen snel en succesvol op te pakken. Dit geldt zowel op het terrein van topsport en in meerdere mate op het terrein van breedtesport. Recentelijk hebben bijvoorbeeld diverse gemeenten nadrukkelijk om ondersteuning van de Provincie gevraagd bij de implementatie van de combinatiefuncties in hun gemeente.

Onderwijsinstellingen uit het primair en voortgezet onderwijs geven aan dat sportstimulering onvoldoende mogelijk is om financiële en/of andere redenen. Vooral het primair onderwijs lukt het niet of nauwelijks om meer sportaanbod te realiseren (o.a. door bij naschoolse opvang). Zij vragen de Provincie om hun te helpen bij het zoeken naar oplossingen.

Topsportverenigingen en talentvolle sporters geven aan, dat zij door hun bovenlokale reikwijdte van hun activiteiten tussen de wal en het schip vallen. Gemeenten geven weinig steun voor bovenlokale activiteiten en als er nog geen topsportstatus bereikt is, ontbeert ook landelijke steun.

De wijze waarop de Provincie haar steunfunctierol invult is afhankelijk van de vraag die er ligt. Veelal vult de Provincie niet zelf de steunfunctierol in, maar faciliteert zij andere organisaties (bijvoorbeeld Huis voor de Sport Limburg, Topsport Limburg en evenementenbureaus) om deze rol te vervullen.

Er zijn ook onderwerpen waarbij de Provincie als regisseur optreedt om nieuwe ontwikkelingen aan te jagen. Het is de kracht van de Provincie om partijen bijeen te brengen en te stimuleren om samen te gaan werken om onderwerpen (zoals sportstimulering in het belang van de gezondheid) provinciebreed op te pakken.

5.2. VAN PROVINCIALE SPEERPUNTSporten NAAR A- EN B-SPORTEN

In de vorige sportnota was het provinciaal sportbeleid geconcentreerd op een achttal speerpuntsporten (atletiek, handbal, tafeltennis, turnen, triatlon, volleybal, wielrennen, zwemmen). Hierdoor werd de provinciale steun meer gebundeld ingezet en werd een versnippering, c.q. ondersteuning van onsamenhangende en kleinschalige sportprojecten voorkomen.

Op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren kan geconcludeerd worden dat sommige sporttakken rijp zijn om door te groeien naar een hoog top- en breedtesportniveau. Deze sporttakken zijn onderscheidend voor Limburg op (inter)nationaal niveau. Bij deze sporttakken is de potentie aanwezig om de speerpunten op het gebied van sportontwikkeling (sportstimulering, versterking BOS etc.), topsport (ontwikkeling talentencentra, succesvolle sporters) en evenementen optimaal in te vullen. Het zijn dus zowel prestatie- als participatiesporten.

Deze sporttakken krijgen een provinciale A-status.

Op basis van actuele inschattingen behoren hiertoe de volgende sporttakken:

- Atletiek
- Handbal
- Paardensport
- Wielrennen

Sporttakken die in redelijke mate kunnen voldoen aan de geformuleerde speerpunten, echter niet alle onderdelen voldoende ontwikkeld hebben, maar wel op onderdelen een sterke bijdrage kunnen leveren aan een of meerdere doelen van de sportnota, krijgen de provinciale B-status. Daarnaast kunnen deze sporttakken bijvoorbeeld voor een van de vijf Limburgse regio's van groot belang zijn, maar niet op provinciaal niveau. Hiertoe behoren op basis van actuele inschattingen de volgende sporttakken:

- Basketbal
- Denksporten (bridge, schaken)
- Gymnastiek
- Hockey
- Tafeltennis
- Tennis
- Triatlon
- Vecht/verdedigingssporten (judo, karate)
- Voetbal
- Volleybal
- Wandelen
- Wintersporten
- Zwemmen

Bovenstaande sporttakken zullen allen getoetst worden aan een nog te ontwikkelen matrix waarin de provinciale beleidsdoelstellingen zijn opgenomen. Vanaf 2009 kan dan een definitieve indeling in de A- of B-categorie worden toegekend.

5.3. PROVINCIALE SPORTPLANNEN BIJ A- EN B-SPORTEN

Een van de belangrijkste resultaten om de top- en breedtesport in Limburg te versterken is het streven om provinciale sportplannen te realiseren op sporttakniveau. Deze aanpak heeft geleid tot een provinciale samenwerking tussen sportbonden, sportverenigingen en –evenementen die nog niet eerder voorkwam. Als voorbeeld hiervan kan genoemd worden dat door de aanpak rondom het Limburgse handbalplan alle Limburgse handbalclubs voor het eerst sinds 20 jaar om tafel zaten om de stand van zaken van handbal in Limburg te bespreken, volgens oud-directeur Stienen van het Handbalverbond een uniek succes. Bij de sporttakken atletiek, handbal, volleybal, wielrennen en zwemmen zijn de plannen al gereed. Bij de sporttakken gymnastiek, triatlon en tafeltennis zullen de plannen in de eerste helft van 2008 operationeel worden. Per plan is een financiële impuls gegeven van gemiddeld € 25.000,00.

Als belangrijkste resultaat kan genoemd worden dat onder impuls van het sportplan de voornoemde partijen concreet hun verantwoordelijkheid oppakten om de sportinfrastructuur binnen hun sporttak te versterken. De sportplannen dragen er tevens aan bij er op een professionele wijze fondsenwerving gedaan kan worden bij het bedrijfsleven en overheden. In grote lijn dragen de plannen bij aan sportstimulering, talentontwikkeling, ondersteuning van vrijwilligersproblematiek en (top)sportevenementen. In de plannen wordt nadrukkelijk gestreefd naar samenhang tussen topsport en breedtesport, conform de uitgangspunten van de sportnota 2006-2008.

Ook gedurende deze coalitieperiode zal de aanpak om provinciale sportplannen te realiseren en te ondersteunen gecontinueerd worden, waardoor er op een zeer efficiënte wijze ondersteuning (met financiële middelen en kennis) geboden wordt op sporttakniveau in Limburg en niet op verenigingsniveau.

5.4. REGIONALE UITVOERINGSPLANNEN

Om optimaal de samenwerkingskracht te benutten van alle partijen die actief zijn bij sport en bewegen, om de juiste prioriteiten te stellen bij de bepaling van activiteiten die een impuls moeten geven aan sport en bewegen gegeven én om samenhang tussen de activiteiten te realiseren worden regionale sportplannen ontwikkeld. Dit zijn geen beleidsplannen maar uitvoeringsplannen.

Er is gekozen voor een regioaanpak, omdat in elke Limburgse regio belangrijke potentiële samenwerkingspartners aanwezig zijn uit de volgende sectoren:

- Gemeenten
- Zorgaanbieders (ziekenhuis, GGD, ARBO diensten)
- Onderwijsinstellingen
- Grote werkgevers
- Krachtige sportorganisaties

Deze partijen hebben allemaal een belang bij de sport of zijn actief in de sportsector. Partijen die bereid zijn om samen te werken maken op regionaal niveau een keuze hoe de uitvoeringsprogramma's sport worden ingevuld en de lokale en provinciale doelen op het terrein van sport het beste gerealiseerd kunnen worden. Deze partijen geven aan wat de behoefte is aan de inzet van combinatiefuncties, welke kansrijke sportomgevingen ondersteund dienen te worden, welke laagdrempelige sportstimuleringsplannen opgezet worden, hoe talentontwikkeling wordt vormgegeven en welke (top)sportevenementen georganiseerd zullen worden. Om de uitvoering van de regionale sportplannen te coördineren, zal partij als "hoofdaannemer" optreden. Deze organisatie dient dan tevens de financiële middelen te beheren.

In totaal zullen er 5 regionale sportplannen ontwikkeld worden (Maastricht/Mergelland, Westelijke Mijnstreek, Parkstad, Midden- en Noord-Limburg).



6. Communicatie

6.1. PROMOTIE SPORT EN BEWEGEN IN LIMBURG

Om meer burgers te stimuleren om te sporten en bewegen is promotie hiervan via de media en andere kanalen noodzakelijk. Algemene sportpromotie, die niet gericht is op concrete uitvoeringsprogramma's hebben geen prioriteit. Op dat gebied kan er "meegelift" worden op landelijke campagnes zoals de "Nationale Sportweek" of "Start met". Om inactieve burgers te stimuleren om te gaan sporten zullen promotionele activiteiten verbonden worden aan sportstimuleringsprogramma's op regionaal niveau. Samen met gemeenten, sportorganisaties, bedrijven, onderwijs- en zorginstellingen moet een goed communicatieprogramma opgesteld worden. Het bestaande samenwerkingsprogramma "Go for Gold – haal het beste uit jezelf", biedt een uitstekend platform om de sportpromotie te versterken. Momenteel dragen al diverse topsportverenigingen de Go for Gold-batch op hun wedstrijdtenue om het gedachtegoed.

Burgers moeten geprikkeld worden om de informatie over de activiteiten te lezen, zodat ze inderdaad aan de sportactiviteiten gaan deelnemen. De promotionele activiteiten dienen uit een totaalpak te bestaan: niet alleen advertenties via de media, maar ook folders bij bijvoorbeeld huisartsen en fysiotherapeuten, gerichte acties van zorginstellingen, woningcorporaties en onderwijsinstellingen maken hier onderdeel van uit.

6.2. MEDIA-AANDACHT, OM "SPORT TE KUNNEN VOLGEN"

Grote topsportevenementen en enkele sporttakken (waaronder vooral voetbal en wielerevenementen) krijgen in Limburg veel media-aandacht. Alle inspanningen die verricht worden op het terrein van breedtesport of talentontwikkeling halen de media en dus het grote publiek veelal niet.

Internet TV

Via internet kunnen eenvoudige filmproducties van sportactiviteiten worden uitgezonden. Internet is een medium dat steeds intensiever benut wordt. Of het nu een bridgetoernooi betreft, een reguliere turntraining van het talentcentrum turnen of een wandeling door het Limburgse heuvelland.

Topsport Limburg werkt momenteel met een mediabedrijf en een ITC-bedrijf aan de ontwikkeling van Sportchannel Limburg, een nieuws- en informatieportaal van alle informatie die met Limburgse sport en Limburgse sporters te maken heeft. De mogelijkheden van internet TV zullen onderzocht worden, waarbij tevens een koppeling aan de website van de provinciale Data- en Kennisbank Sport (die in 2008 gelanceerd wordt) nagestreefd wordt.

Sportgala Limburg

Het Sportgala Limburg is een uitstekend instrument om waardering uit te spreken voor de vele topsporters, begeleiders, vrijwilligers en gemeenten die zich een heel jaar hebben ingezet voor de sport. Het waarderen van hun inzet en prestaties is tevens een stimulans voor anderen om dit eveneens te doen. Het Sportgala Limburg wordt al ruim 20 jaar door de Provincie georganiseerd, waarvan de laatste jaren in een nauwe samenwerking met andere partijen die actief zijn in de sport zoals gemeenten, mediapartners, Huis voor de Sport Limburg, Topsport Limburg en diverse sportverenigingen leveren een actieve bijdrage in het programma.



7. Financiële kaders

7.1. HUIS VOOR DE SPORT LIMBURG

	2008	2009	2010	2011
Basissubsidie	€ 648.085,00	€ 648.085,00	€ 648.085,00	€ 648.085,00
Data- en Kennisbank Sport	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00
Versterking infrastructuur vrijwilligers in sport en gehandicapten sport	€ 80.000,00	€ 80.000,00	€ 80.000,00	€ 80.000,00
Uitvoering regeling breedtesportimpuls van Min. van VWS	€ 113.445,00			
	€ 841.530,00	€ 728.085,00	€ 728.085,00	€ 728.085,00

7.2. SPORTONTWIKKELING

	2008	2009	2010	2011
Sportstimuleringsplannen	€ 200.000,00	€ 350.000,00	€ 350.000,00	€ 350.000,00
Versterking Buurt-Onderwijs-Sport	€ 50.000,00	€ 225.000,00	€ 685.000,00	€ 830.000,00
Sportieve omgevingenplan	€ 200.000,00	€ 350.000,00	€ 550.000,00	€ 650.000,00
Infrastructuur gehandicapten sport				
Basissport Limburg	€ 75.000,00	€ 100.000,00	€ 100.000,00	€ 100.000,00
Vervoersregeling	€ 35.000,00	€ 35.000,00	€ 35.000,00	€ 35.000,00
Jeugdsportfonds Limburg	€ 75.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00
Totaal	€ 635.000,00	€ 1.135.000,00	€ 1.795.000,00	€ 2.040.000,00

7.3. TOPSPORT

	2008	2009	2010	2011
Provinciale Talentencentra	€ 150.000,00	€ 150.000,00	€ 150.000,00	€ 150.000,00
Topsport infrastructuur	€ 90.000,00	€ 90.000,00	€ 90.000,00	€ 90.000,00
Topsport Talentenfonds Limburg	€ 50.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00
Totaal	€ 290.000,00	€ 315.000,00	€ 315.000,00	€ 315.000,00

7.4. EVENEMENTENPLAN

	2008	2009	2010	2011
Limburgs wielerevenementenplan	€ 100.000,00	€ 475.000,00	€ 175.000,00	€ 675.000,00
Overige topsportevenementen	€ 100.000,00	€ 200.000,00	€ 200.000,00	€ 200.000,00
Euregionale sportprojecten	€ 50.000,00	€ 50.000,00	€ 50.000,00	€ 50.000,00
Doorkijk 2012-2016	€ 35.000,00	€ 35.000,00	€ 35.000,00	€ 35.000,00
Totaal	€ 285.000,00	€ 760.000,00	€ 460.000,00	€ 960.000,00

Toelichting begroting "Limburgs wielerevenementenplan":

De begrootte uitgaven in 2009 en 2011 zijn wezenlijk hoger dan in 2008 en 2010. Dit heeft te maken met de investeringen in aankomstetappe van de Vuelta in Venlo in 2009 en de Giro in 2010 en met de voorgenomen investeringen voor het verwerven van het WK Veldrijden in 2012 en het WK Wielrennen op de weg in 2013. De financiële verplichtingen voor deze evenementen dienen namelijk al gedurende deze coalitieperiode te worden aangegaan.

Toelichting begroting "Doorkijk 2012-2016"

Gedurende de huidige coalitieperiode zal de basis gelegd moeten worden om topsport-evenementen in de periode 2012-2016 te kunnen werven. Hiervoor zullen jaarlijks haalbaarheidsonderzoeken en overige werkzaamheden moeten worden uitgevoerd.

7.5. SPORTPROMOTIE

	2008	2009	2010	2011
Sportgala (*)	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00
Sportpromotie	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00
Totaal	€ 50.000,00	€ 50.000,00	€ 50.000,00	€ 50.000,00

(*) bestemd voor de prijzen van de diverse winnaars en de overige organisatiekosten van de avond van het sportgala. Investerings in de promotie en TV-uitzending van het sportgala geschiedt door mediapartners van het sportgala.

7.6. TOTAALBEGROTING SPORTNOTA 2008-2011

	2008	2009	2010	2011
	€ 2.101.530,00	€ 2.988.085,00	€ 3.348.085,00	€ 4.093.085,00

In totaal betekent dit een investering van € 12.530.785,00 hetgeen gemiddeld € 3.132.696,00 per jaar betekent. In de periode 2006-2007 werd er gemiddeld € 1.800.000,00 geïnvesteerd in sportbeleid. De stijging in de komende jaren is vooral veroorzaakt door de voorgenomen investeringen in het sportieve omgevingenplan, de combinatiefuncties, de talentencentra en de grootschalige topsportevenementen.

8. Monitoring

Om de effecten van het beleid te meten zullen de resultaten van de diverse beleidsspeerpunten, opgenomen in het uitvoeringsprogramma, gemeten worden. Per speerpunt zullen indicatoren benoemd worden.

8.1. INDICATOREN

De volgende indicatoren zullen per uitvoeringsprogramma gemeten worden:

Participeren

- het aantal mensen die de beweegnorm halen (NNGB);
- het aantal mensen met een BMI van < 25 kg/m² , resp. >25<30 kg/m² en >30 kg/m² ;
- het aantal mensen die deelnemen aan sport (sportparticipatie);
- het aantal ondersteunde sporters met een beperking;
- het aantal ondersteunde jongeren door het Jeugdsportfonds Limburg;
- het aantal gerealiseerde combinatiefuncties;
- het aantal kinderen dat gebruik maakt van de sportieve kinderopvang;
- het aantal gerealiseerde sportieve omgevingen;

Presteren (topsport)

- het aantal ondersteunde talenten en topsporters;
- het aantal provinciaal goed functionerende talentencentra;
- het aantal gerealiseerde prestaties van Limburgse sporters, bij NK's, EK's , WK's , Worldcup wedstrijden en Olympische Spelen;

Evenementen

- het aantal succesvol georganiseerde (top)sportevenementen;
- de economische impuls van (top)sportevenementen;
- de behaalde provinciale-, landelijke- en internationale media-aandacht;
- het aantal deelnemers aan de breedtesport side-events
- het aantal ondersteunde Limburgse jonge talenten en topsporters

8.2. ECONOMISCHE IMPULS

Als een nieuw onderdeel van de monitoring zal de komende jaren de economische impuls van de sportnota in kaart gebracht worden.

Het in kaart brengen van de economische impuls zal in nauwe samenwerking geschieden met de Kamer van Koophandel. Topsport Limburg heeft hiertoe al afspraken gemaakt. Alvorens de aanpak te bepalen worden de actuele landelijke onderzoeken op dit terrein van NOC*NSF en het Ministerie van VWS afgewacht.

Binnen de kaders van deze sportnota ligt het voor de hand om bij grootschalige projecten de uitvoerders te verplichten mee te werken aan een economisch onderzoek.

8.3. EVALUATIE

De uitvoering van de sportnota zal tweejaarlijks geëvalueerd worden. Deze evaluatie wordt gebaseerd op de eindrapportages van activiteiten en projecten waarvoor een provinciale bijdrage is verleend, conform de in beschikkingen opgenomen resultaatafspraken.



9. Bijlagen

9.1. BIJLAGE 1: EVALUATIE SPORTNOTA 2006-2007

Evaluatieperiode : 1 januari 2006 t/m 31 december 2007

Beoogde resultaten :

A. Breedtesport

1. Uitvoering breedtesportimpuls
 - Het Huis voor de Sport voert de provinciale breedtesportimpuls uit conform de voorwaarden van het Ministerie van VWS
2. Buurtsportprojecten
 - Jaarlijks worden tenminste 3 Buurt-Onderwijs-Sport pilots in Limburg gerealiseerd
3. Jeugdsportprojecten
 - Jaarlijks worden minimaal 8 jeugdsportprojecten, waarbij jongeren zelf actief zijn in de organisatie gerealiseerd (de zogenaamde "WhoZnext-projecten")
4. Sportondersteuning voor kansarmen en allochtonen
 - De realisatie van een infrastructuur voor sporters met een beperking
 - De ontwikkeling en uitvoering van de provinciale vervoersregeling voor sporters met een beperking
 - Minimaal 3 sportstimuleringsprojecten voor kansarmen en allochtonen worden georganiseerd

B. Uitvoering Topsportplan "Topsport als stimulans voor de Breedtesport in Limburg"

1. versterking van de infrastructuur voor topsportondersteuning, waarmee tevens een versterking van de breedtesport gerealiseerd wordt.
2. ondersteuning jong talent en topsporters
3. een succesvolle organisatie van het WK Zitvolleybal
4. een succesvolle organisatie van de grootschalige wielerevenementen (o.a. aankomstetappe Tour de France en EK Wielrennen junioren en beloften);
5. Limburgse sportplannen bij 5 provinciale speerpuntsporten;
6. een ondersteuning van de infrastructuur voor de sportvrijwilligers;
7. de Limburgse Topevents stimuleren sportdeelname en faciliteren jonge talenten;
8. de topsportevenementen leveren een positieve bijdrage aan de toeristische sector en het Limburg Imago;
9. een vernieuwend, aantrekkelijk en educatief onderwijsaanbod voor Limburgse jongeren;
10. intensieve samenwerkingsverbanden tussen onderwijs, sport, zorg en bedrijfsleven en overheid gericht op product vernieuwing, gezondheidsverbetering, stageplaatsen werkgelegenheid, financiële ondersteuning van breedtesportactiviteiten;
11. hoge deelnemersaantallen bij de sportevenementen en -projecten.

C. Sportondersteuning

1. *Huis voor de Sport Limburg*

- jaarlijks wordt het werkprogramma van het Huis voor de Sport Limburg succesvol uitgevoerd en het Huis vervult hierdoor een provinciale steunfunctie op het terrein van sport.

2. Versterking infrastructuur vrijwilligerswerk in de sport

- Het Huis voor de Sport Limburg brengt ondersteuningsmogelijkheden voor vrijwilligersorganisaties in kaart en stimuleert samenwerking bij de ondersteuning. De ondersteuningsmogelijkheden worden naar alle sportverenigingen gecommuniceerd.

3. *Provinciale Data- en Expertisebank Sport*

- een provinciale data- en expertisebank sport is ontwikkeld en wordt via een website operationeel en beschikbaar voor burgers, gemeenten en sportorganisaties in Limburg.

4. *Stichting Service Médical (SSM)*

- SSM ontwikkelt een medisch handboek voor sportevenementen en ondersteunt Limburgse sportevenementen op medisch gebied.

Behaalde resultaten

A. Breedtesport

1. *Uitvoering Breedtesportimpuls door het Huis voor de Sport Limburg*

- Het begeleiden van 47 aanvragen van BOS-projecten door 29 gemeenten bij het Ministerie van VWS. Hiervan werden 35 aanvragen gehonoreerd. Limburg eindigde in 2006 landelijk op de derde plaats op de ranking van meest gehonoreerde aanvragen. Door directe ondersteuning en advisering werd er bijna 6 miljoen euro voor gemeenten binnengehaald bij het Ministerie van VWS. In 2007 waren er geen mogelijkheden meer bij het Rijk om subsidie voor BOS-projecten aan te vragen.
- De realisatie van het handboek Realfit en de ondersteuning van 20 cursussen Realfit
- De realisatie van 8 “Kies voor Hart en Sport-projecten”
- 38 BOS-projecten of –activiteiten werden bij de uitvoering ondersteund en begeleid.
- 34 GALM- en SCALA sport- en beweegprojecten voor ouderen werden ondersteund en begeleid.

2. *Buurtsportprojecten (BOS)*

- in 2006 zijn zeven BOS-projecten in Landgraaf, Eijsden, Venlo, Echt, regio Venlo, regio Zuid-Limburg en Roermond ondersteund met een bedrag van in totaal € 454.476,00. Hierdoor werd het mogelijk dat sportactiviteiten op buurtniveau, in samenhang met noodzakelijke investeringen in multifunctionele sportaccommodaties, werden ingezet om sociale achterstanden en bewegingsarmoede terug te dringen. Het betreffen allemaal meerjarige projecten die nog in uitvoering zijn. Door de impuls van de Provincie werd op lokaal niveau door sportverenigingen en –bonden, onderwijsinstellingen, welzijnsinstellingen en de landelijke overheid voor een bedrag van minimaal € 2.400.000,00 geïnvesteerd in deze BOS-projecten.
- in 2007 werden vijf BOS-pilots ondersteund voor een totaalbedrag van € 336.280,00, waarvan er vier gericht waren op de versterking van het sport- en beweegaanbod in het voortgezet onderwijs (Sittard, Geleen, Roermond, Maastricht) en een in het primair onderwijs (Kerkrade).

3. *Jeugdsportprojecten*

- Het Huis voor de Sport Limburg heeft tenminste 20 jeugdsportprojecten mogelijk gemaakt en ondersteund.

4. *Sportondersteuning voor kansarmen en allochtonen*

- Het Huis voor de Sport Limburg heeft samenwerking gestimuleerd en gerealiseerd tussen organisaties op het gebied van sport- en bewegen voor mensen met een beperking.
- Het Huis voor de Sport heeft de provinciale vervoersregeling voor sporters met een beperking in 2006 en 2007 uitgevoerd.

- Het Huis voor de Sport Limburg heeft een inventarisatie van vraag naar en aanbod van gehandicaptensport uitgevoerd.
- Het Huis voor de Sport Limburg heeft zeven organisatorische integratie projecten (van sporters met een beperking in een reguliere sportvereniging) begeleid.
- Het Huis voor de Sport Limburg heeft de Euregionale sport- en speldag ondersteund in 2007
- Het Huis voor de Sport Limburg heeft de realisatie van het Businessplan van Basissport Limburg ondersteund.
- Basissport Limburg heeft de provinciale infrastructuur van sport en bewegen voor burgers met een ernstige meervoudige beperking versterkt en heeft hierdoor sport- en beweegmogelijkheden voor 500 burgers van deze doelgroep mogelijk gemaakt.
- Stichting Kompas is ondersteund om sport- en beweegactiviteiten voor met name jongeren met een beperking mogelijk te maken.
- het Huis voor de Sport heeft het bidbook voor de Special Olympics 2010 (een groot sportevenement voor burgers met een beperking) opgesteld.
- Het BOS-project "Nieuwe Leden" in Venlo is met een subsidie van € 35.000,00 ondersteund om honderden allochtonen actiever bij sport te betrekken.
- Het Constant Nuytens Tournament voor kansarme jongeren is met een subsidie van € 5.000,00 ondersteund.
- In 2007 is het Jeugdsportfonds Limburg ondersteund met een subsidie ter grootte van € 75.000,00, waardoor minimaal 500 kansarme jongeren uit minimagezinnen financieel ondersteund zijn om te gaan sporten.

B. Uitvoering Topsportplan "Topsport als stimulans voor de Breedtesport in Limburg"

1. versterking infrastructuur voor topsportondersteuning

Topsportverenigingen

De 28 Topsportverenigingen in Limburg zijn gebundeld. Zo konden zij tijdens de Bedrijven Kontakt Dagen hun zakelijk netwerk uitnodigen om te netwerken in een sportieve omgeving.

Daarnaast hebben de verenigingen gebruik kunnen maken van het faciliteiten netwerk van Topsport Limburg.

Limburgse Topevents

Topsportevenementen hebben zich gebundeld in een vereniging om op deze wijze de aanwezige kennis te bundelen en beschikbaar te stellen voor o.a. ook breedtesportevenementen. Daarnaast hebben de Topsportevenementen zich in deze periode sterk gefocust op hun stimulerende werking voor de breedtesport en hebben Limburgse Talenten de mogelijkheid geboden te excelleren in eigen omgeving.

Topsportfaciliteiten netwerk

Topsport Limburg heeft een groot faciliteiten netwerk met meer dan 130 bedrijven en instellingen waar Limburgse topsporters en talenten met een topsportpas gratis gebruik van kunnen maken van medische, sporttechnische, maatschappelijke, financiële, juridische en overige faciliteiten.

Door diverse topsportverenigingen en commerciële aanbieders zijn zowel fitness als medische apparatuur aangeschaft ten behoeve van het verder professionaliseren van de opleiding tot topsporter. Ook de breedte-

sporter kan hier gebruik van maken.

Gedurende de afgelopen twee jaar zijn steeds meer partners op het gebied van medische en para medische zorg, alsmede sporttechnische aanbieders toetreden tot het faciliteiten-netwerk. Hierdoor ontstaat een steeds fijnmaziger web van ondersteuners voor de talenten en (aankomende) topsporters.

Er ontstaan op basis van de visie zoals omschreven binnen de nota, steeds meer samenwerking tussen gemeentes, topsportverenigingen en onderwijsinstellingen om te komen tot goed afgestemde centra waar “opleiding tot sporter” plaatsvindt. De gemeente Weert is hiervan een goed voorbeeld. Ook de gemeentes Sittard en Maastricht hebben aangegeven deze weg op korte termijn beleidsmatig in te slaan.

Binnen alle doelgroepen welke betrekking hebben om te komen tot een (top)sportvriendelijk klimaat hebben individuele c.q. groepsessies plaatsgevonden. Zo vindt er kennisuitwisseling plaats tussen gemeentes, onderwijsinstellingen, verenigingen en talentencentra.

Ook binnen het bedrijfsleven ontstaat er steeds meer bereidheid om gestructureerd de sport te helpen zich te ontwikkelen.

Sportzuilenmethodiek

De Sportzuilen methodiek (zie ook resultaat 5) wordt door een ieder gezien als het instrument om te komen tot die verdere versterking van de infrastructuur, waar ook de breedtesport van profiteert.

Als Regionale Topsport Organisatie en partner binnen het Olympisch Netwerk Limburg heeft Topsport Limburg gepleit bij het Ministerie van VWS om als zodanig in de nieuwe Sportnota opgenomen te worden als het gaat om Talentontwikkeling en Topsportbegeleiding.

VWS heeft het verzoek gehonoreerd en vervolgens de Regionale Topsport Organisaties jaarlijks een bedrag van in totaal € 600.000,00 toegekend om te investeren in Regionale Talentontwikkeling, dat mede ten goed komt van de talentontwikkeling in Limburg.

2. ondersteuning jong talent en topsporters

Met medewerking van Topsport Limburg zijn de volgende financiële ondersteuningsfaciliteiten voor jonge topsporters opgezet:

- een financiële regeling in de gemeenten Maastricht en Venlo om (aankomende) topsporters een financiële bijdrage te geven op basis van hun talentstatus bij Topsport Limburg. 56 sporters hebben uit deze financiële regeling een bijdrage ontvangen;
- de Universiteit Maastricht heeft een Topsportregeling, waardoor de combinatie topsport-studie mogelijk is. Daarnaast ontvangen deze sporters, onder voorwaarden, een financiële bijdrage als compensatie voor de vertraging die ze oplopen in hun studie (Jaarlijks in totaal meer dan € 40.000,00)
- het Topsport Talentfonds Limburg heeft meer dan 40 Limburgse sporters met een topsportstatus financieel ondersteund. Het Topsport Talentfonds voorziet in middelen voor die faciliteiten, die niet in het faciliteiten-netwerk gevonden kunnen worden, bijvoorbeeld financiële bijdragen aan trainingskampen in het buitenland of bijdragen aan reiskosten voor trainingen die niet in Limburg kunnen plaatsvinden. Het fonds heeft circa

€ 75.000,00 uitgekeerd.

- In 2006 hadden 916 topsporters en talenten een topsportpas van Topsport Limburg, waarmee gebruik gemaakt kon worden van het faciliteiten netwerk van Topsport Limburg. In 2007 is het aantal topsporters en talenten met een topsportpas gestegen tot 954.

Topsport Limburg organiseert in samenwerking met de Kamer van Koophandel ontbijtsessies voor ondernemers in het kader van Topsport is Ondernemen, Ondernemen is Topsport. Van de opbrengst van deze sessie worden jonge talenten financieel ondersteund bij o.a. de realisatie van trainingsstages in het buitenland. Enkele voorbeelden van ondersteunde atleten zijn de polsstokhoogspringer Wout van Wengerden, de zwemmer Joeri Verlinden, rolstoeltennisster Sharon Walraven, tafeltennissters Linda Cremers en Carla Nouwen en triatleet Martijn Dekker.

Topsport Limburg heeft in 2006 met CWI en in 2007 met Randstad een overeenkomst afgesloten dat zij jonge topsporters begeleiden bij het vinden van stages en werkgelegenheid, die te combineren zijn met het bedrijven van topsport. Deze overeenkomst is inmiddels tot uitvoering gekomen. Hierdoor zijn in 2006 en 2007 tientallen jonge sporters geholpen door deze instellingen bij het vinden van stageplekken en/of tijdelijk werk passend bij een topsportloopbaan.

3. WK Zitvolleybal

Door de integrale samenwerking met Stichting Gehandicaptenzorg Limburg (SGL), Stichting Promotie Gehandicaptensport Nederland (SPGM), Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking Limburg (COS), Gehandicapten Informatie Platform Scholen (GIPS) en Huis voor de Sport Limburg is er een actieve koppeling gelegd tussen het hoofdevenement en de side-events.

Twintig basisscholen en drie middelbare scholen hebben deelgenomen aan een educatief schoolsportprogramma over sporters met een beperking.

550 leerlingen van basisscholen en 600 leerlingen van de middelbare scholen hebben middels dit project kennis kunnen maken met de wereld van de sporter met een beperking.

Het WK werd sportief een groot succes met de behaalde wereldtitel door het Nederlandse vrouwen zitvolleybalteam, met de Limburgse inbreng van Jolanda Slenter.

Met deze side-events is tevens invulling gegeven aan de motie "Topsportplan", waarin het organiseren van sportieve side-events als voorwaarde voor subsidiëring van topsportevenementen werd benoemd.

4. Grootschalige wielerevenementen

Tour de France, EK Wielrennen

Door de integrale aanpak van top en breedtesport heeft Limburg een wereldevenement binnen gehaald dat zijn sportieve, economische en imagovergrotend effecten heeft bewezen.

Door de organisatie van breedtesport activiteiten te koppelen aan de aankomst etappe in Valkenburg is er een versterkend effect uitgegaan van het sportstimuleringsproject Tour de Fun.

Tijdens de 15 Tour de Fun projecten hebben meer dan 5.000 kinderen kennis kunnen maken met alle facetten

van de wielersport. Door de beschikbaar gestelde middelen ter grootte van € 150.000,00 kan Tour de Fun ook de komend drie jaar structureel ingezet worden op de basisscholen.

Beklimming van de Cauberg

Meer dan 100 jonge wielrenners hebben op 3 juli, getooid in een heus Limburgs wielertenue vooraf aan de aankomst van de Touretappe de Cauberg beklommen.

Deze activiteit werd tevens gebruikt om de Go for Gold campagne te lanceren.

De media aandacht en het enthousiasme van de deelnemende jeugd en de bezoekers hebben een positieve impuls gegeven aan de aandacht voor het fietsen in onze provincie.

ENECO Tour Landgraaf en Sittard-Geleen

De topsportevenementen aankomstetappes ENECO Tour Landgraaf en Sittard-Geleen zijn financieel ondersteund onder voorwaarde dat zij de sportstimulering van de jeugd bij het wielrennen actief vormgeven.

Door de koppeling te leggen tussen gezondheid en fietsen is er rondom de tijdrit van de ENECO tour in Landgraaf zijn in 2006 en 2007 een gezondheidsdag en jeugdstimuleringsactiviteiten georganiseerd op Megaland. Door de samenwerking tussen de organisatie van het hoofdevenement, Atrium ziekenhuis, GGD, Huis voor de Sport, Proregio en vele anderen hebben meer dan 4000 mensen de dag bezocht. Aan de jeugdstimuleringsactiviteiten hebben in totaal bijna 1000 kinderen deelgenomen.

In 2007 zijn rondom de etappe van de ENECO Tour in Sittard-Geleen ruim 1000 jeugdigen betrokken bij sportstimuleringsactiviteiten en de jeugdonderdelen van het Klimcriterium van Munstergeleen en een baanwedstrijd in Glanerbrook.

Met het Tour de Fun-project, de beklimming van de Cauberg en de ENECO Tour etappes is tevens invulling gegeven aan de motie "Topsportplan", waarin het organiseren van sportieve side-events als voorwaarde voor subsidiëring van topsportevenementen werd benoemd.

NK Wielrennen te Maastricht/Margraten

In 2007 werd de organisatie van het NK Wielrennen in Limburg ondersteund.

De Provincie stimuleerde de Limburgse gemeenten om te gaan samenwerken bij de organisatie van het NK Wielrennen in plaats van elkaar te beconcurreren. Dit leidde in 2007 tot een samenwerking tussen de gemeenten Maastricht en Margraten, waardoor een kostenbesparing van bijna € 200.000,00 gerealiseerd werd ten opzichte van 2006 toen gemeente Maastricht alleen tekende voor de organisatie. Daarnaast werd het evenement drie uur live uitgezonden op de landelijke televisie (Studio Sport), hetgeen een bijdrage leverde aan de promotie van Limburg.

Op verzoek van de Limburgse gemeenten is een plan opgesteld om het NK meerjarig naar Limburg te halen, waarbij jaarlijkse samenwerking tussen de gemeenten een uitgangspunt is. De Koninklijke Nederlandse Wielren Unie is positief over dit plan en onderzoekt of zij hier steun aan kan geven de komende jaren.

5. Limburgse sportplannen bij provinciale speerpuntsporten

Op basis van een nieuw ontwikkelde methode, de sportzuilenmethodiek, werden Limburgse sportplannen ontwikkeld bij vijf speerpuntsporten (atletiek, handbal, volleybal, wielrennen en zwemmen) en deze zijn inmiddels in uitvoering. Bij de sporttakken Triatlon, gymnastiek en tafeltennis worden de sportplannen op korte termijn “opgeleverd”.

Per sporttak worden provinciale ambities in kaart gebracht samen met alle relevante verenigingen, stichtingen en overige betrokken partijen. Het Limburgse sportplan omvat naast de beschrijving van de Limburg situatie, concrete uitvoeringsplannen om de door de sporttak geformuleerde ambities te realiseren.

In de uitvoeringsprojecten staan onderwerpen als versterking verenigingen (Club van de toekomst), breedtesportstimulering (via bedrijfsport en evenementen) talentontwikkeling, BOS, topsportevenementen centraal.

De kracht van het plan is gelegen in een intensieve samenwerking tussen de sportorganisaties, sportbonden, NOC*NSF, NebasNsg, overheden, onderwijsinstellingen, bedrijfsleven, zorgsector, Topsport Limburg en Huis voor de Sport Limburg.

De aanpak is vernieuwend in Nederland en heeft de aandacht van NOC*NSF, de landelijke overheid, de sportbonden en ook het bedrijfsleven en onderwijs gewekt.

De aanpak vindt plaats onder aansturing van het Huis voor de Sport en Topsport Limburg, waarbij de sportbonden vertegenwoordigd zijn door hun landelijk directeur.

Het eerste Limburgse sportplan werd in 2007 opgeleverd door de atletieksector. De samenwerking rondom de atletiek heeft er inmiddels in geresulteerd dat de landelijke bond (KNAU) in samenwerking met VWS en NOC*NSF fulltime een toptrainer in Sittard heeft geplaatst en gefinancierd om het polsstokhoogspring talentcentrum te ondersteunen.

Een belangrijk resultaat van de aanpak is dat veel verenigingen en stichtingen actief met elkaar zijn gaan samenwerken in het belang van de sport.

6. Versterking infrastructuur voor de sportvrijwilligers

Bij de ontwikkeling van de provinciale sportplannen zijn de grootste knelpunten benoemd van de sportverenigingen. Een gebrek aan gekwalificeerd kader (trainers, jury- en bestuursleden) behoorde tot de grootste knelpunten. Binnen de ontwikkeling van de sportplannen is hoge prioriteit gegeven door alle betrokken partijen om deze knelpunten op te lossen om hiermee de infrastructuur voor sportvrijwilligers te verbeteren. Daarnaast wordt door een intensieve samenwerking tussen het Huis voor de Sport Limburg, Topsport Limburg en de sportbonden gewerkt aan een transparante ondersteuningsstructuur waarbij deskundigheidsbevordering van vrijwilligers en ondersteuning op het gebied van wet en regelgeving centraal staan.

7. Limburgse Topevents

Alle zeven Limburgse Topevents hebben in 2006 en 2007 plaatsgevonden. Deze evenementen hebben allen actief bijgedragen aan een sportstimulering in hun sporttak, die erop gericht was dat meer burgers structureel gaan sporten. In totaal hebben jaarlijks naar schatting 20.000 breedtesporters deelgenomen aan deze evenementen en zijn jaarlijks 400 talentvolle sporters ondersteund waardoor zij laagdrempelig konden deelnemen aan een Topevent en zich sportief konden meten met wereldtoppers.. De activiteiten van de Topevents dragen zij bij aan ledenaanwas van sportverenigingen aangezien ze sportstimulerende activiteiten voor beginnende sporters organiseren. De directe ledenaanwas bij sportverenigingen met tot dusver inactieve burgers wordt jaarlijks op 500 geschat en daarnaast worden velen geprikkeld om te blijven sporten. Daarnaast hebben zij jonge talenten gefaciliteerd.

De Limburgse Topevents hebben geleid tot een massale deelname aan hun evenementen, een grote publieke belangstelling en veel TV-aandacht. Hierdoor hebben zij tevens bijgedragen aan een economische impuls (met name in de toeristische sector) en aan een versterking van het Limburg Imago. De Amstel Gold Race, met jaarlijks 12.000 breedtesporters en vele duizenden toeschouwers genereert miljoenen euro's aan omzet in de toeristische/horeca sector.

8. Positieve bijdrage topsportevenementen voor de toeristische sector en het Limburg Imago;

De grootschalige incidentele topsportevenementen (o.a. de Tour de France) en de Limburgse Topevents en de daaraan verbonden side-events op breedtesportniveau hebben positief bijgedragen aan het versterken van de toeristische sector en hadden een grote promotionele waarde voor Limburg.

Deze evenementen hebben gezamenlijk meer dan een half miljoen toeschouwers getrokken. Bij nagenoeg alle evenementen waren er meerdere landelijke televisie-uitzendingen, zelf internationaal. Op provinciaal niveau zijn alle evenementen door L1 en TV Limburg uitgezonden.

De Tour Sportief Limbourgeois op 3 juli werd eveneens live uitgezonden bij de NOS op de vooravond van de aankomst van de Tour in Valkenburg. Tijdens deze activiteit werd ook de Go for Gold campagne gelanceerd.

De vele toeschouwers bij de evenementen en de vele duizenden recreatieve sporters die participeerden in de sportieve side-events genereerden een forse inkomstenbron voor de horeca- en toeristische sector.

9. Een vernieuwend, aantrekkelijk en educatief onderwijsaanbod

Bij diverse projecten voor basis- en middelbare scholieren zijn door het Huis voor de Sport diverse educatieve lespakketten in het teken van sport, gezondheid en veiligheid ontwikkeld en uitgevoerd.

Door bemiddeling van Topsport Limburg heeft Leeuwenborgh Opleidingen in Limburg een afdeling van het Johan Cruijff College geopend. Dit is een opleiding op MBO-niveau waarbij jonge talentvolle sporters een opleiding krijgen die past bij en ruimte geeft aan hun sportieve ontwikkeling en waarbij zij opgeleid worden voor een baan in de sportwereld.

Door ondersteuning van Topsport Limburg heeft het Bisschoppelijk College Weert als derde school in Limburg de LOOT-status ontvangen. Hierdoor kunnen veel jongeren uit de regio Weert hun sportieve ambities ontplooiën in een goede verhouding met hun maatschappelijke ontwikkeling.

De Universiteit Maastricht heeft recentelijk een topsportbeurs ontwikkeld, samen met Topsport Limburg, om buitenlandse topsporters een studie te laten volgen aan hun universiteit. Als tegenprestatie moeten deze topsporters hun voorbeeldfunctie actief inzetten bij sportstimuleringsprojecten.

In 2007 hebben diverse gesprekken plaatsgevonden om te komen tot een samenwerkingsverband binnen het onderwijs in de Gemeente Sittard-Geleen om talentvolle jonge sporters een optimaal onderwijsklimaat te bieden in relatie tot hun opleiding tot topsporter. Aanvang 2008 is dit samenwerkingsverband onder de naam TOSS wereldkundig gemaakt. Zowel Trevianum, Da Capo College, Johan Cruyff College, CIOS, Leeuwenborgh Opleidingen als Fontys Sporthogeschool zijn betrokken bij dit unieke initiatief.

10. Intensieve samenwerkingsverbanden

De uitvoering van het topsportplan heeft er actief aan bijgedragen dat er sectoroverstijgende samenwerkingsverbanden zijn opgezet tussen de sport, het bedrijfsleven, lokale overheden, de onderwijs- en de zorgsector. Aanleiding hiertoe is dat topsport met haar voorbeeldfunctie naar de breedtesport actief ingezet wordt om verschillende sectoroverstijgende doelen te ondersteunen.

Onder de vlag van de campagne Go for Gold hebben diverse sterke Limburgse bedrijven en instellingen zich gebundeld. Deze bedrijven willen het gedachtegoed “haal het beste uit jezelf”, dat het beste verbeeld wordt door een (aankomende) topsporter, vertalen naar hun eigen organisatie. Bijvoorbeeld: Sabic stimuleert dat hun medewerkers het beste uit zichzelf halen, waardoor Sabic goede bedrijfseconomische resultaten kan boeken. Sabic heeft actief gebruik gemaakt om dit gedachtegoed toe te passen door de inzet van medewerster en toptriathlete Bij de Vaate. Deze atlete stimuleert Sabic-medewerkers om te gaan sporten, om het beste uit zichzelf te halen. Vele medewerkers van Sabic zijn hierdoor gaan sporten.

Diverse Go for Gold-partners hebben aangegeven om tot minimaal 2012 (Olympische Spelen in Londen) te willen blijven participeren in dit samenwerkingsverband.

De vernieuwende provinciale aanpak rondom het topsportplan, vertaald in de sportnota 2006-2008, was aanleiding voor een expertmeeting sport op 4 juli jl. te Valkenburg. Alle sectoren waren vertegenwoordigd in het overleg, waarbij eveneens staatssecretaris Ross en Erica Terpstra aanwezig waren.

De meeste aanwezige partners, zoals de grote Limburgse ziekenhuizen, onderwijsinstellingen, Arbodiensten, sportbonden, gemeenten en bedrijfsleven hebben aangegeven samen te willen werken aan de realisatie van diverse ambities van het topsportplan. Nog niet eerder werd een dergelijk integrale aanpak en samenwerking rondom sport gerealiseerd in Limburg.

De samenwerking rondom sport kwam eveneens tot uiting tijdens de Bedrijven Contact Dagen waar 25 partners uit het bedrijfsleven, onderwijs, zorgsector en de sport zich gebundeld presenteerden in het Go for Gold Paviljoen. Deze samenwerking heeft ertoe bijgedragen dat nog meer bedrijven gaan participeren bij de uitvoering van het sportbeleid.

11. Deelnemersaantallen

Diverse grote sportevenementen en –projecten, waarbij de relatie gelegd is tussen topsport en breedtesport, hebben in evaluatieperiode plaats gevonden. Deze projecten zijn mede mogelijk gemaakt met steun van een provinciaal subsidie. Aan deze evenementen en projecten hebben in 2006 en 2007 jaarlijks bijna 60.000 burgers deelgenomen.

C. Sportondersteuning

1. *Huis voor de Sport Limburg*

- De realisatie van 20 gemeentelijke sportnota's zijn begeleid.
- 75 subsidieverzoeken uit het veld (sportorganisaties, gemeenten) zijn begeleid/geadviseerd.
- 39 bijscholingen van seniorenkader zijn uitgevoerd
- 2000 "Meer Bewegen voor Ouderen" groepen van gemiddeld 18 personen zijn ondersteund
- Ondersteuning van 20 "Vereniging van de Toekomst" projecten in het kader van het versterken van vrijwilligersorganisaties.
- De ontwikkeling van de opleiding sport- en beweegleider senioren.

2. Versterking infrastructuur vrijwilligerswerk in de sport

- Ruim 100 verenigingsavonden en -cursussen hebben plaatsgevonden om de Limburgse vrijwilligersorganisaties in de sport te versterken en bij te scholen.
- Ruim 100 verenigingen hebben een adviestraject gevolgd bij het Huis voor de Sport Limburg naar aanleiding van een specifiek ondersteuningsverzoek.
- 11 ondersteuningstrajecten in het kader van vrijwilligersproblematiek zijn in samenwerking met Movisie (een gespecialiseerde organisatie op het gebied van advisering van vrijwilligersorganisaties) gerealiseerd.
- Aan ruim 25 sportcongressen is een inhoudelijke deelname geleverd.

3. *Provinciale Data- en Expertisebank Sport*

- een Provinciale Data- en Expertisebank sport is ontwikkeld, waarin de gegevens van 3150 sportverenigingen en 300 commerciële sportaanbieders, het aanbod van Meer Bewegen voor Ouderen en Meer Bewegen voor Chronisch Zieken en sportaccommodaties zijn opgenomen. Deze gegevens worden bij advisering door het Huis voor de Sport Limburg al gebruikt en beschikbaar gesteld. Media 2008 wordt de Data- en Expertisebank via een website operationeel en beschikbaar voor burgers, gemeenten en sportorganisaties in Limburg.

4. *Stichting Service Médical (SSM)*

- SSM heeft een medisch handboek voor sportevenementen van speerpuntsporten ontwikkeld en heeft tientallen sportevenementen in Limburgse medisch ondersteund.

9.2. BIJLAGE 2: TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

De maatschappij wordt meer en meer bewust van sport. Sport is overal. In reclame, op televisie in de vrije tijd en in kleding. Deze tendens zal ook de komende jaren verder toenemen. Sport is daarbij meer en meer onderdeel van de maatschappij. Sportbeleid wordt dan ook altijd beïnvloed door ontwikkelingen in de maatschappij.

9.2.a Demografische ontwikkelingen

	2000	2007	Prognose 2015	Prognose 2030
0-19 jaar	24,4	24,2	22,7	21,4
20-39 jaar	30,0	26,4	24,3	24,7
40-64 jaar	32,0	34,9	35,3	30,7
65-79 jaar	10,4	10,8	13,5	16,8
80+	3,2	3,7	4,2	6,5

Tabel 4: Procentuele verdeling van de Nederlandse bevolking in 2000, 2007 en prognoses voor 2015 en 2030 (berekening uit CBS Statline, 2007).

De demografische ontwikkelingen zijn te kenschetsen als vergrijzing, ontgroening en verkleuring. Kortom, het aantal ouderen stijgt, het aantal jongeren neemt af en het aantal inwoners van allochtone herkomst neemt toe. Vergrijzing en verkleuring zijn van betekenis voor de sport, omdat de sportdeelname onder ouderen en niet-westerse allochtonen vooralsnog lager ligt dan onder jongeren en autochtonen. Van betekenis is ook dat de Provincie Limburg (en dan met name het zuidelijke deel) wat betreft ontgroening en vergrijzing binnen Nederland voorop loopt.²

Een voor de sport over het algemeen gunstige ontwikkeling is de stijging van de opleidingsniveaus, zoals die zich de afgelopen decennia heeft voorgedaan. Had van de 15-64-jarigen in 1996 nog 20% een hbo/wo-opleiding, in 2004 was dat 26%. Behalve het opleidingsniveau zijn ook de inkomens gestegen. Het gecorrigeerde besteedbaar inkomen steeg aanzienlijk sinds de jaren '80.

Meer inkomen en een hogere opleiding betekenen echter niet automatisch dat er ook meer wordt gesport. Voor sport moet ook tijd beschikbaar zijn. Uitkomsten uit het tijdsbestedingsonderzoek³ wijzen uit dat sinds 1985 steeds meer tijd wordt besteed aan arbeid en verplichtingen en dat de hoeveelheid vrij besteedbare tijd met 5 uur per week is gedaald. De 55-64 jarigen zagen dit tussen 1990 en 2000 zelfs met 7 uur afnemen. Ook personen onder de 55 jaar hebben het drukker gekregen, maar onder 65-plussers is het aantal uren vrije tijd ongeveer gelijk gebleven.⁴

Tegelijk is gebleken dat Nederland zich niet ontwikkelt in de richting van een '24-uurseconomie'. Vooral tijdens de avonden en weekeinden wordt er steeds meer tijd besteed aan huishoudelijke en zorgtaken. Het leeuwendeel van het betaalde werk vindt nog steeds doordeweeks overdag plaats. Toenemende bestedingsruimte, een groeiend aanbod en aan de andere kant (veelal) afnemende hoeveelheden vrije tijd hebben extra

druk geplaatst op de vrijetijdsbesteding. Er valt meer te kiezen en er is minder tijd om keuzes in de praktijk te brengen.

9.2.b. Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen

Er is sprake van een aantal belangwekkende trends die de sportbeoefening beïnvloeden.

Welvaartstoename en informalisering

De toename van welvaart heeft voor enorme uitbreiding van de sport- en spelmogelijkheden gezorgd. Deels in verenigingen, maar ook voor een groot deel daarbuiten. De laatste werd vooral door de informalisering gestimuleerd: mensen zijn niet langer beschaamd om in het openbaar en naar eigen kunnen te sporten. Beide factoren hebben dan ook aanleiding gegeven tot een enorme verbreding van de sportmarkt.

Professionalisering, commercialisering en de opkomst van de beleveniseconomie

Meer en meer mensen benaderen de sport als klant en consument, ze zijn kritischer geworden, stellen meer eisen en vooral: wensen meer maatwerk. Het bewustzijn dat je voor sportbeoefening geen vereniging nodig hebt, wint meer en meer aan terrein. Het wordt dan voor een club ook steeds moeilijker om een klant te lokken. Het individueel beleven komt centraal te staan en zodanig individualiseren ook de eisen. Het is dus niet makkelijk voor een sportclub om je aanbod interessant te houden en om sporters te blijven inspireren. Dit vraagt steeds andere en nieuwe vaardigheden. Het commerciële sportaanbod speelt daar nadrukkelijk op in, het zorgt steeds voor nieuwe mogelijkheden tot “beleven”.

Individualisering

De tegenwoordige consument hecht veel waarde aan individualisering en het kunnen maken van eigen keuzes. De hedendaagse sportconsument wil een ander soort vereniging, een meer flexibelere vereniging. Andere vormen van lidmaatschap, vernieuwend aanbod en bescheiden vrijwilligerswerk. Binnen het vrijwilligerswerk is er weliswaar een daling van het aantal uren per vrijwilliger, maar niet van het totaal aantal vrijwilligersuren. Er is een trend te signaleren van kortstondig, meer projectmatig uitvoeren van vrijwilligerstaken. Verder willen mensen zich ook wat minder gebonden voelen aan de traditionele banden. Ze willen sporten naar eigen inzicht en voorkeur en willen hun gedrag minder laten bepalen door regels van anderen. Dit betekent dat de verenigingen hier invulling aan kunnen en moeten geven, maar dat betekent eveneens een regelmatige verandering.

Verkleuring en vergrijzing

De laatste jaren is het aantal allochtone sporters flink gestegen en deze sporters brengen een eigen sportcultuur en sportverwachtingen mee. Meer sportdeelname door allochtonen kan een bepaald spanningsveld opleveren waarvoor een gericht beleid noodzakelijk is, gericht op professionele begeleiding. Specifiek voor de sportdeelname is sprake van een vergrijzing maar geen ontgroening d.w.z. het aantal senioren sporters neemt toe, maar dat gaat niet ten koste van de jongste leeftijdscategorieën. De senioren van nu zijn ook hele andere dan vroeger; zij zijn veel meer sport- en gezondheidsbewust.

Culturele ontwikkelingen

Naast bovengenoemde ontwikkelingen is er ook een aantal culturele ontwikkelingen van invloed. Zo is er

bijvoorbeeld een steeds grotere druk op onze agenda's, waardoor een toenemende waardering van tijd ontstaat. Binnen die tijd wordt ook steeds meer geconcentreerd om de vrije tijd. Dat mensen automatisch gaan sporten in de schaarse vrije tijd is dan ook niet meer zo logisch dan voorheen. Anderzijds zien we een toenemende behoefte aan veiligheid en geborgenheid, zeker in een samenleving die als steeds onveiliger wordt ervaren. Kinderen worden meer naar verenigingen gestuurd omdat begeleiding en veiligheid tijdens de activiteiten zijn verzekerd. Daarnaast is het gezinssporten of sporten binnen de familie sterk toegenomen. Ook de toenemende waarde van gezondheid, fitheid, slankheid en gespierdheid is evident.

9.2.c. *Rapportage Sport 2006*

Het Sociaal Cultureel Planbureau heeft de Rapportage Sport 2006 uitgebracht, waarin een weergave van maatschappelijke ontwikkelingen en hun invloed op de sport wordt gegeven. Enkele conclusies worden hieronder weergegeven.

- Nederlanders worden sportiever: tussen 1979 en 2003 steeg het aandeel sporters van 53% naar 69%. De grootste stijgingen deden zich voor bij ouderen (van 8% naar 33%) en bij vrouwen (van 50% naar 69%).
- Ondanks de groeiende deelname aan sport en bewegen, voldoet 43,9% van de bevolking van 18 jaar en ouder niet aan de Nationale Norm Gezond Bewegen⁵ en beweegt dus vanuit gezondheidsoogpunt nog altijd onvoldoende. Van de jeugdigen (12-17) voldoet slechts 33,3% aan die norm.⁶ Die voldoen wel vaker aan de meer intensieve Fitnorm.
- Het aantal sportblessures lag in 2004 rond de 1,5 miljoen per jaar. Dit was aanmerkelijk minder dan in 2003 (1,8 miljoen). Voor meer dan de helft van de blessures is medische zorg nodig. Echter, de positieve effecten van sport (betere gezondheid, lager ziekteverzuim, hogere arbeidsproductiviteit) overtreffen de negatieve effecten (blessures).
- Het meest beoefend worden zwemmen, toerfietsen/wielrennen, fitness en wandelen. Zwemmen wordt door 38% van de bevolking beoefend.
- De grootste teamsport, veldvoetbal, is de 6e sport van het land (12%).
- Sport wordt commerciëler. In 1988 was 36% van de zwembaden en 38% van de overdekte sportaccommodaties in particuliere handen, in 2003 was dat gestegen naar 64% en 54%. Van de openluchtaccommodaties is een geringer deel in handen van particulieren (in 2003: 22%). Deze toename ging gepaard met een verdriedubbeling van de baten en lasten van deze exploitanten.
- Particuliere huishoudens besteedden in 2003 3,4 mld. euro aan sport. Dat is in tien jaar tijd verdubbeld. Deze groei was hoger dan de groei van de totale consumentenbestedingen over dezelfde periode en ook groter dan de inflatie.
- Sportclubs hadden in 2003 13.130 mensen in loondienst (excl. watersport en betaald voetbal), met name in de training, verzorging en instructie. Per sporttak verschilt de aard van de inzet. Sinds 1987 is dit aantal meer dan verdubbeld. Bij accommodatie-exploitanten verdrievoudigde het totaal aantal mensen in loondienst na 1988.
- Relatief is een dalend aandeel van de sporters lid van een sportvereniging (van 60% in 1991 naar 53% in 2003). Het totale aantal leden dat lid is, stijgt echter nog steeds (in 2004 + 2,2% t.o.v. 2001).
- Tussen 1990 en 2004 daalde het aantal sportverenigingen van 31.500 naar 28.756.

9.2.d. Ontwikkelingen in het sportbeleid

Sport wordt in toenemende mate erkend als middel om maatschappelijke problemen aan te pakken. De overheid heeft dit ook vertaald in beleid. Het rijk besteedde in 2003 72 mln. aan sport. In 1999 was dit 27 mln. Provincies gaven in 2003 10 mln. uit en gemeenten 1158 mln., met name aan accommodaties. Ook dit zijn stijgende bedragen.

Een ontwikkeling die ook vermeld moet worden is de terugtrekkende overheid. De afgelopen decennia heeft een verschuiving plaatsgevonden van een overheid die diensten en subsidies beschikbaar stelt, naar een overheid die in toenemende mate reguleert door het uitvaardigen van wetten en regels. Ook het beleid ten aanzien van voorzieningen is voortdurend in beweging. In toenemende mate is sprake van decentralisatie van taken van rijks- naar gemeentelijk niveau en van gemeente naar de particuliere sector. Bovendien verwaagt (zeker ten aanzien van voorzieningen) het onderscheid tussen commerciële en niet-commerciële voorzieningen. De verantwoordelijkheid van de overheid verschuift, ook op het terrein van de niet-commerciële voorzieningen, steeds meer naar het bieden van randvoorwaarden en het behouden/scheppen van een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Inhoudelijk zet het kabinet met haar sportnota met name sterk in op grootschalige gedragsverandering onder de bevolking. Voor de uitvoer hiervan spreekt het kabinet met name de intermediaire inzet van partijen als sportverenigingen, NISB, zorgverzekeraars, provincies en gemeenten aan. Het sportbeleidsnetwerk groeit. Tot de nieuwe spelers behoort onder andere de "Alliantie school en sport samen sterker". Sportorganisaties zoals (overkoepelende) bonden krijgen geen instellingssubsidie meer van het ministerie. Daardoor kunnen en moeten zij meer een eigen richting varen.

Op ruimtelijk gebied is de behoefte aan multifunctionaliteit een zeer belangrijke ontwikkeling op het gebied van sportaccommodaties. Er wordt weer gezocht naar binding met de stad, buurt of wijk. Er wordt tegenwoordig over de grenzen heen gedacht; een accommodatie eindigt niet bij sport. Het gaat ook om de functies om de sport heen. Wanneer er meer gebeurt dan louter sportactiviteiten, is er ook meer binding. En door verschillende functies te stapelen, bespaar je ruimte. Maar alleen een aantrekkelijk aanbod schept vraag. De trend mag dan wel zijn om sport dichterbij mensen te brengen, maar ze komen alleen als er iets aantrekkelijks wordt geboden.

Na de succesvolle breedtesportimpuls die het ministerie van VWS vanaf 1999 inzette ten behoeve van een duurzame verbetering van het lokale sportaanbod, is vanaf 2004 de aandacht meer specifiek komen te liggen bij samenwerkingsverbanden tussen buurt, onderwijs en sport (BOS) middels de BOS-impuls. In de laatste succesvolle aanvraagronde voor subsidies (2006) is er ongeveer 10 mln. euro rijkssubsidie voor 35 Limburgse BOS-projecten uitgetrokken. De meest actuele Beleidsbrief van het ministerie van VWS zet als het gaat om samenwerking tussen onderwijs, sport en cultuur met name in op het vormgeven van landelijk 2500 fte aan combinatiefuncties.

9.2.e. Overige ontwikkelingen in de sport

Er doen zich nog meer trends en ontwikkelingen voor die niet te ondervangen zijn in de hierboven behandelde paragrafen. Genoemd worden de volgende ontwikkelingen:

- De ruimte die de gemeentelijke overheid door de privatisering van sportaccommodaties heeft gelaten aan andere actoren binnen de sportsector (sportclubs, particuliere exploitanten), heeft geleid tot een verdubbeling van het aantal particuliere exploitanten van zwembaden, overdekte en openluchtportaccommodaties. Het aantal multifunctionele sportaccommodaties is de laatste tien jaar aanzienlijk toegenomen. Deze ontwikkeling sluit aan bij de veranderende vrijetijdsbehoeften van Nederlanders, gericht op meer kwaliteit en meer mogelijkheden tot het combineren van vrijetijdsactiviteiten.
- Kunstgras krijgt steeds meer aandacht. In de hockeysport, en in mindere mate het korfbal en tennis, is kunstgras tegenwoordig de norm. Een technologische ontwikkeling die in dit rapport niet mag ontbreken, is de ontwikkeling van het kunstgrasvoetbalveld. In 2001 werden nog slechts 15 van dergelijke velden aangelegd, een jaar later waren dat er al vierendertig.
- Voordelen van kunstgras zijn een verbetering van de kwaliteit van de sportbeoefening en een vrijwel onbeperkte bespelingscapaciteit. Inmiddels zijn de reglementen van de KNVB gewijzigd en is het toegestaan dat amateur-wedstrijden op kunstgras worden gespeeld. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de investeringskosten van kunstgras hoog zijn en dat de investering zal moeten worden afgezet tegen de gebruiksintensiteit.
- Een ander belangrijk verschijnsel binnen de sport is het tekort aan vrijwilligerskader. Ondanks dat het vrijwilligerslegioen gegroeid is, is er sprake van een gelijkblijvend vrijwilligerstekort⁷. Deze paradox vindt zijn oorsprong in de groeiende behoefte aan vrijwilligers (onder andere vanwege hogere eisen en grotere regeldruk) en de veranderende inzetbaarheid van vrijwilligers (minder belangstelling voor langdurig verplichtende activiteiten).

9.2.f. *Sportdeelname in de toekomst*

De geschetste ontwikkelingen op demografisch gebied, maar ook het veranderende gedrag van de sportconsument hebben invloed op de toekomstige sportdeelname:

- De demografische ontwikkelingen hebben invloed op de populariteit van verschillende takken van sport. Sporten die tot op hoge leeftijd kunnen worden beoefend zullen populairder worden (wandelen, fietsen, jeu de boules).
- Meer jongeren zullen gaan sporten vanuit gezondheidsmotieven. Mede hierdoor wordt fitness de meest beoefende sport.
- Verenigingssporten die nu vooral door de jeugd worden beoefend (voetbal, volleybal) zullen nog nauwelijks groei doormaken.
- De deelname aan individueel te beoefenen sporten zal toenemen. Veel van deze sporten zijn modegevoelig en zullen voornamelijk opgepakt worden door de commerciële aanbieders. Een en ander zal ten koste gaan van het aantal verenigingsleden.
- Veel jeugdigen haken op 13de of 14de levensjaar af als sportdeelnemer. Zij maken een keuze in hun vrijetijdsbesteding (school, bijbaantjes).
- De grens tussen sport en recreatie zal nog vager worden. Vooral de individueel te beoefenen sporten, zoals golf, fitness en skaten, winnen aan belang.
- Sportbeoefening zal toenemen, terwijl het aantal lidmaatschappen van sportverenigingen relatief afneemt.

9.2.g. Ontwikkelingen in aanpalende beleidsterreinen

In toenemende mate wordt onderkend dat sport en bewegen, al dan niet in verenigingsverband, grote maatschappelijke betekenis heeft. Sport en bewegen heeft invloed op allerlei aspecten van de samenleving. Er ontstaan ook steeds meer dwarsverbanden met andere sectoren zoals welzijn, onderwijs, gezondheidszorg en kinderopvang. Zo leidt actief sporten en bewegen tot gezondheidswinst. Maar ook in de sfeer van welzijn, maatschappelijke participatie, integratie, sociale kwaliteit van de samenleving, leefbaarheid, onderwijs en werkgelegenheid zijn sport en bewegen instrumenten om maatschappelijke doelen te realiseren.

Deze tendens vertaalt zich ook in het voorzieningenniveau. Hier is de trend om multifunctionele accommodaties te bouwen duidelijk waarneembaar. Dit houdt in dat er minder solitaire sporthallen en sportvelden gebouwd worden. In plaats daarvan wordt steeds meer gestreefd naar clusters van een aantal sportvoorzieningen of zelfs naar welzijnsclusters waarbij combinaties ontstaan tussen (bijvoorbeeld) sport, onderwijs, welzijn en zorg.

Twee belangrijke onderwerpen waarbij de integraliteit zichtbaar wordt, verdienen extra aandacht:

- Buurt, Onderwijs en Sport. De rijksoverheid gaat meer sturen op de aanpak van (probleem)wijken in de grotere steden en op achterstanden bij jongeren. Zie 'ontwikkelingen in het sportbeleid'.
- Sport, Bewegen en Gezondheid. Bewegingsarmoede is een van de belangrijkste risicofactoren voor de gezondheid. Bijna de helft van de Nederlandse bevolking beweegt onvoldoende en haalt de Nederlandse Norm Gezond Bewegen niet. Gezien de vergrijzing en de toename van welvaartsziekten bij de jeugd, zoals diabetes type II en obesitas (vetzucht), is dit een zorgwekkende situatie. Het thema sport en bewegen is dan ook een speerpunt voor de bevordering van de gezondheid.

9.2.h. Conclusies

Sportstimulering

Algemene trends, zoals vergrijzing en ontgroening, betekenen voor de sport dat (ook) andere doelgroepen dan de jeugd interessant worden. De belangstelling voor het lichamelijke is bovendien toegenomen en daarmee ook de belangstelling voor lichamelijk inspannende activiteiten. Sport lijkt daarnaast tegemoet te komen aan een (groeierende) behoefte aan spanning en avontuur. Sportstimulering moet ook inspelen op de behoefte aan flexibilisering door een flexibel en vernieuwd aanbod.

Sportaanbod

Onder invloed van onder meer individualisering en toenemende commerciële concurrentie is echter steeds minder evident dat de hedendaagse 'sportconsument' zich tot de sportvereniging bij hem of haar in de buurt zal wenden om in die behoefte te voorzien. De traditionele sportvereniging die zich dan ook uitsluitend richt op jeugd en wedstrijdsport krijgt het moeilijk. Bezinning op de gevolgen en mogelijkheden die trends en ontwikkelingen de sport bieden, is onontkoombaar voor de vereniging van de toekomst.

Sportvoorzieningen

Er is steeds meer aandacht voor clustering en multifunctioneel gebruik van (sport)accommodaties. Wanneer deze fysieke samenwerking wordt gecombineerd met een inhoudelijke samenwerking is er daadwerkelijk sprake van meerwaarde. De Brede School kan een belangrijke schakel vormen binnen een multifunctionele omgeving.

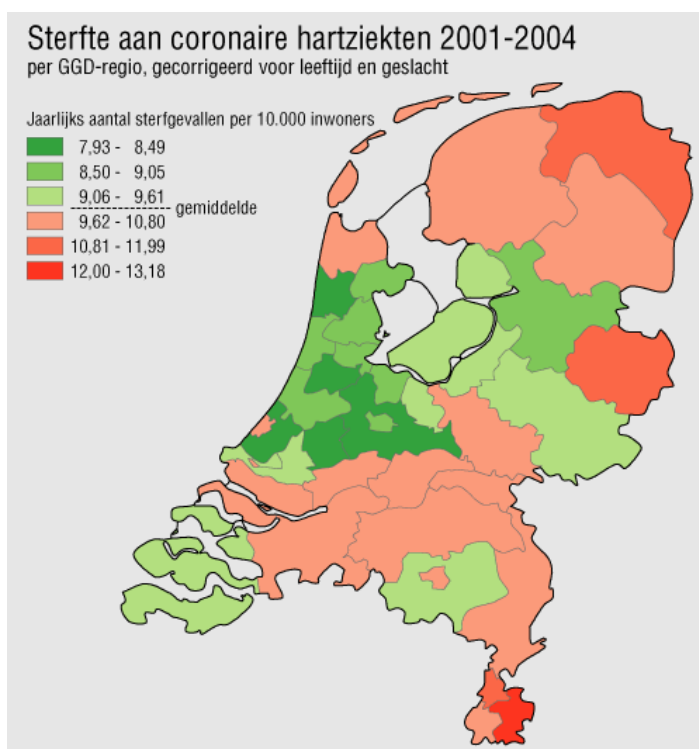
Sportinfrastructuur

Sport maakt integraal onderdeel uit van de maatschappij. Daarbij is sport steeds minder een afgebakend terrein en de samenwerking met andere sectoren wordt hechter. Dit betekent dat ontwikkelingen in andere maatschappelijke sectoren, ook voor de sport consequenties hebben. Sport wordt vrijblijvender, grootschaliger en commerciëler.

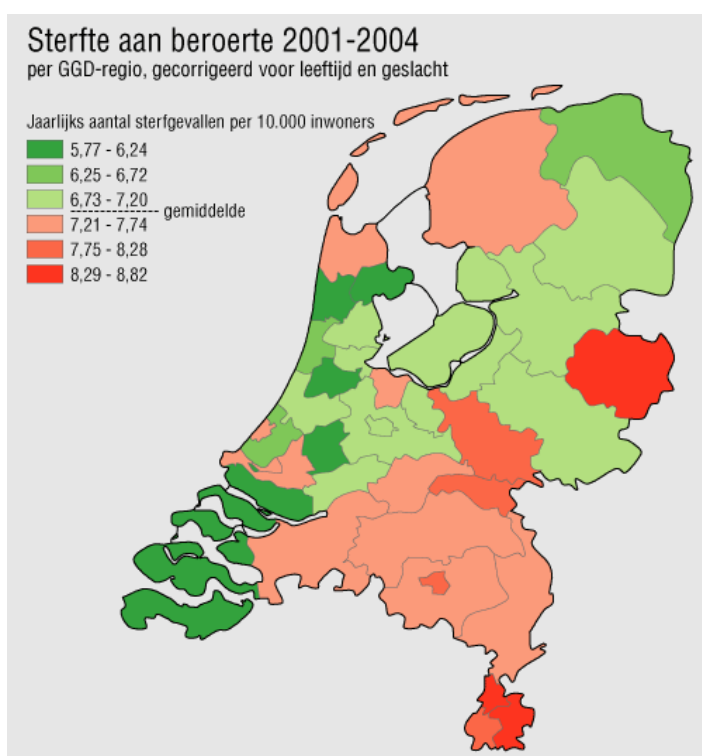
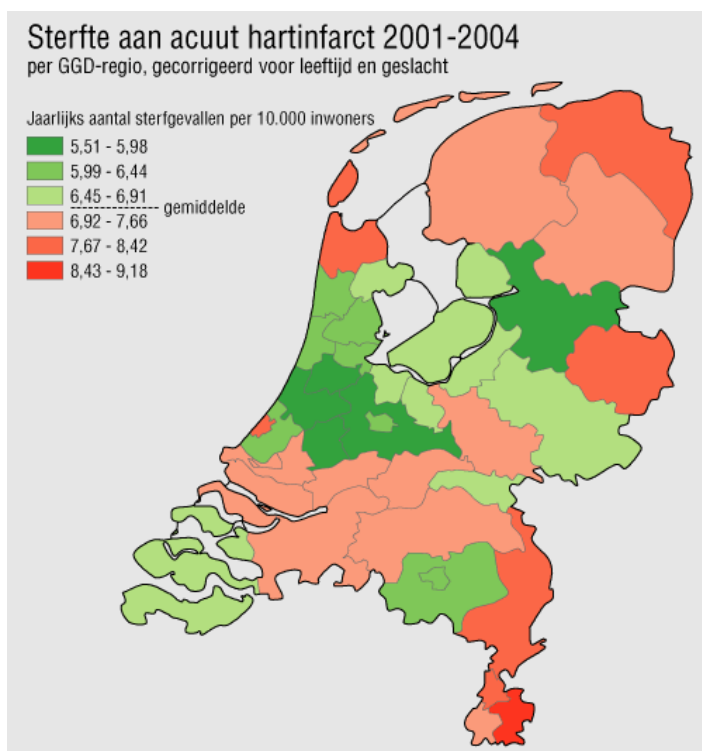
Dit vraagt om een integraler gemeentelijk beleid en om een (gemeentelijke) visie ten aanzien van die andere partners

9.3 BIJLAGE 3: GEZONDHEID EN BEWEGEN IN LIMBURG

Onderstaand zijn een aantal sterftecijfers in Nederland weergegeven, waaruit blijkt dat Limburg landelijk erg slecht scoort.



De sterfte aan coronaire hartziekten in Limburg is het hoogste in de regio's Parkstad en Westelijke Mijnstreek. Heel Limburg scoort hoger dan het landelijk gemiddelde.



De sterfte aan een acuut hartinfarct en een beroerte in Limburg is het hoogste in de regio's Parkstad en Westelijke Mijnstreek. Heel Limburg scoort hoger dan het landelijk gemiddelde.

Uit bovenstaande cijfers kan niet één op één de conclusie getrokken worden dat de hoge sterftcijfers veroorzaakt worden door een ongezonde leefstijl (onvoldoende bewegen en ongezonde voeding). Wetenschappelijk onderzoek heeft wel aangetoond dat een ongezonde leefstijl een van de belangrijke veroorzakers van overgewicht en hart- en vaatziekten is.

Overgewicht en obesitas

Naast bovenstaande gegevens is het eveneens relevant om een provinciaal inzicht te geven in de cijfers van de mate van overgewicht van onze burgers. Onderstaand worden de cijfers weergegeven over de periode van 1995-1999 in relatie tot de periode 2000-2003.

Regio	Percentage overgewicht (BMI 25-30)		Percentage ernstig overgewicht (BMI > 30)		Percentage totaal overgewicht (BMI > 25)	
	1995-1999	2000-2003	1995-1999	2000-2003	1995-1999	2000-2003
Nederland	32	35	8	10	40	45
Limburg	34	36	9	10	43	46
GGD Noord- en Midden-Limburg	35	35	7	10	42	45
GGD Oostelijk Zuid-Limburg	33	35	9	12	42	47
GGD Zuidelijk Zuid-Limburg	33	35	9	9	42	44
GGD Westelijke Mijnstreek	32	43	12	7	44	45

Tabel 5

Overgewicht is een steeds groter wordend probleem. Uit cijfers van het CBS blijkt dat in 2006 35,2% van de Nederlandse bevolking van 20 jaar en ouder overgewicht (Body Mass Index (BMI) tussen de 25 en 30 kg/m²) heeft en 11,3% heeft ernstig overgewicht oftewel obesitas (BMI 30 kg/m² of hoger). In totaal heeft dus 46,5% van de Nederlandse bevolking een BMI van 25 kg/m² of hoger.

Voor Limburg zijn cijfers van het CBS beschikbaar over de periode 1995-1999 en 2000-2003. Uit tabel 4 blijkt dat het percentage mannen en vrouwen van 20 jaar en ouder met overgewicht is licht toegenomen. In Limburg is overgewicht gestegen van 34% in de periode 1995-1999 naar 36% in de periode 2000-2003. Vergeleken met Nederlandse cijfers uit dezelfde perioden (stijging van 32% naar 35%) is de stijging nagenoeg gelijk. Ernstig overgewicht bij mensen van 20 jaar en ouder is in Limburg met 1% gestegen, tegenover 2% landelijk. In de Westelijke Mijnstreek is de toename in overgewicht het grootst, namelijk 11% (stijging van 32% naar 43%), terwijl ernstig overgewicht hier is gedaald met 5% (van 12% naar 7%). Het totale overgewicht stijgt hier met 6% en dit is eveneens de grootste stijging van Limburg. Het hoogste percentage inwoners met obesitas (12%) bevindt zich in de regio Oostelijk Zuid-Limburg en dit is tevens de regio met de grootste toename (3%).

Bevolkingsopbouw en samenstelling in Limburg

Voor de ontwikkeling van sportstimuleringsprogramma's is inzicht in de opbouw van de bevolking in Limburg van belang, zodat deze programma's goed aansluiten bij de verschillende doelgroepen. Op 1 maart 2007 telde Limburg 1.126.874 inwoners. In Zuid-Limburg wonen 54,5% van het totale aantal inwoners van Lim-

burg, in Midden-Limburg 21% en in Noord-Limburg 24,5%. Daarnaast wordt Zuid-Limburg verder verdeeld in drie regio's, Westelijke Mijnstreek, Parkstad Limburg (Oostelijk Zuid-Limburg) en Maastricht-Mergelland (zie Bijlage III). Hier wonen respectievelijk 24%, 42% en 34% van het totale aantal inwoners in Zuid-Limburg (CBS Statline).

Vergrijzing en ontgroening

In Limburg wonen relatief veel ouderen vergeleken met de rest van Nederland. In 2006 was ruim 16% van de Limburgse bevolking 65 jaar of ouder, terwijl dit 14% nationaal bedraagt. Gekeken naar het aantal jongeren is de situatie precies omgekeerd, Limburg heeft relatief weinig jongeren (0-14 jarigen), 16,3% vergeleken met 18% voor Nederland. De vergrijzing en de ontgroening verloopt in Limburg iets sneller dan landelijk. Eén op de vijf Limburgers is van allochtone afkomst en dit is iets hoger dan landelijk (Provincie Limburg, Sociaal Rapport Limburg 2007).

Opleidingsniveau

Daarnaast is het zo dat in Limburg het opleidingsniveau relatief lager is. Van de bevolking tussen de 15 en 65 jaar heeft in Limburg 19% een hogere opleiding genoten tegenover 24% nationaal. Verder heeft 41% van de Limburgers alleen lager onderwijs gevolgd vergeleken met 35% in Nederland. Het aandeel middelbaar opgeleiden (havo, vwo en mbo) benadert het landelijk niveau van 41% (Provincie Limburg, Sociaal Rapport Limburg 2007).

Beweegnorm(en)

In 1998 hebben de universiteiten van Amsterdam (VU), Maastricht (UM), Groningen (RUG), Utrecht (UU), het RIVM, TNO en NOC*NSF de normen voor gezond bewegen vastgesteld, bekend als de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Deze norm is gerelateerd aan de minimale hoeveelheid (de ondergrens) lichaamsbeweging die nodig is voor de instandhouding en verbetering van de gezondheid en de fysieke fitheid (onder andere uithoudingsvermogen, kracht en coördinatievermogen) (Kemper et al., 2000). Het halen van deze norm leidt echter niet automatisch tot het halen van de maximale gezondheidswinst.

In tabel 5 is de NNGB voor drie verschillende leeftijdsgroepen weergegeven. De normen zijn grotendeels gebaseerd op internationale richtlijnen (Pate et al., 1995; US DHHS, 1996; ACSM, 1998) die aangeven dat voor het behalen van gezondheidseffecten 1000 kilocalorieën per week extra verbruikt dienen te worden.

Tabel 6. De Nederlandse Norm Gezond Bewegen (Kemper et al., 2000)

Leeftijdscategorie	Norm
Jeugd (<18 jaar)	dagelijks een uur matig intensieve lichamelijke activiteit (5 tot 8 MET*), waarbij de activiteiten minimaal twee maal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie)
Volwassenen (18-55 jaar)	een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit (4 tot 6,5 MET) op tenminste vijf, bij voorkeur alle dagen van de week; voorbeelden van matig intensieve lichamelijke activiteit bij volwassenen zijn wandelen met 5-6 km/u (dus flink doorwandelen) en fietsen met 15 km/u
Ouderen (55-plussers)	een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit (3 tot 5 MET) op tenminste vijf, bij voorkeur alle dagen van de week; voor niet-actieven, zonder of met beperkingen, is elke extra hoeveelheid lichaamsbeweging meegenomen; voorbeelden van matig intensieve lichamelijke activiteit bij ouderen zijn wandelen met 3-4 km/u en fietsen met 10 km/u

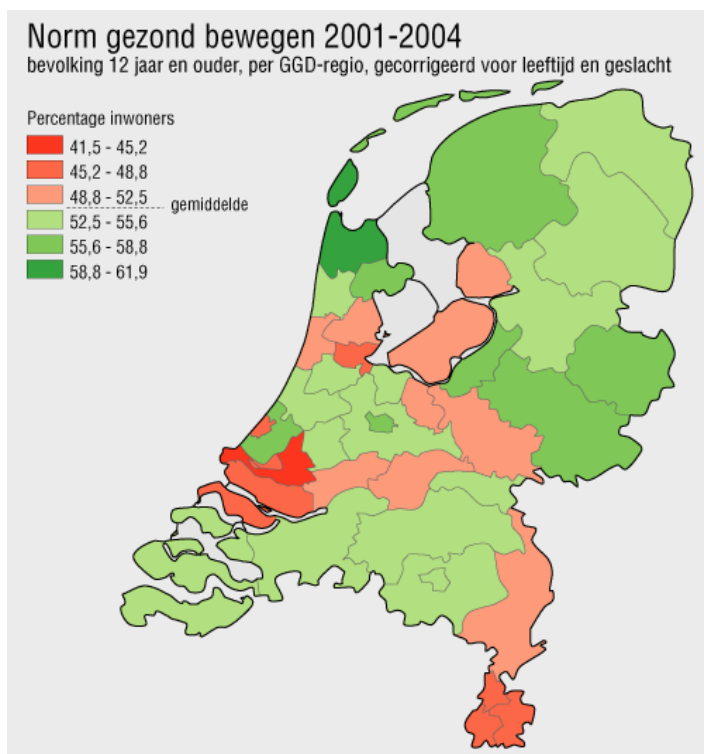
** MET: Metabolic equivalent, maat voor stofwisselingsprocessen: 1 MET komt overeen met het energiegebruik in rust, het basaalmetabolisme. 5 MET is dus 5 maal de energie die normaal in rust wordt verbruikt.
Bron: Stiggelbout et al., RIVM 2005*

Inactieve mensen halen de norm van tenminste 30 minuten matig intensief bewegen op geen enkele dag van de week. Voor deze mensen (met of zonder lichamelijke beperking) geldt dat elke lichamelijke activiteit meegenomen is, onafhankelijk van de intensiteit, duur, frequentie of type van de activiteit. Daarnaast is het zo dat om overgewicht te voorkomen of te reduceren, 30 minuten per dag bewegen onvoldoende is, er zou eigenlijk 60-90 minuten per dag bewogen moeten worden (Gezondheidsraad, 2003).

Naast de NNGB bestaan ook nog de fitheidsnorm en de combinorm. De fitheidsnorm is gedefinieerd als drie maal per week gedurende 20 minuten intensief bewegen en is gericht op het onderhouden van een goede cardiovasculaire conditie (ACSM 1998). Voldoet iemand aan de NNGB en/of aan de fitheidsnorm, dan is er sprake van de combinorm. Deze norm is opgesteld omdat mensen die wel voldoen aan de fitheidsnorm (3 dagen per week 20 minuten intensief) niet altijd voldoen aan de NNGB (tenminste 5 dagen per week 30 minuten (jongeren 60 minuten) matig intensief), terwijl ze wel gezondheidswinst en cardiovasculaire conditieverbetering bewerkstelligen.

Door het Mulier Instituut is in opdracht van het Ministerie van VWS het model Richtlijnen Sportdeelname-Onderzoek (RSO) ontwikkeld waarin het sportgedrag onderzocht wordt. Deze richtlijn gaat uit van sportparticipatie indien er meer dan elf keer per jaar gesport wordt en deze norm zegt echter niets over het behalen van de NNGB.

Het CBS heeft in de periode 2001-2004 regionale gegevens verzameld over de gezondheid van de Nederlandse bevolking door middel van het Permanent Onderzoek LeefSituatie (POLS). Hieruit bleek dat in Nederland 52,5% van de bevolking van 12 jaar en ouder aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) voldoet. In Limburg is er echter een achterstand in het behalen van de bewegingsnorm, hier is het percentage namelijk 49%. Daarnaast zijn er ook verschillen zichtbaar tussen de regio's in Limburg, zie figuur 7.



Zeer actuele cijfers van TNO (februari 2008) aangaande de NNGB over de periode 2000-2006 toont aan dat Limburg in 2005 en vooral in 2006 een enorme inhaalslag gemaakt heeft. In afwijking van de cijfers van RIVM/GGD die uitgingen van de doelgroep 12 jaar en ouder, heeft het TNO de doelgroep volwassenen van 18 jaar en ouder onderzocht. Uit deze cijfers blijkt dat Limburg in 2006 nu boven het landelijk gemiddelde scoort. Dit is een uitstekende ontwikkeling, die de komende jaren vastgehouden dient te worden om gezondheidswinst op lange termijn te kunnen realiseren.

Tabel 7 Percentage volwassen Limburgers dat inactief is en het percentage dat aan de beweegnormen voldoet vergeleken met de landelijke referentiecijfers (2000-2006)

Jaar	Inactief		NNGB		Fitnorm		Combinorm	
	L	NL	L	NL	L	NL	L	NL
2000	8,6	9,2	40,9	44,2	19,5	18,8	51,0	52,1
2001	9,3	8,7	44,1	43,6	19,2	19,4	51,1	51,4
2002	8,5	8,9	41,2	44,1	20,8	20,1	50,0	52,1
2003	9,0	8,5	48,3	47,4	21,6	21,1	56,3	55,1
2004	8,1	8,2	50,1	50,7	24,6	23,9	61,2	59,6
2005	6,2	5,8	53,5	56,1	21,8	22,4	60,8	63,1
2006	3,4	5,3	67,0	62,6	17,3	19,3	71,9	67,7

9.4. BIJLAGE 4: LANDELIJK BELEID

Met de beleidsbrief “De kracht van sport” informeerde staatssecretaris Bussemaker van VWS in oktober 2007 de Tweede Kamer over het sportbeleid en -budget voor de komende jaren. Aan de basis staan de uitvoeringsnota “Samen voor sport” (2006), het regeerakkoord en de Rijksbegroting die op Prinsjesdag werd gepresenteerd. Behalve nieuwe maatregelen komen een aantal maatregelen aan bod die al in gang zijn gezet, maar worden uitgebreid of aangescherpt. Hieronder een samenvatting.

Impuls brede scholen, sport en cultuur

Met deze impuls moet over vier jaar circa 10% van de sportverenigingen zodanig sterk zijn dat zij zich ook richten op het onderwijs, de naschoolse opvang, de wijk en/of op de minder actieve doelgroepen. Tevens moet het aantal brede scholen met een dagelijks sport- en cultuuraanbod in zowel het primair als het voortgezet onderwijs worden uitgebreid. Met name de inzet van ‘combinatiefuncties’ moet dit mogelijk maken. Deze worden ingevuld door professionals die in onderwijs, sportvereniging en cultuur werkzaam zullen zijn.

De impuls wordt verdeeld onder gemeenten die het beleid op lokaal niveau willen vormgeven. Gemeenten zullen dan bereid moeten zijn om zich aan de doelstellingen en de realisering van een aantal combinatiefuncties te committeren én de impuls van het kabinet met eigen middelen te matchen (vanaf het tweede jaar). Hiervoor zullen ze onder andere een deel van het accrès inzetten. Voor de rijksfinanciering wordt gezorgd door de ministeries van VWS en OCW.

Over de inzet van combinatiefuncties zullen bestuurlijke afspraken worden gemaakt met belangstellende gemeenten en de overige betrokken partijen uit de onderwijs-, sport- en cultuursector. De impuls zal in 2008 eerst beschikbaar komen voor de G-31. Het – oplopende – budget zal vanaf 2009 in tranches ook ter beschikking komen aan andere gemeenten, verdeeld naar rato van het aantal jeugdige inwoners. In totaal moet 2500 fte worden vormgegeven tot en met 2012.

Aanvullend staat de invulling van de maatschappelijke stages op het programma. Dit biedt sportverenigingen de gelegenheid om jongeren aan zich te binden: als vrijwilliger, lid of supporter. In een plan van aanpak werkt het kabinet eind 2007 de mogelijkheden voor maatschappelijke stages – onder andere in de sport – verder uit.

Excelleren van talenten

Het kabinet ondersteunt het streven van de sport om in een periode van tien jaar in Nederland een sportklimaat op Olympisch niveau te realiseren, dat een kandidaatstelling voor de Olympische en Paralympische Spelen in 2028 tot gevolg kan hebben, en voor het WK-voetbal van 2018.

Met de intensivering en de uitbreiding van het topsportprogramma moet het aantal Nederlandse talenten dat uitzicht heeft op de internationale top dan wel die top ook werkelijk haalt in 2011 gegroeid zijn met 20% ten opzichte van 2007. De overheid investeert vanaf 2008 jaarlijks een vast bedrag in de voorbereiding van de topsporters op de Olympische en Paralympische winter- en zomerspelen.

Om dit te bereiken wordt een aantal gestarte pilots voortgezet. Verder komen verspreid over het land enkele centra met fulltime trainings- en onderwijsprogramma's voor de nationale (jeugd)selecties van een aantal takken van sport. Sportbonden en partners op lokaal niveau maken daartoe afspraken. Voor centra met een goede infrastructuur wil de regering een financiële bijdrage leveren.

Gehandicaptensport

Sportdeelname onder mensen met een handicap moet toenemen, en de prestaties van topsporters met een handicap bij EK's, WK's en de Paralympische Spelen dienen een hoger niveau te bereiken. Wat betreft topsport wordt met NOC*NSF overlegd hoe het topsportbeleid voor gehandicapten te optimaliseren. Acties komen mede tot stand na een evaluatie van de Paralympische Spelen in 2008.

Met NebasNsg zal gewerkt worden aan proefprojecten die een hogere deelname aan binnen- en naschoolse sportprojecten in het speciaal onderwijs moeten realiseren. Daarvoor kunnen ook genoemde combinatiefuncties worden ingezet. Om te zorgen dat in 2010 alle zorg- en dagvoorzieningen voor mensen met een verstandelijke handicap actief beleid voeren ter stimulering van een actieve en gezonde leefstijl van hun bewoners, ondersteunt het kabinet NebasNsg hierbij.

Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB)

Ten aanzien van het NASB formuleert het kabinet een aantal beweegdoelstellingen. Zo moet in 2012 tot 10% van de jeugd en volwassenen méér aan de beweegnorm voldoen dan in 200, en het aantal inactieven dalen. Binnen het NASB wordt sinds 2006 ingezet op de volgende aandachtsgebieden:

- Wijk: community aanpak
- School: bekostiging diverse projecten Alliantie School en Sport
- Werk: beweegbeleid bij bedrijven bevorderen
- Zorg: bewegen en sporten op recept
- Sport: meer bewegen in de sport.

Het NASB wordt uitgebreid met een aantal speerpunten. Zo krijgen de methodiek "Bewegen op recept" en het project "Communities in beweging" extra aandacht. Ook de maatregelen rondom bovengenoemde combinatiefuncties moeten een bijdrage leveren. In de jeugdgezondheidszorg moet actieve leefstijl een plek krijgen. Duurzame en kansrijke samenwerkingsverbanden waarbij bijvoorbeeld sportverenigingen, fitnesscentra of dansscholen zijn betrokken worden ondersteund. Ten slotte moeten mensen makkelijker kunnen kiezen voor meer bewegen.

Sportiviteit en respect

In dit kader zal in ieder geval worden ingezet op:

- Masterplan arbitrage (tegen onheuse bejegening van scheidsrechters)
- Good governance in de sportvereniging (verhoging van diversiteit in besturen, invoering van een gedragscode)
- Beroepscode voor trainers en coaches (ook bij het vrijwillig kader van sportverenigingen)
- De acceptatie van homoseksualiteit in de sport
- Tegengaan van alcoholmisbruik.

Internationaal beleid

Dit beslaat drie thema's. Ten eerste zullen overheden en organisaties in de ontwikkelingslanden zelf in staat worden gesteld om de kracht van sport- en spelprogramma's optimaal en duurzaam te benutten ten behoeve van armoedebestrijding, wederopbouw en welzijn.

Ten tweede heeft op 11 juli 2007 de Europese Commissie haar eerste grote initiatief op het terrein van sport genomen en een witboek vastgesteld. In het Witboek worden onderwerpen geagendeerd die vanwege hun grensoverschrijdende karakter in EU-verband aandacht moeten krijgen.

Ten slotte de maatregelen omtrent dopingbeleid:

- Betere coördinatie tussen overheden en opsporingsinstanties inzake de handel in doping
- In samenwerking met NOC*NSF dopingcontroles in eigen land op een andere wijze inzetten.

9.5. BIJLAGE 5: SPORTAANBOD VOOR MENSEN MET EEN BEPERKING IN LIMBURG

In onderstaande tabellen en figuren wordt een overzicht gegeven van de sporttakken die in Limburg, uitgesplitst per regio, door mensen met een beperking beoefend kunnen worden.

Tabel 8 sporttakken die mensen met een beperking in Limburg kunnen beoefenen

Aer	Aerobic	Han	Handbal	Rte	Rolstoeltennis
Atl	Atletiek	Hoc	Hockey (niet rolstoel)	Sch	Schietsporten
Bad	Badminton (niet zit)	Hon	Honkbal, softbal	Sck	Schaken
Bas	Basketbal (niet rolstoel)	Jeu	Jeu de boules	Scs	Schaatsen
Beu	Beugelen	Jiu	Jiu jitsu	Sjo	Sjoelen
Bew	Bewegingsactiviteiten, sport en spel	Jud	Judo, overige oosterse vechtsporten	Ska	Skaten
Bil	Biljart	Kar	Karate	Ski	Skiën
Boc	Boccia	Keg	Kegelen	Squ	Squash
Bok	Boksen	Kli	Klimmen	Taf	Tafeltennis
Boo	Hand- of kruisboogschieten	Kor	Korfbal	Ten	Tennis (niet rolstoel)
Bow	Bowling	Kra	Krachtsport	Voe	Voetbal
Bri	Bridge	Mid	Midgetgolf	Vol	Volleybal (niet zit)
Bws	Bowls	Mod	Modelvliegen	Wan	Wandelen, nordic walking
Dam	Dammen	Mot	Motorsport, karten, quad sport	Wat	Watersporten
Dan	Dansvormen (niet rolstoel)	Paa	Hippische sporten	Wie	Wielervormen, toerfietsen
Dar	Darts	Rba	Rolstoelbasketbal	Zba	Zitbadminton
Dui	Duik- en onderwatersporten	Rda	Rolstoeldansen	Zvl	Zitvolleybal
Fit	Fitnessvormen	Rho	Rolstoelhockey	Zvo	Zaalvoetbal
Gol	Golf	Roe	Roeien, kanoën	Zwe	Zwemmen
Gym	Gymnastiek				

Hieronder volgen 5 tabellen waarin per regio een overzicht wordt gegeven van de sporttakken die mensen met een beperking kunnen beoefenen. Als een sporttak in een gemeente mogelijk is wordt dit aangeduid met

een letter voor de handicap in kwestie:

- A: Auditieve handicap
- L: Lichamelijke handicap
- V: Verstandelijke handicap
- Z: Visuele handicap
- X: Handicap niet opgegeven

Mocht een sporttak voor een bepaalde handicap méér dan 1 keer voorkomen in een gemeente, dan is de letter in kwestie vet gedrukt. Een sporttak die in een bepaalde regio helemaal niet voorkomt, is grijs gekleurd. Ten slotte wordt na de laatste matrix een optelling gegeven van het aantal verenigingen (dus niet commercieel) dat in Limburg in de sporttak actief is, omdat dit onderscheid niet is af te leiden uit de rest van de matrix.

In tabel 9 vindt u een overzicht van het aantal verenigingen in Limburg die een bepaalde sporttak voor mensen met een beperking aanbiedt.

Regio: Noord-Limburg														
	Arcen en Velden	Beesel	Bergen	Genneep	Helden	Horst aan de Maas	Kessel	Maastree	Meerlo-Wanssum	Meijel	Mook en Middelaar	Sevenum	Venlo	Venray
Aer								ALVZ						
Atl													AVX	V
Bad							ALV						L	
Bas													L	
Beu						ALV								
Bew					X									V
Bil			V	V		V							ALVZ	
Boc														
Bok														
Boo		AL					LZ		L			L	ALX	L
Bow	V				V	V							LV	ALV
Bri						L								
Bws													L	
Dam														
Dan						V	ALV						VX	LV
Dar					ALVZ									
Dui														
Fit		ALVZ			LV			ALVZ				ALV	ALV	A
Gol			ALVZ		ALZ									
Gym							ALV		L				AV	
Han					X									
Hoc													V	
Hon														
Jeu													L	
Jiu														

Jud					ALVZ		ALV	ALVZ						ALVZ
Kar														
Keg														
Kli													LV	
Kor						A					A			AL
Kra														
Mid														L
Mod														
Mot														
Paa		ALVZ	ALVZ				ALVZ						ALVX	
Rba													L	
Rda				L									L	L
Rho														
Roe				ALV										
Rte						L							L	
Sch													AL	
Sck	AL												ALVZ	
Scs														
Sjo													LV	
Ska													ALV	
Ski														
Squ													ALVZ	
Taf					L	L							LV	L
Ten	A			V		ALV					ALVZ		ALB	
Voe				V	V	ALV		V			A		LV	ALV
Vol													LVX	
Wan				V									V	
Wat														
Wie					Z									
Zba														
Zvl		ALVZ											L	
Zvo								V			A		L	
Zwe		ALVZ			V	V			V				LV	

Regio: Midden-Limburg							
	Echt-Susteren	Leudal	Maas-gouw	Neder-weert	Roerdalen	Roermond	Weert
Aer			AL			ALVZ	
Atl	LV		AL				LVZ
Bad							
Bas							
Beu		AL					
Bew	V		V	ALV			
Bil							L
Boc							
Bok							
Boo		ALVZ		L		L	L
Bow							
Bri		Z					
Bws							
Dam							
Dan	V	ALVZ	AL		ALVZ		ALZ
Dar		A					L
Dui			AL				L
Fit	ALVZ	ALZ	ALVZ			ALVZ	ALVZ
Gol					ALZ		
Gym	LV		AL	LV			LVZ
Han	X						
Hoc							
Hon							
Jeu							
Jiu	V						
Jud	V						
Kar						ALVZ	
Keg						LV	ALV
Kli						AL	ALVZ
Kor						AV	
Kra		ALVZ					AV
Mid							
Mod							
Mot				L		ALVZ	
Paa	ALV	A	ALVZ	ALVZ		LV	ALVZ
Rba							
Rda							L
Rho							
Roe						LV	
Rte		L	L		L		L
Sch							
Sck			AL				
Scs							
Sjo							
Ska							
Ski							
Squ							LVZ
Taf					L	L	ALVX
Ten		AL		L	L	X	L
Voe		V	V			LV	LV
Vol							
Wan	V					ALVZ	V
Wat						LVZ	AL
Wie		X			A		
Zba							
Zvl							
Zvo	V						
Zwe	LV		LV				L

Regio: Westelijke Mijnstreek				
	Beek	Schinnen	Sittard-Geleen	Stein
Aer				
Atl			V	
Bad			L	
Bas				
Beu				
Bew			V	LV
Bil				
Boc				
Bok			X	
Boo	L		L	AL
Bow			ALVZ	
Bri			L	
Bws				
Dam			AL	
Dan			ALVZ	V
Dar				
Dui				
Fit			ALVZ	ALVZ
Gol				
Gym				
Han				
Hoc				
Hon			A	
Jeu			J	
Jiu				
Jud			ALVZ	ALVZ
Kar				
Keg				
Kli				
Kor				
Kra				
Mid	X			ALV
Mod				
Mot		ALVZ		
Paa		ALVZ	ALVZ	
Rba				
Rda				
Rho				
Roe				
Rte				
Sch				
Sck				
Scs			L	
Sjo			ALVZ	
Ska			ALV	
Ski				
Squ				
Taf			LV	
Ten	LV		L	
Voe	LV		ALV	LV
Vol				
Wan			ALVZ	V
Wat				
Wie				
Zba				
Zvl				
Zvo				
Zwe			LV	LV

Regio: Parkstad								
	Brunssum	Heerlen	Kerkrade	Landgraaf	Nuth	Oner-banken	Simpel-veld	Voeren-daal
Aer								
Atl			L V					
Bad				A			A	
Bas								
Beu								
Bew				ALVZ				
Bil								
Boc								
Bok	X							
Boo		L	L V					
Bow		ALVZ						
Bri								
Bws								
Dam								
Dan		ALVZ	ALVZ	ALVZ				
Dar								
Dui					L			X
Fit	ALVZ	A L V	ALVZ	LZ	ALVZ			
Gol								
Gym		L V						
Han								
Hoc								
Hon								
Jeu								
Jiu			A L					
Jud			ALVZ					
Kar		A L V						
Keg								
Kli								
Kor								
Kra			ALVZ		A L			
Mid								
Mod								
Mot								
Paa			A	ALVZ	ALVZ			
Rba		L						
Rda								
Rho								
Roe								
Rte								
Sch								
Sck								A Z
Scs								
Sjo								
Ska								
Ski								
Squ								
Taf	L V	A L		A L V				L
Ten		L X	L V		A L V			
Voe	A L		V	L V	V			V
Vol		X						
Wan		V		A V				

Wat								
Wie								
Zba		L						
Zvl	L							
Zvo			V					
Zwe		ALVZ	ALVZ		LVZ			

Tabel 9 Aantal Limburgse verenigingen dat deze sport aanbiedt (alle beperkingen)

Aer	1	Han	2	Rte	7
Atl	10	Hoc	2	Sch	2
Bad	7	Hon	1	Sck	7
Bas	1	Jeu	5	Scs	1
Beu	3	Jiu	1	Sjo	2
Bew	3	Jud	10	Ska	-
Bil	7	Kar	1	Ski	1
Boc	-	Keg	2	Squ	2
Bok	2	Kli	1	Taf	22
Boo	18	Kor	4	Ten	19
Bow	2	Kra	-	Voe	26
Bri	3	Mid	2	Vol	4
Bws	1	Mod	2	Wan	7
Dam	2	Mot	1	Wat	1
Dan	4	Paa	2	Wie	3
Dar	4	Rba	3	Zba	2
Dui	1	Rda	4	Zvl	5
Fit	2	Rho	1	Zvo	3
Gol	2	Roe	2	Zwe	17
Gym	9				

10. Begrippenlijst

Breedtesport

is alle sport die niet op top(sport)niveau wordt beoefend. Plezier en ontspanning staan daarbij voorop. Competitie kan, maar hoeft geen onderdeel van breedtesport te zijn. De meeste Limburgse sporters vallen in deze categorie. Zij sporten bij sportverenigingen, sportscholen en fitnesscentra of op eigen gelegenheid. De provincie stimuleert deelname aan sport, omdat het veel positieve effecten heeft, onder andere op het gebied van gezondheid, integratie en persoonlijke ontwikkeling.

Combinorm

Voldoen aan de fitheidsnorm en/of de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.

Fitheidsnorm

Drie maal per week gedurende 20 minuten intensief bewegen. De fitheidsnorm is gericht op het onderhouden van een goede cardiovasculaire conditie.

Inactief

Op geen enkele dag in de week de Nederlandse Norm Gezond Bewegen van tenminste 30 minuten matig intensieve beweging halen.

*NOC*NSF*

is de bundeling van de georganiseerde sport in Nederland. De 90 aangesloten landelijke sportorganisaties vertegenwoordigen samen ongeveer 30.000 verenigingen met in totaal ruim 4,7 miljoen georganiseerde sporters. Daarnaast is NOC*NSF de landelijke Olympische organisatie die de selectie en begeleiding van Olympische sporters verzorgt. NOC*NSF kent topsportaccommodaties en topsporters een status toe, op basis van de beschikbare topsportfaciliteiten, respectievelijk geleverde topsportprestaties.

Obesitas

Ernstig overgewicht, BMI ≥ 30 kg/m² of hoger

Overgewicht

Body Mass Index (BMI) tussen 25 en 30 kg/m²

Sportaccommodatie

is een voorziening die specifiek is ingericht om bepaalde vormen van sport te kunnen uitvoeren. De voorzieningen omvatten zowel binnen- als buitensporten.

Topsport

is sportbeoefening op het hoogste niveau in een bepaalde tak van sport, met de ambitie te presteren op het internationale niveau van Europese kampioenschappen, wereldkampioenschappen, Olympische Spelen, Paralympische Spelen of met deze kampioenschappen vergelijkbare toernooien (bij de beste 10 van de wereld behoren),.

Topsportaccommodatie

is een sportaccommodatie die voldoet aan de in de betreffende tak van sport gestelde internationale eisen. De accommodatie moet geschikt zijn voor topsporttraining, topsportwedstrijden en topsportevenementen.

A-accommodatie: een sportaccommodatie die door een landelijke sportorganisatie is aangewezen als een nationale en internationale trainings- en wedstrijdaccommodatie voor een of meer bepaalde takken van sport.

B-accommodatie: een sportaccommodatie die door een landelijke sportorganisatie is aangewezen als een regionale trainings- en wedstrijdaccommodatie voor een of meer bepaalde takken van sport.

Topsportevenement/Top Event

Het keurmerk "Topsport Limburg Top Event" wordt verleend aan de navolgende evenementen:

1. Internationale topsportevenementen met deelname door nationaal vertegenwoordigende teams/topsporters met de status World Cup, EK, WK en OS.
2. Evenementen waar directe kwalificatie voor Olympische Spelen kan worden behaald, of waar punten kunnen worden behaald die meetellen voor kwalificatie voor Olympische Spelen.
3. Nederlandse kampioenschappen, in een door NOC*NSF erkende topsport 1 categorie.
4. Evenementen welke niet behoren tot evenementen uit categorie 1, 2 en 3, maar voldoen aan onderstaande criteria:
 - a. De sport, waartoe het evenement behoort, moet als categorie topsport 1 erkend zijn door NOC*NSF.
 - b. Het evenement moet, indien een nationale bond die typering toepast, door de nationale sportbond waartoe het evenement behoort worden gekwalificeerd als topevenement.
 - c. Aan het evenement moeten zowel nationale topatleten deelnemen, als ook internationale (top) atleten.
 - d. Het evenement moet op een historie kunnen bogen van minimaal 3 of mogelijk 5 jaar. Eenmalige evenementen welke voldoen aan het gestelde in a, b en c worden beoordeeld op exploitatiebudget, aantal vrijwilligers, hoogte prijzengeld, aantal deelnemers, aantal topatleten etc.

Topsportvereniging

is een Limburgse vereniging die uitkomt op het hoogste nationale niveau en op basis van een meerjarenbeleid haar missie en ambitie op het gebied van topsportbeoefening realiseert. Daarbij staan centraal: oog voor talent, trainings- en wedstrijdprogramma's begeleidend kader en de organisatie van topsportevenementen.

Totaal overgewicht

BMI ≥ 25 kg/m², dus overgewicht en obesitas samen.





11. Lijst met relevante publicaties

Sportnota “Tijd voor sport, Bewegen, Meedoen, Presteren” (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, september 2005)

Sportnota Provincie Limburg 2006 – 2008, sport verlegt grenzen in Limburg

Coalitieakkoord Provincie Limburg 2007-2011, Investeren en Verbinden

Beleidsbrief Sport van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport “De kracht van sport” (oktober 2007)

Rapportage Sport 2006 (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2006)

Rapportage Gehandicapten 2002 (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2003)

Kaderbrief 2007-2011, visie op gezondheid en preventie van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport – (24 september 2007)

Rapport “Inventarisatie sport en bewegen voor gehandicapten in Limburg” (Huis voor de Sport Limburg, 2007)

Rapport TNO “Kwaliteit van Leven” (2008)

Rapport “Van 60 naar 75. Bouwstenen voor een beleid gericht op een hogere sportdeelname” (W.J.H. Mulier Instituut, 2008)

Stagerapport “Gezond door Sport en Bewegen” (C.C.H. Wielders, juli 2007)

Plan Talentontwikkeling 2011 (NOC*NSF, 2007)

Olympisch Plan 2028 (NOC*NSF, 2007)

Visie Topsport Limburg 2008-2011 (Topsport Limburg, 2007)





www.limburg.nl